

Lokala poliser

*Hinder och möjligheter
med lokala poliskontor*

Lokala poliser

Hinder och möjligheter med lokala
poliskontor

Rapport 2011:13

Brå – centrum för kunskap om brott och åtgärder mot brott

Brottsförebyggande rådet (Brå) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsförebyggande arbete och rättsväsendets reaktioner på brott.

ISSN 1100-6676

ISBN 978-91-86027-75-9

URN:NBN:SE:BRÅ-439

© Brottsförebyggande rådet 2011

Författare: André Roos, Tor Lundberg och Lars Korsell

Omslag: Anna Björnström

Layout: Anna Björnström

Kartor: Anna Björnström

Foto: David Bichos s. 44, Oliver French s. 106, Anders Jansson s. 94,

Mostphotos s. 8, 34, André Roos, s. 56, 132

Tryck: Edita Västerås 2012

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se, www.bra.se

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm

Telefon 08-598 191 90, fax 08-598 191 91, e-post order.fritzes@nj.se

Innehåll

Förord	9
Prolog	11
Sammanfattning	13
Lokala poliskontor.....	13
Problem år 2006	14
Skillnader mellan åren 2006 och 2010	15
De lokala polisernas arbete	16
Hinder i verksamheten	17
Möjligheter i verksamheten	18
Inledning	21
Lokala poliser, vad är det?.....	22
Metod och modell	25
Syfte och frågeställning	25
Fokus på åtta poliskontor	25
Trygghetsundersökning	26
Intervjuer	29
Deltagande observationer.....	29
Seminarier	30
Modell	30
Rapportens disposition.....	32
Lokalt polisarbete: Bakgrund och teorier	35
Lokalt polisarbete tur och retur	36
Tillbakablick	36
Olika inriktningar inom lokalt polisarbete	40
Community policing.....	40
Reassurance policing	42

Neighbourhood policing	42
Problemorienterat polisarbete	42
Underrättelsestyrt polisarbete.....	43
Nolltolerans	43
Situationen när poliskontoren etablerades.....	45
Trygghetsundersökning 2006	46
Situationen enligt de boende.....	47
Allmänhetens relation till polisen	52
De lokala polisernas arbete i områdena.....	57
Öka förtroendet för polisen.....	58
Tillgänglighet och medborgarkontakt.....	58
Särskilt arrangerade medborgarmöten.....	61
Bemötande	64
Förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk	67
Interaktion och kontakt från polisens sida	67
Samverkan med skola, fritidsgård och bostadsbolag	69
Samverkan med socialtjänsten.....	73
Föräldrakontakt	74
Minska brottsligheten	77
Att åka på larm	77
När dialog inte räcker till – ingripanden mot ungdomar	79
Hot spots	81
Arbeta civilt	82
Öka tryggheten	84
Synlighet	84
Signalbrott	87
Lokala brottsförebyggande råd och andra samverkansformer	90
Lokala poliskontor: geografi, bemanning, utbildning och internt samarbete	95
Organisatoriska förutsättningar	96
Geografisk avgränsning.....	96
Bemanning av poliskontoren	97
Kompetensutveckling och utbildning.....	99
Kommenderingar	100
Internt samarbete	101

Situationen 2010	107
Trygghetsundersökning år 2010	108
Vilka förändringar har skett sedan poliskontoren etablerades?	108
Allmänhetens relation till polisen	114
Fler tecken på positiv utveckling	116
Förändringar enligt polisen och samverkansparter	118
Vilka är problemen enligt polisen och samverkande aktörer?	118
Situationen i områden påverkar valet av arbetsmetoder	122
Polisens mål	124
Konkretisera målen	127
Polisernas syn på uppdraget	128
Slutsatser och förslag	133
Tio slutsatser med förslag och nitton viktiga faktorer	134
Epilog.....	139
Bilagor	151
Bilaga 1.	
De åtta poliskontoren som studien fokuserat på:	
kartor och fakta	151
Jakobsberg	153
Skärholmen	155
Ronna	157
Hallunda	159
Hovsjö	161
Fisksätra.....	163
Fittja	165
Hässelby gård.....	167
Bilaga 2.	
Resultat från trygghetsundersökningarna 2006 och 2010, samtliga områden sammantaget	168

Förord

Lokala poliskontor är en brottsförebyggande satsning med förstärkt polisiär närvaro i 27 utvalda bostadsområden i Stockholms län. Vid varje poliskontor finns fyra till åtta poliser som arbetar ute bland de boende och är verksamma i respektive område. På så sätt blir de en del av vardagen. Polisernas uppgift är både att arbeta brottsförebyggande och att ingripa mot brott, men framför allt ska de inrikta sitt arbete mot ungdomar. Arbetet är förankrat i den lokala brottsbilden och ökar förtroendet mellan polisen och dem som bor i området.

Med dessa ord sammanfattar Polismyndigheten i Stockholms län sin satsning på lokala poliskontor. Syftet med den här rapporten är att beskriva hur de lokala poliskontoren lever upp till dessa målsättningar. De lokala poliskontoren i Stockholm är ett uttryck för en internationell utveckling där polisen arbetar nära de boende och prioriterar lokala problem. Det lokala arbetssättet bör därför vara av intresse när polisens uppgifter och organisation diskuteras i stort.

Rapporten är skriven av utredarna André Roos och Tor Lundberg, verksamhetsjuristen Saadia Aitattaleb, transkriberaren Mattias Petersson och enhetschefen Lars Korsell.

Undersökningen är delfinansierad av Polismyndigheten i Stockholms län, med stöd av Rikspolisstyrelsen.

Brå vill rikta ett stort tack till alla lokala poliser som genom intervjuer, seminarier och deltagande observationer gett oss en viktig inblick i hur det är att arbeta som lokal polis. Vi vill även tacka alla andra intervjupersoner samt de representanter för Polismyndigheten i Stockholms län och Rikspolisstyrelsen som bidragit till värdefulla diskussioner vid seminarierna.

Forskarna dr Simon Mackenzie, Glasgow University, dr Alistair Henry, Edinburgh University och professor Wesley G. Skogan, Northwestern University har bidragit med viktiga synpunkter under projektets gång. Vetenskapliga granskare har varit docent

Tove Pettersson, kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet och professor Paul Larsson, Polishögskolan i Oslo.

Stockholm i februari 2012

Eric Wennerström
Generaldirektör

Lars Korsell
Enhetschef

Prolog

Ett eftermiddagspass någonstans i Stockholms län

Klockan 14:00 sitter nästan hela gruppen samlad i de lokala polisernas arbetsrum på närpolisstationen. Här har de tillgång till datorer och aktuell information om olika fall. Gruppchefen och två andra poliser har bara några timmar kvar av sin arbetsdag medan två andra poliser börjat senare och därför slutar först klockan 23:00.

Gruppchefen upplyser de båda kollegorna som just påbörjat arbetspasset att en socialsekreterare ska åka med närpolisens yttre ungdomsgrupp under kvällen. Han uppmanar dem att ha det i bakhuvudet om det händer något ungdomsrelaterat.

Därefter diskuteras mopedproblematiken. Det är snart dags för ungdomar att ta fram mopeder efter vinterns grepp. För poliserna betyder det att ta kontakt med fastighetsägare för att kontrollera förråd i jakten på mopeder. Stulna och trimmade fordon kan de agera mot direkt, och det är bra att känna till var fordonen hör hemma.

Nästa ämne är spritförsäljning. I de lokala polisernas område finns en plats på vilken lastbilschaufförer stannar till för att sälja smuggelsprit. Trots tidigare ingripanden kvarstår problemet. Varje vecka kommer nya chaufförer. Där de parkeras utgör lastbilarna också en fara i trafiken. En lösning som diskuteras är betongsuggor och tydlig skyltning om stoppförbud. Nästa steg blir därför att ta kontakt med kommunen för att få till stånd en permanent lösning.

På det lokala biblioteket har det tidigare varit stökigt. Ett tag tvingades man stänga lokalerna på grund av en grupp ungdomars framfart. De inblandade ungdomarna pekades ut för de lokala poliserna som gjorde hembesök. Föräldrarna och ungdomarna fick förklarat för sig att beteendet visserligen inte var brottsligt, men att det inte tolererades. Samtalen hade formen av en sorts orosamtal. Poliserna fick uppfattningen att föräldrarna ville medverka till att ungdomarna skulle sköta sig i fortsättningen. Genom sko-

lan har poliserna nu fått reda på att ungdomarna har skärpt till sig. Störningarna på biblioteket har också upphört.

De två lokala poliserna som har kvällspasset gör sig redo för att lämna närpolisstationen. De ska upp till det lokala poliskontoret. Eftersom det är torsdag ska poliskontoret vara öppet för allmänheten under två timmar.

Väl på poliskontoret får de ett enda besök. En man frågar efter ett par borttappade nycklar. När de två timmarna har gått är poliserna glada att få lämna lokalen. Öppettiderna lockar få besökare, ofta inga alls. Samtidigt binder det upp två poliser, två timmar varje vecka.

Poliserna tar en sväng till områdets lokala centrum för att kliva ur bilen och gå ett varv. Polisbilen parkeras på en öppen plats för att den ska vara synlig för centrumbesökare. Vid flera tillfällen har polisfordon fått däcken sönderskurna när de parkerats i området. Trots den goda kontakten med ungdomar i området finns det personer som inte tycker om den polisiära närvaron. När poliserna kommer tillbaka finner de att bilen fått vara i fred. Poliserna åker därefter till närpolisstationen för att äta middag tillsammans med kollegorna på stationen.

Klockan 19:30 är poliserna tillbaka i polisbilen. Tanken är att besöka områdets fritidsgård för att hälsa på personalen och prata med ungdomarna och sedan göra trafikkontroller. Polisbilen har knappt hunnit ut från parkeringen innan polisradion sprakar till. Någon har blivit skjuten i det angränsande poliskontorsområdet. De planerade aktiviteterna är inte längre aktuella, och polisbilens blåljus lyser upp kvällshimlen.

Sammanfattning

Lokala poliskontor

De första lokala poliskontoren i Stockholms län etablerades sommaren 2006 efter en tid av upprepade oroligheter i flera av de berörda områdena. Syftet är att öka den polisiära närvaron och förbättra kontakten med området och människorna som bor och verkar där. På så vis vill polismyndigheten uppnå ett ökat förtroende för polisen samtidigt som tryggheten ökar i området. Till det kommer att minska brottslighet och ordningsstörningar samt att motverka att unga rekryteras till kriminella nätverk.

Arbetsformen har stora likheter med tidigare försök med kvarters- och närpolis. Den nya satsningen kan i en jämförelse med dessa reformer sägas vara en kompromiss mellan den enskilde kvarterspolisen och den helhetssatsning som närpolisreformen i teorin innebär.

Hösten 2011 arbetar 151 poliser på totalt 27 lokala poliskontor i Stockholms län. Varje poliskontor består av fyra till åtta poliser. De har en relativt stor frihet att själva planera och genomföra sitt arbete. Vid sidan av att ingripa mot brott och ordningsstörningar ska de också arbeta proaktivt för att förebygga och nå långsiktiga lösningar på områdets problem. Som rapportens omslag anspelar på är det stor variation på de uppgifter som poliserna utför. Det ställer andra krav på att bygga relationer och lösa grundläggande problem än att ”bara” åka på larm eller utreda enskilda brott.

Vid sidan av gruppens arbete signaleras den polisiära närvaron i områdena genom egna lokaler med polisskylt. Poliskontoren är ofta enkla och stationerade centralt i områdena. De är öppna för besök två timmar i veckan, övrig tid ska poliserna arbeta ute i områdena.

Metod och material

Brå har studerat de första femton poliskontoren som etablerades. Syftet var att identifiera vilka hinder och möjligheter som finns i

verksamheten. Fyra olika datainsamlingsmetoder har använts.

I samband med att de första poliskontoren inrättades 2006 genomfördes en trygghetsundersökning bland de boende i områdena. Brå har följt upp denna med en ny mätning 2010.

Svarsfrekvensen i 2010 års material är relativt låg. Förändringen i svarsfrekvensen skapar osäkerhet när syftet är att jämföra resultaten. Av avgörande betydelse är att representativiteten blir mindre när färre boende får företräda ett helt område. För att möta detta används resultaten från de andra datainsamlingsmetoderna och slutsatser dras därför utifrån flera olika källor.

Av de femton poliskontoren valde Brå (med hänsyn till geografisk spridning) att avgränsa intervjuer, seminarier och deltagande observationer vid åtta av dem: Skärholmen, Hässelby gård, Jakobsberg, Fisksåtra, Hallunda, Fittja, Ronna och Hovsjö. Totalt har Brå intervjuat 84 personer, framför allt lokala poliser och deras samverkanspartner. Brå har också följt de lokala polisernas arbete genom tretton deltagande observationer.

Problem år 2006

Resultatet från trygghetsundersökningen 2006 visar att en stor andel av de boende upplevde att det förekom flera olika ordningsstörningar i deras områden. *Skadegörelse, nedskräpning, trafik, ungdomsgång som bråkar och stör ordningen* och *berusade personer* var de fem problem som flest boende upplevde. Många människor var också oroliga för att utsättas för brott.

När resultaten redovisades per område framgick att det fanns stora skillnader mellan poliskontorsområdena; utifrån dessa kunde områdena delas in i tre grupper¹. Den första gruppen utgjordes av fem områden där problem med ordningsstörningar och oro för att utsättas för brott var mer utbredd än för genomsnittet av samtliga undersökta områden. Sex områden hade små eller inga skillnader mot genomsnittet, dessa områden utgjorde grupp två. Den tredje gruppen utgjordes av tre områden där färre boende upplevde problem i relation till genomsnittet

Intervjuer med poliser som var med när poliskontoren etablerades stärker bilden av att det var större problem i grupp ett-områden. Poliserna hade svårt att arbeta obehindrat, bland annat på grund av stenkastning och andra angrepp. I ett av de svårare områdena sökte individer och grupper konflikt med polisen. Brandkår och ambulans hindrades från att röra sig fritt i området.

Trygghetsundersökningen visade också att ungefär varannan boende hade förtroende för att polisen tog problemen i deras område på allvar.

---

¹ Ett område (Fittja) finns inte med i trygghetsundersökningen.

Skillnader mellan åren 2006 och 2010

När resultatet från trygghetsundersökningarna 2006 och 2010 jämförs med varandra visar de att situationen i de flesta områdena är bättre 2010. För flera områden är skillnaderna för små för att de ska vara statistiskt säkerställda, men Fisksätra och Hovsjö kan uppvisa flera tydliga tecken på att de boende upplever färre problem 2010 jämfört med 2006.

Fyra av fem grupp ett-områden som 2006 hade utbredda problem har också flera resultat som visar att det blivit bättre. Vad dessa förändringar beror på är svårt att uttala sig om. Polis, kommuner och flera bostadsbolag har arbetat hårt för att situationen ska bli bättre för de boende i de undersökta områdena. Statistik över anmälda brott 2006 och 2010 visar att områden med lokala poliser utvecklats bättre än länet i övrigt. Samtidigt finns det flera tecken på att otrygghet och människors oro för brott minskat generellt.

Resultaten från trygghetsundersökningarna ger en inblick i de undersökta områdena, både 2006 när de första poliskontoren etablerades och 2010. De förmedlar en bild av vilka problem de boende upplever och i vilken miljö de lokala poliserna utför sitt arbete. Sett till samtliga områden sammantaget är det fortfarande *skadegörelse, nedskräpning, trafik, ungdomsgäng som bråkar och stör ordningen och berusade personer* som flest boende upplever är problem.

I trygghetsundersökningen fick de boende också svara på frågor som i högre grad fokuserade på polisen och deras arbete. Vid jämförelser mellan 2006 och 2010 kan den inte visa att satsningen på poliskontor påverkat de boendes kontakt med och förtroende för polisen. Fortfarande uppger ungefär varannan boende att de har förtroende för polisen. Polisernas synlighet har totalt sett ökat marginellt enligt trygghetsundersökningen, från 39 procent till 43. Det finns flera möjliga förklaringar till resultaten. Det händer exempelvis att andra polisiära enheter minskar sin närvaro i områden med lokala poliskontor. En annan förklaring är att vissa lokala poliser inte prioriterar det förtroendeskapande arbetet lika högt som arbetet med brottsbekämpning. Att närvara på möten, göra hembesök eller på andra sätt bygga upp en kontakt med allmänheten betraktas av dessa poliser som något främmande eller mindre viktigt i uppdraget som polis.

De lokala polisernas arbete

Öka tryggheten och förtroendet för polisen

Den lokala närvaro som lokalt polisarbete innebär ökar möjligheterna för polisen att arbeta nära och i samarbete med de boende och andra lokala aktörer.

När poliserna vill öka tryggheten är en framgångsfaktor att samarbeta med andra aktörer. Det gäller till exempel lokala brottsförebyggande råd, skola, socialtjänst, kommunens gatukontor och bostadsbolag. Många problem som orsakar otrygghet kan polisen inte åtgärda på egen hand. Det gäller exempelvis övergivna bilar, nedskräpning och klotter. De lokala poliserna kan då vara ”ögon och öron” åt andra lokala aktörer och få dem att agera och åtgärda problem med exempelvis platser som människor upplever är otrygga.

I vissa fall kan det vara svårt för allmänheten att kontakta sina lokala poliser. Flera är svåra att nå via telefon eller e-post. Att använda namnbricka och sprida kontaktuppgifter till gruppen ses i flera områden som en självklarhet och bidrar till att det blir enklare för de boende att ta kontakt.

Det finns stora skillnader i hur enskilda poliser möter allmänheten. På ett rutinmässigt sätt söker många poliser kontakt och inleder samtal med människor de möter. Andra är inte lika inriktade på att ta sig tid att träffa de boende.

De centralt initierade idéerna med öppettider vid poliskontoren för allmänheten och särskilt arrangerade medborgarmöten har lockat få besökare. I det senare fallet har lokala poliser i vissa områden lyckats bättre då möten anordnats tillsammans med exempelvis bostadsbolag och kommun.

Olika sätt att minska brottsligheten

Arbetsformen, lokal polisverksamhet, medför att poliserna får prioriteringar mellan larm som går ut på polisradion och händelser eller uppgifter som är mer proaktiva. De lokala poliserna har i hög grad möjlighet att prioritera det proaktiva arbetet och låta andra enheter hantera jobb från länskommunikationscentralen. Det finns dock skillnader mellan olika poliskontor och poliser i synen på hur uppgifter ska prioriteras.

De lokala polisernas närvaro och kontaktskapande arbete mot ungdomar som grupp har gett dem en god personkänedom. Både poliser och andra aktörer menar att den kunskapen ofta saknas vid andra enheter. Den bidrar till att de lokala poliserna generellt har en bra bild av vilka grupper och individer som riskerar att gå vidare i sin brottslighet.

Genom sin lokal- och personkännedom blir poliserna också mer träffsäkra i sina ingripanden och får också möjlighet att arbeta uppsökande mot personer som de prioriterar.

Även när det gäller ungdomar samarbetar de lokala poliserna i hög grad med andra aktörer, främst skolor, fritidsgårdar, föräldrar och socialtjänst. Satsningen har resulterat i att man vidareutvecklat och anpassat samarbetsformer och arbetssätt till lokala förhållanden. Flera av de här arbetssätten kan spridas till andra områden. Till exempel röstsamtal med ungdomar och föräldrar eller organiserade möten inför storhelger. Målet att förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk innefattas i arbetet mot ungdomskriminalitet.

Hinder i verksamheten

Skilda problembilder och brister i målsättningar

Seminarier och intervjuer med de lokala poliserna visar att poliserna vid ett och samma poliskontor inte sällan har olika uppfattningar om problembilden i området. Det finns därför ett behov av komma fram till en gemensam problembild. Vid de seminarier som genomförts har de dock kunnat enas om en beskrivning. För att fördjupa den gemensamma problembilden har de lokala poliserna mycket information att hämta från samverkansparter, som lokala brottsförebyggande råd, och givetvis de boende. Det sistnämnda är viktigt eftersom det finns vissa skillnader mellan de problem poliserna lyfter fram och de problem boende upplever.

Polismyndighetens mål med satsningen på lokala poliskontor är att

- öka förtroendet för polisen
- förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk
- minska brottsligheten och ordningsstörningar
- öka tryggheten.

Som inom många andra verksamheter är de fyra målen generellt formulerade. Men det är knappast möjligt för sex poliser vid ett lokalt poliskontor att leva upp till samtliga fyra. De vanligaste målsättningarna som de lokala poliserna lyfter fram är att hålla ungdomar borta från kriminalitet och att öka tryggheten.

Mot bakgrund av den lokala problembilden och de fyra målen är det nödvändigt att formulera konkreta och precisera målsättningar. I annat fall finns en risk för att det dagliga arbetet inte får önskvärt fokus. Vid samtliga poliskontor saknas en gemensam in-

riktning av verksamheten. Detta kan återkopplas till arbetet med en gemensam problembild.

Det är lämpligt att formulera preciserade målsättningar i samarbete med de poliser som är verksamma vid närpolisorganisationen. På så sätt kan även det interna samarbetet öka, och de lokala poliserna kan vara andra enheter till hjälp och vice versa.

Enskilda polisers attityder påverkar

Lokal polisverksamhet påverkas i högre grad än många andra arbetsformer inom polismyndigheten av polisernas egna uppfattningar. Det är en konsekvens av friheten som verksamheten vilar på och där den lokala problembilden ska styra arbetet.

Vid poliskontoren har två olika kulturer identifierats. Det innebär att poliser har olika syn på vad deras uppgift är och vilka målgrupper uppdraget riktar sig mot. De som arbetar enligt *community policing* (en brittisk förlaga till lokalt polisarbete) har ett bredare synsätt på det polisiära uppdraget än anhängarna av det *traditionella polisarbetet*. I praktiken betyder det att de förstnämnda samverkar med andra i högre grad och växlar mellan reaktivt och proaktivt arbete. De som föredrar traditionellt polisarbete prioriterar det reaktiva arbetet och är mindre intresserade av att arbeta mot problem som saknar en tydlig polisiär profil.

Sett till de fyra målsättningarna har det lokala polisarbetet en sådan bredd att det omfattar både *community policing* och det *traditionella polisarbetet*. Enligt rapportens slutsatser bör dock betoningen ligga på *community policing*, särskilt i grupp två- och tre-områden.

Organisatoriska förutsättningar

Precis som för polismyndigheten i stort har poliskontoren haft och har fortfarande en hög personalomsättning. För poliskontoren är det dock särskilt problematiskt eftersom arbetsformen bygger på lokalkännedom, kontinuitet och samverkan med andra aktörer. Varje gång någon lämnar verksamheten tappar arbetet fart. Flera samarbetsparter tar upp det som ett stort problem.

Möjligheter i verksamheten

Goda möjligheter med att arbeta lokalt

I områden där problembilden präglas av hög brottslighet och ordningsstörningar (grupp ett-områden) är det viktigt att polisen finns närvarande och ingriper mot problemen. Som tidigare nämnts får

poliser som arbetar lokalt en god kunskap om "sitt eget" område. De får en chans att lära känna människor som bor där. Flera lokala poliser har byggt relationer som bidrar till att lösa och förebygga problem. Situationer som tidigare eskalerade när polisen kom till platsen kan i dag hanteras innan de går över styr. Det kan handla om att poliserna har en relation med någon eller några av dem som ställer till problem och med hjälp av den kan lösa problem. Om personerna som bråkar är yngre förekommer det att poliserna kontaktar föräldrarna och ber dem hämta hem sina ungdomar.

Betydelsen av kontakt med området ökar

När ordningsstörningar och brottslighet minskar finns det möjlighet att börja arbeta mer förebyggande. I grupp två- och tre-områden ökar betydelsen av samverkan med andra aktörer för att ytterligare minska problemen. Tillsammans med skolan och andra aktörer som arbetar med ungdomar kan de lokala poliserna upptäcka och agera mot brott som orsakas av eller drabbar unga människor.

Samverkan förutsätter att de lokala poliserna träffar och underhåller sina kontakter med företrädare för exempelvis skolor och socialtjänst. De måste arbeta uppsökande och vara på plats i området även när situationen inte kräver ett polisiärt ingripande. Det är då de har en chans att skaffa sig den kunskap och de kontakter som ger de lokala poliserna en fördel mot andra enheter, nämligen: person- och lokalkännedom.

Förmodligen är det i grupp två- och tre-områden som lokalt polisarbete, enligt community policing, har störst fördel. Arbetsformen möjliggör att polisen genom samverkan och samarbeten kan stärka andra aktörer så att de blir en brottsförebyggande kraft. Men de kan också dra nytta av andra aktörers resurser för att hantera och avvärja brott och andra problem.

Betydelsen av fredad status och ledningens stöd

Även om lokalt polisarbete har vind i seglen och fler polismyndigheter än Stockholm är inne på detta spår, går det ändå på tvärs mot den centralisering av polisen som ägt rum. För pressade närpolischefer kan det vara frestande att utnyttja lokala poliser till ingripandeverksamhet även utanför poliskontorsområdet eller till kommenderingar vid exempelvis idrottsevenemang. Det finns därför en risk för att reformen tunnas ut. Att lokalt verksamma poliser, och arbetsformen i sig, har ledningens stöd är därför viktigt för att lyckas. Man får inte glömma att lokalt polisarbete och långsiktiga effekter förutsätter lokal närvaro.

Utbildning

De stora möjligheterna i lokalt polisarbete framledes ligger i att ta fram en utbildning som förbereder, inte enbart framtidens lokala poliser utan även deras samverkande kollegor, för andra uppgifter inom polisen. De utbildningspaket som har genomförts kan fungera som en utgångspunkt i detta arbete.

Poliser som arbetar enligt idén med community policing har, som tidigare beskrivits, vidareutvecklat arbetsmetoder på ett innovativt sätt och etablerat fruktbara samarbeten som i praktiken gett polisen fler resurser. Genom att ta tillvara de erfarenheter som finns och införa en utbildning i lokalt polisarbete skapas förutsättningar för poliserna att i högre grad interagera med de boende, kartlägga den lokala problembilden och ta fram konkreta mål att arbeta efter.

Förslag till verksamheten

I rapportens avslutande kapitel, *Tio slutsatser med förslag och nio viktiga faktorer*, diskuteras slutsatser och förslag som kan bidra till att utveckla verksamheten. I marginalen listas faktorer som bedöms vara viktiga för att nå framgång med lokal polisverksamhet.

De förslag som rapporten ger inriktar sig huvudsakligen på förhållanden som presenterats som hinder i verksamheten. Det handlar exempelvis om att tydliggöra kopplingen mellan problembild, målsättningar och val av arbetsmetoder. Men också om mer praktiskt inriktade frågor som främst gäller hur arbetet är organiserat.

Inledning

I mitten av september 2005 inträffar en händelse som kommer att fungera som en väckarklocka för Stockholmspolisen. Sent på kvällen slår kulorna från ett automatvapen in i polishuset i centrala Södertälje. Skjutningen kopplas till ett upplopp i stadsdelen Ronna några timmar tidigare.

Under en längre tid har det varit oroligt i Ronna. Polisens fordon saboteras, och polispatruller utsätts för stenkastning och glåpord när de åker in i området. Ambulanspersonal och brandmän har också svårt att arbeta. Situationen är inte unik för Södertäljestadsdelen utan förekommer på olika platser runt om i länet. Skjutningen och upploppet är kulmen på en utveckling som pågått under flera år i Stockholms förorter.

För Stockholmspolisen står det klart att något måste göras. I stället för att som tidigare fokusera på att ”släcka bränder” bestämmer sig nu polisen för att ta tag i de bakomliggande problemen som händelserna i Ronna är ett uttryck för.

Flera av dagens kriminella har ofta en uppväxt kantad av trasiga familjeförhållanden, svåra sociala och ekonomiska förutsättningar samt en känsla av att samhället vänt dem ryggen (SOU 2010:15). Många av dem har växt upp i områden som Ronna. För vissa ungdomar som känner ett utanförskap framstår de alternativ som äldre kriminella kan erbjuda som ett rationellt val.

Polismyndigheten i Stockholms län beslutade därför i samverkan med företrädare för berörda kommuner om flera olika åtgärder för att komma till rätta med problemen. Det handlar inte bara om att få stopp på upplopp och liknande händelser utan att medverka till att vända utvecklingen och minska brottsligheten.

Den här rapporten handlar om det som Stockholmspolisen kallar lokala poliskontor. Ett namn som visserligen för tankarna till poliser som sitter på kontor, men som tvärtom handlar om att finnas på plats på gator och torg bland de människor som bor och verkar i området. De lokala poliserna är en reaktion på en samhällsutveckling där polisen och andra representanter för samhället uppfattats lämna vissa områden. Tidigare har polisen endast varit på plats när någonting hänt. Genom poliskontoren har dessa områden fått sin

egen, permanenta polis.

Satsningen på lokala poliskontor inleddes under 2006. Poliskontoren i Ronna och Jordbro var först ut och öppnades redan före sommaren. I Ronna var poliserna som senare bemannade poliskontoret på plats redan dagen efter skotten mot polishuset.

Det har i dag hunnit bli 27 lokala poliskontor runt om i Stockholms län.

Lokala poliser, vad är det?

I Stockholms län finns hösten 2011 åtta polismästardistrikt. Varje distrikt är i sin tur indelat i närpolisområden. Innan de lokala poliskontoren kom till var dessa de minsta organisatoriska enheterna inom närpolisverksamheten. Vissa områden bedömdes dock ha ett större behov av polisiär närvaro än vad som var möjligt inom ramen för de befintliga närpolisstationerna. Denna bedömning gick hand i hand med regeringens storstadssatsning som bygger på uppgifter om miljonprogramsbebyggelse, arbetslöshet, fysisk miljö samt trivsel och trygghet bland de boende. Polisen genomförde också egna analyser som bidrog med uppgifter om ungdoms- och gängproblematik. Mot bakgrund av dessa uppgifter placerades poliskontor i områden där de boende ansågs ha sämre förutsättningar än i andra delar av länet.

Det resulterade i att 27 poliskontorsområden etablerades inom vissa närpolisområden. De lokala poliserna tillhör närpolisorganisationen och ska vara ett komplement till redan befintliga resurser. Bemanningen varierar mellan fyra och åtta poliser, men det vanligaste är sex poliser inklusive gruppchefen som leder arbetet.

I exemplet nedan åskådliggörs organisationen som poliskontoret i Hässelby ingår i samt relationen mellan antalet poliser och storleken på befolkningen som bor i respektive område.

Organisation	Antal poliser	Befolkning ²
Polismyndigheten i Stockholms län	5 707	2 034 480
Västerort polismästardistrikt	653	214 240
Hässelby–Vällingby närpolisområde	17	65 239
Hässelbys lokala poliskontor	6	10 239

De lokala poliserna har förhållandevis enkla lokaler placerade centralt i respektive område. Poliskontoren har öppet två timmar i veckan och övrig tid ska poliserna arbeta ute i området.

² Alla uppgifter är hämtade från Stockholms Stads Utrednings- och Statistikkontor AB (USK) år 2010 med undantag för Stockholms län som är hämtad från Statistiska centralbyrån (SCB) år 2010.

Om det redan finns en närpolisstation i området finns inget behov av ett särskilt poliskontor för de lokala poliserna. Allmänheten hänvisas då till närpolisstationen. Alla lokala poliser utgår dock från en närpolisstation, bland annat eftersom de lokala poliskontoren inte har tillräcklig säkerhet för att förvara vapen och uniformer.

Syftet med satsningen på lokala poliser och poliskontor är inte en utökad receptionstjänst utan att området ska förstärkas med fler poliser i yttre tjänst. För att de lokala poliserna ska kunna arbeta förebyggande är de fredade från arbetsuppgifter som att utreda brott och de har stor frihet att själva prioritera sitt arbete.

Utryckningar hanteras i första hand av enheter från ingripande-verksamheten eller närpoliser i yttre tjänst. De lokala poliserna avgör själva om de ska ta utryckningen eller om de prioriterar någon annan arbetsuppgift. Åker de lokala poliserna på en utryckning sker det i första hand i det "egna" området. Vid allvarliga händelser där människors liv kan stå på spel prioriteras utryckningen högst även om de lokala poliserna då kanske måste åka utanför det egna ansvarsområdet.

Det är också närpolisen och inte lokalpoliserna som används för att bemanna poliskommenderingar (exempelvis fotbollsmatcher eller andra evenemang). Undantaget är om det sker frivilligt som ett sätt att kompetensutveckla personalen.

Utredningsarbetet hanteras av kriminalenheter eller särskilda ungdomsutredare vid närpolisen.

Inför satsningen färdigställde Polismyndigheten i Stockholms län *Rapport poliskontor*³, ett dokument som anger ramarna för de lokala polisernas arbete. I dokumentet finns bland annat mål för verksamheten, underlag för poliskontorens geografiska placering samt beskrivning av lokal- och personalfrågor. I Rapport poliskontor framgår polismyndighetens målsättning om att tjänstgöring vid ett lokalt poliskontor ska kännas som attraktiv. Arbetet ska bland annat vara meriterande vid tillsättning av högre tjänster.

En generell bild

Utifrån uppgifter från de åtta poliskontor som studien fokuserat på kan bilden av poliskontorsområdena sammanfattas på följande sätt.

Folkmängden i områdena varierar, men ligger oftast mellan 10 000 och 20 000 personer. Cirka 50 till 80 procent har utländsk bakgrund.

Medelinkomsten ligger mellan 186 000 och 220 000 kronor. Andelen som får ekonomiskt bistånd varierar stort mellan områ-

³ En första version färdigställdes år 2005, inför öppnandet av de första poliskontoren. År 2010 färdigställdes en uppdaterad version. I texten avses versionen från år 2005 om inget annat anges.

dena, mellan 5 och 33 procent. Den öppna arbetslösheten varierar på liknande sätt mellan 5,5 och 11,5 procent. I områdena dominerar lägenhetsbeståndet av hyresrätter. För de områden med uppgifter om behörighet till gymnasieskolan visar siffrorna att cirka 80 till 90 procent uppfyller dessa krav. (Uppgifterna som redovisas ovan är hämtade från bilaga 1.)

De lokala polisernas utgångsläge

Områden som bedömts vara i behov av lokala poliskontor kännetecknas ofta av hög in- och utflyttning. Flera representanter för bostadsbolag uppger att människor som får arbete ofta väljer att flytta. Samtidigt bidrar det till att socialt utsatta människor ofta har lättare att få bostad i dessa områden.

Flera av områdena samlar samtidigt stora grupper av invandrare. Södertälje kommun med bland annat stadsdelarna Hovsjö och Ronna har under många år tagit emot stora flyktinggrupper. Det innebär en utmaning för de lokala poliserna då många människor lämnat länder där polisen representerade en förtryckande stat. Hos dem är förtroendet för polisen lågt. I många områden är också språket en barriär mellan de boende och polisen.

I invandrarfamiljer uppstår ibland situationer där ungdomarna i familjen integreras snabbare än sina föräldrar. De unga lär sig språket och kommer in i svenska förhållanden och får på det sättet ett stort inflytande i familjen. Föräldrarnas roll försvagas till följd av att ungdomarna har mer kunskap om hur det svenska samhället fungerar.

Familjerna är ofta trångbodda, vilket medför att ungdomar träffas ute i stället för att ta hem kompisar. Flera samverkande faktorer bäddar för möten men också konflikter som ställer krav på de lokala poliserna som ska arbeta i området varje dag.

Metod och modell

Under de första åren från och med 2006 etablerades femton poliskontor i Stockholms län, det är dessa som ingår i studien. Precis som vid liknande internationella utvärderingar har främst kvalitativa data från intervjuer, deltagande observationer och seminarier använts. Dessa datainsamlingsmetoder kompletteras med trygghetsundersökningar.

Syfte och frågeställning

Undersökningens primära syfte är att beskriva och analysera de lokala polisernas arbete.

Utifrån detta kan generella hinder och möjligheter med lokalt polisarbete identifieras. Rapporten kommer också presentera metoder och samarbeten som poliser och andra aktörer lyfter fram som goda exempel på lokalt polisarbete.

Studien ska ge svar på följande frågeställningar:

1. Hur såg problemen ut 2006 när de första lokala poliskontoren etablerades?
2. Vad gör de lokala poliserna för att komma till rätta med problemen?
3. Har tryggheten och förtroendet för polisen ökat i områdena sedan 2006?
4. Vilka hinder och möjligheter finns i verksamheten med lokala poliskontor?
5. Vilka faktorer i den lokala polisverksamheten är viktiga att utveckla för att nå relevanta och framgångsrika resultat?

Fokus på åtta poliskontor

För att få en bred bild av vilka problem som finns enligt olika aktörer och hur poliserna agerar på problemen avgränsades intervjuer och deltagande observationer till åtta poliskontor.

Brå:s urvalskriterium för vilka poliskontor som skulle ingå i de åtta fallstudierna var geografiskt läge (polismästardistrikt och närpolisområde). Poliskontorens gruppchefer och representanter från polismyndighetens ledning hade inte något att invända mot valet av poliskontor. De femton poliskontoren som ingår i studien redovisas nedan. Poliskontor som studerats närmare är fetmarkerade.

- **Skärholmen**, Bagarmossen och Rågsved i Söderorts polismästardistrikt
- **Hässelby gård**, Husby och Tensta i Västerorts polismästardistrikt
- **Jakobsberg** i Norrorts polismästardistrikt
- **Fisksätra** i Nacka polismästardistrikt
- **Hallunda, Fittja, Jordbro, Skogås, Vårby gård** i Södertörns polismästardistrikt
- **Ronna och Hovsjö** i Södertälje polismästardistrikt.

För de åtta områdena har undersökningen, vid sidan av den övergripande frågeställningen, studerat om områdets olika aktörer (polis, socialtjänst, medborgare, skola, bostadsbolag och näringsidkare) har samma problembild. Även de lokala polisernas primära mål har undersökts för att bedöma om den är relevant med hänvisning till respektive problembild. Med de fördjupade undersökningarna kan studien också uttala sig om förutsättningar i områdena som har haft betydelse för eventuella förändringar.

Trygghetsundersökning

Innan satsningen på lokala poliskontor inleddes genomförde polisen en trygghetsundersökning i de områden där lokala poliskontor skulle öppnas. I syfte att studera utvecklingen av den upplevda tryggheten i områdena gjorde Brå år 2010 en uppföljning av den tidigare undersökningen.

Samma frågor har använts i de båda enkätundersökningarna.⁴ Fyra frågor om de lokala poliskontoren och de poliser som arbetar där har dock lagts till i 2010 års undersökning.

I trygghetsundersökningen 2006 avgränsades de olika områdena med hjälp av postnummer. Överensstämmelsen mellan de postnummer dit trygghetsundersökningarna skickades och de områden som de lokala poliserna arbetar i är inte perfekt. För att kunna göra jämförelser över tid användes ändå samma avgränsning vid utskicket 2010.

Eftersom Fittja inte ingick i 2006 års trygghetsundersökning har Fittja exkluderats även i 2010 års undersökning.

---

⁴ Enkäten för 2010 har ändrats grafiskt för att uppfylla SCB:s krav för skanning. Utformningen av trygghetsundersökningen finns i sin helhet som bilaga.

Fakta om enkätundersökningen 2010

Urvalet är slumpmässigt draget från Navet, Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället och stratifierat med hjälp av postnummer. Totalt 500 personer per område har fått möjlighet att svara på enkäten.

Insamlingstid:	19 december 2010–1 mars 2011
Bruttourval:	7 000 personer mellan 16 och 85 år
Svarsfrekvens:	43 procent

Tabell 1. Antal svarande per område år 2010.

Område	Totalt antal svarande av 500 (n) och i procent	
Jakobsberg	285	57 %
Hässelby gård	235	47 %
Husby	198	40 %
Tensta	147	29 %
Hovsjö	168	34 %
Ronna	170	34 %
Hallunda	213	43 %
Vårby gård	206	41 %
Skogås	245	49 %
Jordbro	274	55 %
Fisksätra	230	46 %
Bagarmossen	253	51 %
Skärholmen	192	38 %
Rågsved	193	39 %

Fakta om enkätundersökningen 2006

Urvalet är slumpmässigt draget från Centrala befolkningsregistret och stratifierat med hjälp av postnummer. Totalt 1 000 personer per område har fått möjlighet att svara på enkäten.

Insamlingstid:	31 oktober 2006–5 december 2006
Bruttourval:	14 000 personer mellan 16 och 85 år
Svarsfrekvens:	60 procent

Tabell 2. Antal svarande per område år 2006.

Område	Totalt antal svarande av 1 000 (n) och i procent	
Jakobsberg	688	69 %
Hässelby gård	578	58 %
Husby	568	57 %
Tensta	552	55 %
Hovsjö	540	54 %

Ronna	525	53 %
Hallunda	645	65 %
Vårby gård	587	59 %
Skogås	638	64 %
Jordbro	646	65 %
Fisksätra	644	64 %
Bagarmossen	647	65 %
Skärholmen	583	58 %
Rågsved	584	58 %

Av ekonomiska skäl skickades enkäten till hälften så många personer 2010 jämfört med 2006. Svarsfrekvensen är samtidigt betydligt lägre för 2010 års undersökning. Minst skillnad är det för Hässelby gård med elva procentenheter färre svarande. Skillnaden är störst för Tensta, 26 procentenheter färre svarande.

Det finns flera tänkbara orsaker till den lägre svarsfrekvensen i 2010 års mätning. Bland annat har benägenheten att svara på enkätundersökningar minskat generellt som en följd av ett ökande antal undersökningar. Ofta refererat till som ”enkättrötthet”. Andra generella förklaringar är mindre samhällsengagemang samt tidsbrist (Tourangeau 2004). I den aktuella undersökningen är det tänkbart att insamlingstiden också bidragit till att färre svarat på enkäten. Det är dock svårt att förklara exempelvis Tenstas betydande skillnad i svarsfrekvens mellan 2006 och 2010.

Den stora förändringen av svarsfrekvensen skapar en osäkerhet när syftet är att jämföra resultaten. Ett stort problem är att representativiteten blir mindre när färre boende får företräda ett helt område.

Hur representativ studien är påverkas också om vissa grupper i högre grad inte svarar. Två former av bortfall kan beskrivas som indirekt och direkt i relation till vad som observeras (Lindén-Boström och Persson 2010, Groves 2006). Bortfall som har en indirekt relation till det observerade kan exempelvis vara personer med lågt samhällsengagemang. Det är möjligt att denna grupp på grund av sin inställning till samhällsfrågor i hög grad väljer att inte svara på enkäter. Samtidigt är det också troligt att de har ett lågt förtroende för myndigheter som till exempel polisen. Detta innebär att deras svarsfrekvens är låg samtidigt som de som grupp har ett lågt förtroende för polisen.

Den andra formen av bortfall, direkt relation till det observerade, är allvarigare sett till att en persons vilja att medverka i en undersökning om exempelvis utsatthet för brott kan påverkas av personenens egen erfarenhet av brottslighet. Det är möjligt att personer som inte upplever ordningsstörningar i det egna området eller inte varit utsatt för något brott därför väljer att inte medverka. Det är också möjligt att personer som varit utsatta för brott på

grund av det väljer att inte svara. Det kan då handla om att frågorna påminner personen om den obehagliga händelsen.

Den låga svarsfrekvensen i 2010 års material påverkar naturligtvis i enlighet med de diskussioner om representativitet som förts ovan. För att möta detta används resultaten från de andra datainsamlingsmetoderna och slutsatser dras därför utifrån flera olika källor.

Datainsamlingen för trygghetsundersökningarna bygger på ett stratifierat urval, vilket betyder att antalet utvalda personer är lika stort oavsett hur stora områdena är. Syftet med stratifieringen är att den statistiska säkerheten inte ska variera beroende på områdets storlek.⁵ Vid redovisning av resultaten för alla områden sammantaget har dock resultaten viktats så att varje område är proportionerligt representerat.

I resultatredovisningen används konfidensintervall för att avgöra om en förändring är statistiskt säkerställd (signifikant) eller inte. Något förenklat kan sägas att om konfidensintervallen från två år inte överlappar varandra finns en statistiskt säkerställd skillnad mellan resultaten. Konfidensintervallet är på 95-procentsnivå, vilket är praxis när man uttalar sig om statistiskt säkerställda skillnader.

Intervjuer

Sammanlagt har 84 intervjuer genomförts fördelade på de åtta studerade poliskontoren (30), gruppcheferna vid de övriga poliskontoren (7), närpolischefer (6), andra poliser inom polismyndigheten (6) och en rad olika aktörer (35) som är verksamma i de olika områdena. De senare är näringsidkare, anställda vid bostadsbolag, representanter för ungdomsråd eller personer som arbetar inom kommunal verksamhet (socialtjänst, skola, fritidsgård, lokala brottsförebyggande råd). Syftet med intervjuerna är att fånga en bred bild av vilka problem som finns i områdena och hur de lokala poliserna samarbetar med olika aktörer.

Intervjufrågorna grundar sig på tidigare forskning om lokalt polisarbete samt de mål och arbetsmetoder som polisen arbetar efter. Samtliga intervjuer har transkriberats. De citat som används i rapporten har i vissa fall språkligt anpassats för att öka läsbarheten och aidentifiera den intervjuade.

Deltagande observationer

Brå har genomfört tretton deltagande observationer vid de åtta studerade poliskontoren. I de flesta fall följdes poliserna under

⁵ Den statistiska säkerheten skiljer sig emellertid ändå mellan de undersökta områdena på grund av den kraftigt varierande svarsfrekvensen (29–57 procent).

hela arbetspasset. Fältanteckningar fördes vid varje observation. Veckodag och tider varierade med tanke på att de lokala polisernas arbete ser olika ut dagtid en vardag jämfört med en helgnatt. Brå valde ut passen för att spegla de olika uppgifter som lokala poliser har.

Seminarier

Sammanlagt genomfördes tio seminarier under projektets gång. För vart och ett av de åtta poliskontoren hölls seminarier för att säkerställa att studien gett en korrekt bild av exempelvis mål och arbetsmetoder. Ytterligare två seminarier med företrädare för polisen genomfördes. Under det första diskuterades undersökningens upplägg, de övergripande målsättningarna med satsningen och arbetsmetoder som tillämpas för att nå målen. Under detta seminarium diskuterades även urvalet av poliskontor för intervjuer och deltagande observationer.

Vid det andra seminariet presenterade Brå undersökningens preliminära resultat och slutsatser.

Vid sidan av de tio seminarierna fick Brå också tillfälle att medverka vid ett seminarium med områdespoliserna i Göteborg.

Modell

Polismyndigheten i Stockholm lyfter i *Rapport poliskontor* fram fyra huvudmål som de lokala poliserna ska arbeta mot. Satsningens mål är att

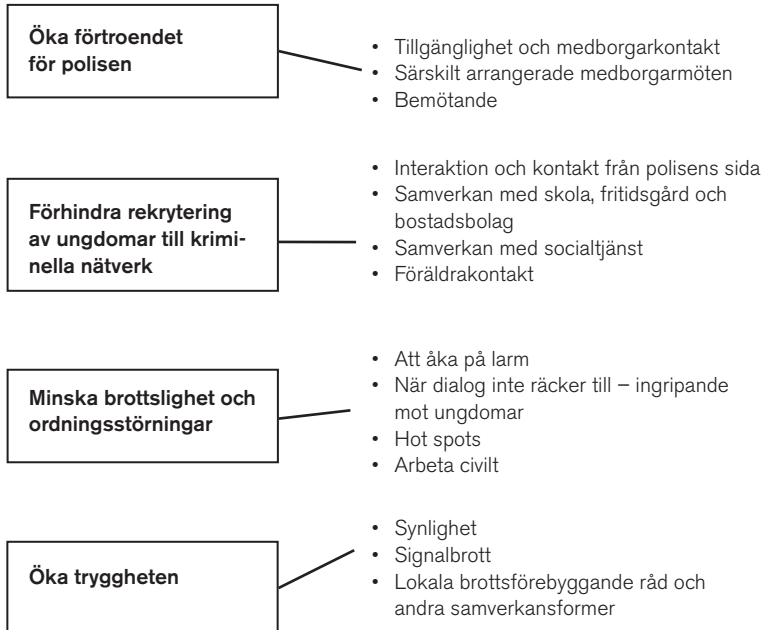
- öka förtroendet för polisen
- förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk
- minska brottslighet och ordningsstörningar
- öka tryggheten.

Arbetet med de fyra målen kommer att redovisas i varsitt kapitel som också beskriver arbetsmetoder som tillämpas av polisen för att uppnå respektive mål. Metoderna är hämtade från såväl tidigare forskning som datainsamlingen. Sammanställningen av arbetsmetoder innebär att rapporten också kan användas som en handbok. Redan nu bör påpekas att en arbetsmetod kan syfta till att uppfylla flera av målen och att metoderna inte är specifika för de lokala poliserna. Flera metoder återfinns sedan tidigare inom svensk polis men har i många fall anpassats till poliskontorens specifika verksamhet och förutsättningar.

För att tydliggöra kopplingen mellan polisernas arbete och de övergripande målen har de samlats i modell 1. Modellen har ock-

så varit till hjälp vid datainsamlingen för att karaktärisera vad de lokala poliserna gör och vilka mål som prioriteras vid de lokala poliskontoren. Efter modell 1 följer en kort redogörelse av respektive kapitel och arbetsmetoderna som är kopplade till det övergripande målet.

Modell 1. Mål för de lokala poliskontoren och tillhörande arbetsmetoder.

Öka förtroendet för polisen

Det första målet som handlar om att öka förtroendet för polisen har tre arbetsmetoder kopplade till sig, *tillgänglighet och medborgarkontakt*, *särskilt arrangerade medborgarmöten* och *bemötande*. Dessa fokuserar huvudsakligen på polisernas arbete med att skapa en relation till människor som bor och verkar i poliskontorsområdet.

Förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk

Att förhindra rekryteringen av ungdomar till kriminella nätverk handlar framför allt om polisernas arbete för att motverka att unga människor begår brott och fördjupar sin brottslighet. Fyra arbetsmetoder som fokuserar på förebyggande arbete och tidiga åtgärder mot ungdomsbrottslighet har samlats under detta mål. De fyra metoderna är *interaktion och kontakt från polisens sida*,

samverkan med skola, fritidsgård och bostadsbolag, samverkan med socialtjänst samt föräldrakontakt.

Kontakten med socialtjänst och föräldrar har egna avsnitt eftersom dessa aktörer har något av en särställning för ungdomars utveckling. Socialtjänsten kan besluta om åtgärder som exempelvis fosterhemsplacering eller vårdinsatser medan föräldrarnas betydelse knappast behöver förklaras.

Minska brottslighet och ordningsstörningar

De lokala poliserna ska arbeta med att minska brottslighet och ordningsstörningar i sina områden. Arbetsmetoder som redovisas under detta mål berör polisernas arbete vid utryckningar och åtgärder som syftar till att minska brottsligheten generellt genom traditionellt polisarbete eller förebyggande åtgärder. De avsnitten är *Att åka på larm, När dialog inte räcker till – ingripanden mot ungdomar, Hot spots* och *Arbeta civilt*.

Öka tryggheten

Det fjärde och sista målet som de lokala poliserna har är att öka tryggheten. Fyra arbetsmetoder som särskilt syftar till att öka tryggheten beskrivs här: *synlighet, signalbrott, lokala brottsförebyggande råd och andra samverkansformer*.

Rapportens disposition

Rapporten är indelad i femton kapitel, som har samlats i olika block för att det ska bli enklare att orientera sig. I samma syfte har arbetsmetoder som poliserna anser ha gett goda resultat lyfts fram i exempelrutor. Detta sker företrädesvis i det tredje blocket där rapporten beskriver hur de lokala poliserna arbetar.

Det första kapitlet – som läsaren redan tagit del av – ingår inte i något block utan innehåller en inledning och avsnitt om rapportens syfte, frågeställningar och metoder som använts i studien.

Första blocket, *Lokalt polisarbete: Bakgrund och teorier*, samlar två kapitel dels om det förebyggande polisarbetets bakgrund i Sverige, dels en kort redogörelse av de internationella förebilderna som finns för lokalt polisarbete.

I andra blocket, *Situationen när poliskontoren etablerades* presenteras både de boendes och polisernas uppfattning om områdena i blockets enda kapitel.

Tredje blocket, *De lokala polisernas arbete i områdena*, följer strukturen i modell 1 ovan. Fyra kapitel redogör för hur de lokala poliserna arbetar för att möta de mål som finns för satsningen.

I det fjärde blocket, *Lokala poliskontor: geografi, bemanning, utbildning och internt samarbete*, fördjupar sig rapporten i de or-

ganisatoriska förutsättningar som påverkar verksamheten vid de lokala poliskontoren.

Femte blocket, *Situationen 2010* speglar de boendes och polisernas uppfattning om områdena, polisens mål och polisernas attityd till lokalt polisarbete som arbetsform.

Det sista och avslutande blocket, *Slutsatser och förslag*, summerar rapporten genom att i ett kapitel diskutera slutsatser från studien och förslag på hur lokalt polisarbete kan bedrivas.

Lokalt polisarbete: Bakgrund och teorier

Lokalt polisarbete tur och retur

Efterfrågan på ett mer lokalt polisarbete har gått i cykler under efterkrigstiden, både i Sverige och på andra håll. USA och Storbritannien räknas till pionjärerna, men även Sverige har använt och utvecklat arbetsformen tidigare.

Tillbakablick

Fram till 1960-talet fanns en stark lokal prägel på polisverksamheten i Sverige. Den lokala förankringen har också i åtskilliga sammanhang lyfts fram som en viktig aspekt inom svensk polis. ”Härigenom befrämjas allmänhetens förtroende för och tillit till polisen, vilket är av stor betydelse för polisverksamhetens behöriga bedrivande”, uttryckte en statlig utredning redan på fyrtioalet (citerad av Furu­hagen 2009, s. 38).

Fotpatrullering var den dominerande arbetsmetoden för polisen. Det innebar att interaktionen mellan allmänheten och polisen var stor. Till exempel anmäldes brott sällan per telefon utan vid personlig kontakt på gatan eller på den lokala polisstationen (Furu­hagen 2009).

När polisen förstatligades 1965 uppstod helt nya möjligheter till teknisk utveckling och centraliserade inköp (Falkenstam 1983, Stenmark 2005). Den nya polisorganisationen försågs med omfattande materiella resurser som nya polishus, bilar, radioutrustning och uniformer. Teknikutvecklingen bidrog till det reaktiva arbets­ sättet. Polisarbetet förvandlades till en händelsestyrd uttrycknings­ verksamhet i kombination med bilpatrullering (Mackenzie och Henry 2009, Newburn 2008). Följden blev att avståndet mellan allmänheten och polisen ökade.

Denna trend fanns även i andra länder. I Storbritannien hade utvecklingen inletts redan i slutet av 1940-talet. Polisens strategi utvecklades till att reagera på händelser snarare än att löpande

engagera sig i lokalsamhället. Att maximera antalet poliser som patrullerade i motorfordon prioriterades eftersom det ansågs vara det bästa sättet att minska brottsligheten. På detta sätt kunde polisen snabbt vara på plats för ingripande resonerade man, vilket i sin tur skulle avskräcka från brottsliga gärningar. Samtidigt fick medborgarna en övertygelse om att polisen vid behov kunde agera utan dröjsmål. Antalet larm kunde dessutom användas som ett kvantitativt mått på hur många poliser som behövdes i ett område, och polisens responstid blev ett kvalitetsmärke (Goldstein 1990).

På 1970-talet uppkom både i Sverige och internationellt en reaktion mot det händelsestyrda arbets sättet. Tekniken hade fått företräde på bekostnad av människorna. ”Man hann t.ex. aldrig riktigt ordentligt slå fast att bilen bara är ett transportmedel, ingen patrulleringsform” (Falkenstam 1983, s. 59). I stället poängterades att syftet med polisens arbete borde vara att öka livskvaliteten hos människorna. Det skulle ske genom att lösa de problem som lokalbefolkningen upplevde. I den svenska diskussionen poängterades vikten av ett ökat inflytande från allmänheten över polisens arbete (Furuhagen 2009).

Kvarterspolis

I 1950-talets Sverige började på sina håll kvarterspolisverksamhet växa fram (Jonasson 1994). Men det var först på 1970-talet som decentraliseringen kom i gång på allvar. Rikspolisstyrelsen gav ut anvisningar om kvarterspolisverksamheten. Av dessa framgick bland annat att kvarterspoliserna skulle ägna särskild uppmärksamhet åt förhållanden som kunde ha samband med ungdomsbrottslighet, att de skulle lära känna sitt område och dess invånare samt samarbeta med skolor och fritidsgårdar (Rikspolisstyrelsen 1979). Dessa arbetsuppgifter är centrala även för den aktuella satsningen på lokala poliskontor i Stockholm.

Reformen med kvarterspoliser slog dock aldrig igenom på allvar. Av det totala antalet poliser i Stockholm var i slutet av 1970-talet bara någon procent kvarterspoliser, och i hela landet fanns enbart omkring 350 kvarterspoliser (Furuhagen 2009).

Under 1980-talet var förändringstakten låg trots statsmaktens beslut om en orientering mot ett mer lokalt och brottsförebyggande arbete. De poliser som arbetade som kvarterspoliser hade ofta otillräcklig utrustning, utbildning och stöd, vilket fick till följd att arbetet inte kunde genomföras effektivt. Det bidrog till att ge kvarterspolis satsningen dåligt rykte bland poliserna själva (Jonasson 1994). Mot mitten av 1980-talet fanns enbart 400 kvarterspoliser av uppskattningsvis 10 000 poliser. I en granskning genomförd av riksdagens revisorer i början av 1990-talet fastställdes att satsningen på kvarterspolisen aldrig genomfördes i praktiken (Brå 2001:5).

Närpolisreformen

Den decentralisering som påbörjades med kvarterspolisverksamheten fortsatte under 1990-talet med närpolisreformen. Tanken var att omfördela resurser från en reaktiv ingripandeverksamhet till en mer brottsförebyggande närpolis. Närpolisreformen kan sammanfattas som en satsning på en lokalt förankrad polis som skulle arbeta nära medborgarna. En viktig beståndsdel i närpolisreformen var att poliserna skulle fungera som *allpoliser*. Med andra ord var de ansvariga för *all* polisverksamhet i det egna området. Det skiljer sig från kvarterspolisen, som hade ett mer hjälpende och brottsförebyggande fokus. Ytterligare en skillnad mot kvarterspolisen var att närpolisen organiserades i större enheter medan den enskilde kvarterspolisen arbetade i mindre områden. (Brå 2001:5).

Närpolisreformen innehöll delar som ligger nära de lokala poliskontorens uppgifter:

- Verksamheten ska bedrivas problemorienterat i nära samverkan med dem som bor och verkar inom området.
- Verksamheten ska organisatoriskt bedrivas inom ett geografiskt avgränsat område.
- Varje polis ska arbeta mot brotts- och trygghetsskapande mål.
- Varje polis bör tilldelas ett personligt ansvarsområde.
- Arbetet ska inriktas mot vardagsbrottslighet, ungdomsbrottslighet och ordningsproblem.
- Inom ramen för det problemorienterade arbetssättet ska poliserna i stor utsträckning planera sin arbetstid själva. (Furuhagen 2009).

Parallellt med reformen genomfördes övergången till problemorienterat polisarbete (POP) inom svensk polis och de båda refererades till som närpolisverksamhet.

Närpolisreformen sammanföll dock med den finanskris som drabbade Sverige under 1990-talet. Polisen tvingades till stora besparingar och reformen tappade fart, bland annat stoppades antagningen till Polishögskolan under tre år (Furuhagen 2009). En utvärdering konstaterade att ”Poliser som tidigare benämndes ordningspoliser och kriminalpoliser, benämns i dag närpoliser, utan att någon egentlig förändring i deras arbetssätt har skett” (Brå 2001:5, s.7). För många poliser innebar därför närpolisreformen främst ett namnbyte (jfr Granér 2004). Etableringen av lokala poliskontor i Stockholm kan mot denna bakgrund ses som en utveckling av den närpolisreform som aldrig genomfördes fullt ut. Även på andra håll i landet, exempelvis i Göteborg, är intresset stort för lokal polisverksamhet. Där har en liknande verksamhet

etablerats i sju områden, hösten 2011 arbetar 45 ”områdespolis-er” fördelat på dessa områden.

De lokala poliskontoren har efterföljts av ett myndighetsbeslut om att varje närpolisområde i Stockholms län ska ha minst en grupp om sex poliser inklusive befäl för uniformerad yttre tjänstgöring. Dessa poliser arbetar relativt likt de lokala poliskontoren fast i ett större geografiskt område.

Olika inriktningar inom lokalt polisarbete

Runt om i världen finns en rådande trend att polisen knyts närmare lokalsamhället. Samtidigt flyttas fokus från att arbeta reaktivt till att förebygga brott. *Community policing* har blivit något av ett samlingsnamn för denna typ av arbete. I detta kapitel presenteras olika arbetssätt som ligger till grund för lokalt polisarbete.

John Alderson arbetade som chief constable i Devon och Cornwall mellan åren 1973 och 1982. Under denna tid blev han en pionjär inom *community policing*. Som en följd av det reaktiva och mobila fordonspatrullerande arbetet menade han att polisen hade förlorat sin naturliga kontakt med lokalbefolkningen. Därmed gick polisen också miste om sin möjlighet att lyssna till medborgarnas behov och att arbeta med de lokala problem som påverkade de boendes trygghet och säkerhet. Vad som behövdes var en lokalt baserad polis som arbetade förebyggande i nära samarbete med lokala aktörer, inte en centraliserad auktoritär poliskår (Alderson 1979). Med dessa idéer var han en inflytelserik initiativtagare till att förändra polisens arbetssätt. Många av hans idéer är viktiga beståndsdelar i dagens lokala polisarbete.

Många bedömare menar att upploppen i Brixton söder om London 1981 och misshandeln av Rodney King i Los Angeles 1991 påskyndade utvecklingen mot en lokal polis. Dessa händelser är exempel på motsättningen mellan polis och i första hand marginaliserade befolkningsgrupper (Mackenzie och Henry 2009). Som tidigare nämnts har även i Sverige upplopp och skjutningar påskyndat satsningar på en lokalt verksam polis.

Community policing

Det finns ingen gängse definition av begreppet *community policing*. Många bedömare påpekar att det är oprecist och samtidigt

positivt värdeladdat, vilket fört med sig att en hel del polisarbete tenderar att pressas in under begreppet (Skogan 2006a, Mackenzie och Henry 2009).

Begreppet började användas i Storbritannien på 1990-talet. Med inspiration från Aldersons idéer lanserades en rad åtgärds paket för att minska det händelsestyrda polisarbetet (Newburn 2008).

Även USA influerades av tankarna kring community policing. I Chicago blev lokalt polisarbete det politiska svaret på den ökande brottsligheten som staden drabbades av i början av 1990-talet. I stället för att möta denna utveckling med hårdare tag satsade staden på att mobilisera lokalsamhället (Skogan 2006a). Chicago Alternative Policing Strategy (CAPS) innebar att traditionellt polisarbete kompletterades med nya metoder som grundade sig på ett problemlösande och förebyggande perspektiv. Stor vikt lades också vid att involvera medborgarna och lyssna på vad de ansåg att polisen skulle prioritera. Syftet var att allmänheten skulle uppleva att det här var "deras" polis. Polisen inledde också breda samarbeten med andra aktörer, som föreningar och nätverk av frivilliga, för att förebygga brott och skapa trygghet.

Följande fyra punkter utgör kärnan i de olika definitionerna av community policing (Mackenzie och Henry 2009, Ratcliffe 2008, Skogan 2006a).

- Decentralisering av polisens organisation, vilket innebär att de lokala poliserna själva kan styra sitt arbete utifrån allmänhetens krav och önskemål.
- Engagerade medborgare har kanaler där de kan nå fram till polisen och föra fram sina problem och synpunkter.
- Polisen prioriterar ett förebyggande och problemlösande arbete tillsammans med andra lokala aktörer i området före det reaktiva arbetssättet. Fokus ligger på de bakomliggande orsakerna till brottsligheten.
- Den lokala polisen verkar för att öka livskvaliteten i området, vilket innebär fler åtaganden än de strikt polisiära.

Ibland reduceras community policing till typiska arbetsmetoder, som fotpatrullering. Det är fel, eftersom community policing är en filosofi som bygger på en polis i medborgarnas tjänst. Fotpatrullering är enbart en av flera metoder för att komma i kontakt med allmänheten och kommunicera att "vi är er polis". Vilka arbetsmetoder som används kan variera mycket mellan olika områden eftersom det är de boendes behov som styr (Ratcliffe 2008).

Reassurance policing

Under 2000-talet har community policing i Storbritannien utvecklats mot vad som benämns *reassurance policing*. Bakgrunden är att trots en faktisk minskning av brottsligheten upplever människor det motsatta (Innes 2004, Skogan 2006b, Heber 2007). Syftet med reassurance policing är att minska glappet mellan upplevd och faktisk brottslighet (Innes 2006, Tuffin, Morris och Poole 2006).

Det är egentligen ingen större skillnad mellan reassurance policing och community policing. Reassurance policing trycker dock tydligare på den upplevda tryggheten och förekomsten av signalbrott. Med signalbrott menas brott, incidenter eller ordningsstörningar som har stor påverkan på människors upplevda trygghet. Exempel på signalbrott kan vara graffiti eller övergivna bilar i ett bostadsområde (Herrington och Millie 2006). Om inte skadegörelsen åtgärdas leder det till mer skadegörelse och ökad otrygghet i en nedåtgående spiral (Kelling och Wilson 1982). Utvärderingar visar att riktade satsningar mot signalbrott och ordningsstörningar har haft en positiv effekt på den upplevda tryggheten (Tuffin, Morris och Poole 2006).

Neighbourhood policing

Satsningen på reassurance policing i Storbritannien följdes av ett program om *neighbourhood policing*, som inleddes år 2008. Det går ut på att lokal polisverksamhet ska finnas i hela England och Wales (Millie 2010). De lokala teamen består av både poliser och Police Community Support Officers. De sistnämnda är en uniformerad "hjälppolis" med sex veckors utbildning och begränsade befogenheter som arbetar främst med synlighet. Tanken med de lokala teamen är att de ska arbeta nära invånarna och ge dem möjlighet att påverka polisens prioriteringar (Newburn 2008, Peterson 2010). Det är ett tydligt uttryck för tankarna bakom community policing.

Problemorienterat polisarbete

Ett begrepp som ofta förknippas med community policing är *problemorienterat polisarbete*.

Polisen uppfattas som ineffektiv när den gång på gång rycker ut till samma lägenhet eller för att möta samma stökiga ungdomar på torget. I stället för att göra brandkärsuttryckningar mot varje enskilt problem bör polisen analysera orsaken till dessa och ta itu med dem på ett mer grundläggande sätt (Goldstein 1990). Grundproblemet i polisens arbete är att fokus ligger på *medel* (uttryckningar) i stället för *mål* (lösa problemet).

Gemensamt för både community policing och problemorienterat polisarbete är att polisen riktar in sig på orsaken till problem i stället för att arbeta reaktivt när de uppstår (Ratcliffe 2008, Clarke och Eck 2005). Som tidigare framgått är dock community policing något mycket mer än att enbart arbeta problemorienterat.

Underrättelsestyrt polisarbete

Underrättelsestyrt polisarbete handlar om att polisen med hjälp av underrättelser och egen kunskap samlar in och analyserar information om brottsligheten. Genom att på detta sätt få fram samband kan resurserna användas effektivare än om varje brott betraktas som en isolerad händelse (Tilley 2008).

Underrättelsestyrt polisarbete är starkt kopplat till den brittiska polisens underrättelsemodell som även fått genomslag i Sverige genom polisens lednings- och styrningsmodell PUM. Enligt PUM ska all planlagd operativ verksamhet styras genom prioriteringar och beslut baserade på underrättelser och annan relevant kunskap.

Jämfört med community policing är underrättelsestyrt polisarbete betydligt mer likt traditionellt polisarbete eftersom brottsbekämpningen är mer central. Det underrättelsestyrda arbetssättet skiljer sig även från community policing genom att informationen som ligger till grund för polisens prioriteringar hämtas från bearbetade underrättelser. Lokal polis har en viktig funktion inom underrättelsestyrt polisarbete eftersom de har god lokalkännedom och kan bidra med värdefull information (Ratcliffe 2008).

Nolltolerans

På liknande sätt som underrättelsestyrt polisarbete förknippas nolltolerans med traditionell brottsbekämpning. Nolltolerans bygger på ett offensivt arbetssätt där polisen ingriper mot även mindre förseelser (Sousa och Kelling 2006). Genom att ingripa mot all typ av brottslighet kan en känsla av laglöshet (som i sin tur anses leda till grövre brottslighet) undvikas (Jones och Newburn 2007).

Situationen när poliskontoren etablerades

Trygghetsundersökning 2006

Innan de boendes uppfattning av området presenteras ger rapporten en kort inblick i hur de lokala poliser som var med vid etableringen av poliskontoren då uppfattade områdena.

Polisernas uppfattning

Som tidigare nämnts öppnades de lokala poliskontoren i områden där de boende bedömdes ha sämre förutsättningar än på många andra platser i länet. Uppgifter om bland annat otrygghet och kriminalitet var några kriterier som användes.

Genom intervjuer med de poliser som var med när de första poliskontoren öppnades 2006 blev det tydligt att det fanns betydande skillnader mellan områdena. I de flesta fall kunde de lokala poliserna börja med att kartlägga områdena. Hur det såg ut rent geografiskt, vilka kända rånare som fanns, vilka var inblandade i narkotikabrottslighet och så vidare. Många gruppchefer tog del av trygghetsundersökningar för att få en bild av de boendes problem. Enligt poliser som arbetade vid dessa poliskontor kunde de direkt börja arbeta förebyggande och kontaktskapande.

För andra poliskontor var läget ett annat. Poliser berättar hur de möttes av konfrontationer och omfattande problem. De regler och normer som satts upp av samhället prövades ständigt av människor som var kriminellt belastade eller balanserade på gränsen att bli det. Flera poliser skildrar en vardag där polispatruller som åkte in i områden utsattes för stenkastning. Parkerade bilar som lämnades obevakade fick däcken sönderskurna och rutorna krossade. Ingridanden slutade ofta i handgemäng och riskerade att resultera i konflikter där fler personer involverades. På nyheterna visades flera upploppsliknande situationer som krävde stora polisiära insatser.

Situationen enligt de boende

Problem

I trygghetsundersökningen 2006 fick de boende ta ställning till hur de uppfattade förekomsten av olika ordningsstörningar i sina respektive bostadsområden. Tabell 3 visar hur stor andel av de boende (totalt för samtliga områden sammantaget) som svarat att ordningsstörningen är ett problem.

Tabell 3. Andelen boende som svarat att ordningsstörningen förekommer och är ett stort eller litet problem där de bor. Resultat från trygghetsundersökningen 2006. (Genomsnittligt värde för samtliga områden sammantaget).

Ordningsstörning	2006
Skadegörelse	57 %
Nedskräpning	52 %
Trafik	47 %
Ungdomsgång som bråkar och stör ordningen	46 %
Berusade personer utomhus	35 %
Folk som bråkar och slåss utomhus	28 %
Narkotikapåverkade personer utomhus	24 %
Kvinnor som antastas	22 %
Bostäder som är tillhåll för alkoholister	15 %
Bostäder som är tillhåll för narkotikamissbrukare	13 %

Trygghetsundersökningen visar att mer än hälften av de boende anser att *skadegörelse* är ett problem i deras område. Ungefär varannan boende anser även att *nedskräpning* och *trafik* förekommer där de bor och är ett problem.

För *trafik* fick de boende även ta ställning till vilket sorts problem det är. Av de svarande anser 58 procent att *buskörning med mopeder och mc* är ett problem. 49 procent anser att det är problem med *bilar som kör för fort*.

En hög andel (46 procent) upplever också att *ungdomsgång som bråkar och stör ordningen* är ett problem medan var tredje upplever att det är problem med *berusade personer*.

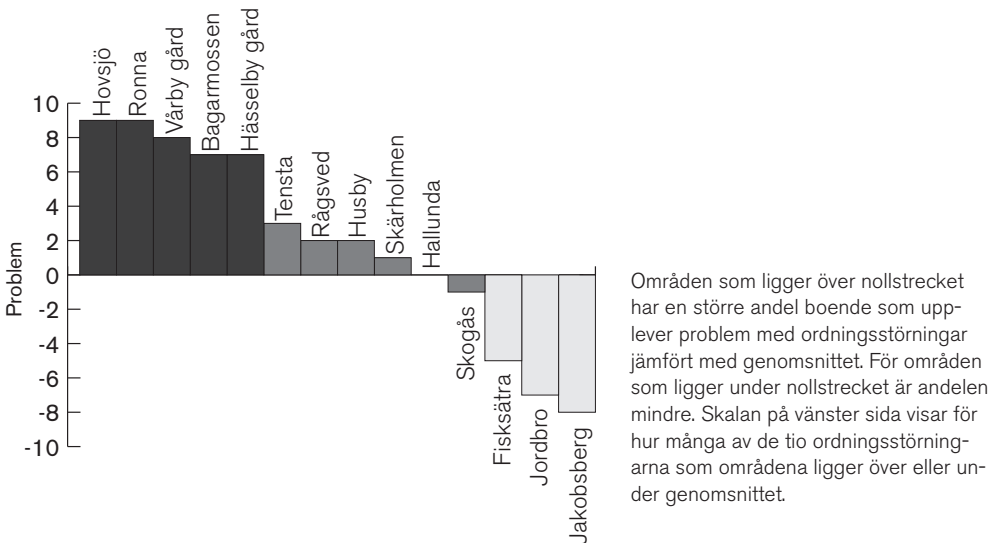
Skillnader mellan områden

När resultatet bryts ner på de enskilda områdena (alla områden fanns med i trygghetsundersökningen utom Fittja) syns vissa statistiskt säkerställda skillnader, se diagram 1. Utifrån resultatet kan områdena delas in i tre grupper. Indelningen synliggör att det finns statistiskt säkerställda skillnader mellan olika områden. Noterbart är att boende upplever liknande problem oavsett område.

I den första gruppen återfinns flera av de områden som av poliserna beskrivits som svåra: Hovsjö, Ronna, Vårby gård, Hässelby gård och Bagarmossen. I dessa områden har en större andel boende än i övriga områden, angett att de upplever problem med ordningsstörningar i området. För flera av områdena finns det tydliga problem med missbruk. I gruppen sticker Hässelby gård ut med en hög andel som upplever både problem med *berusade personer* (59 procent) och *narkotikapåverkade personer* (39 procent). Grupp två är den grupp som samlar flest områden. Här återfinns Hallunda, Tensta, Rågsved, Skärholmen, Husby och Skogås. Dessa områden skiljer sig sällan från de uppgifter som redovisas totalt för samtliga områden sammantaget, det genomsnittliga värdet.

I grupp tre samlas till slut de områden där det är färre boende som upplever problem, jämfört med snittet för samtliga områden sammantaget. Här ingår Fisksätra, Jordbro och Jakobsberg. De relativt låga siffrorna kan delvis förklaras av att det är större socioekonomiska variationer i de områden som ingår i grupp tre.

Diagram 1. Antalet problem (ordningsstörningar) där områdena avviker från det genomsnittliga värdet för samtliga områden sammantaget i trygghetsundersökningen 2006.

Skillnader mellan olika åldersgrupper

Resultaten från trygghetsundersökningen har delats upp i tre åldersgrupper för att yngre människors svar ska kunna isoleras. Detta är av betydelse eftersom ungdomar är en prioriterad grupp för satsningen. Den första gruppen omfattar 16–19 år (ungdomar). Nästa grupp omfattar 20–24 år (unga vuxna) och den sista gruppen representerar boende mellan 25 och 85 år (vuxna).

Mellan åldersgrupperna finns inga skillnader sett till vilka ordningsstörningar människorna upplever är problem. De skillnader som finns visar i stället att betydligt fler unga upplever problem än äldre. Detta gäller *folk som bråkar och slåss, skadegörelse och berusade personer*. Det finns dock ett undantag – för *trafik* är förutläggningarna de omvända. Här upplever fler vuxna att *trafik* är ett problem. Skillnaderna är statistiskt säkerställda.

Resultaten är i linje med den Nationella trygghetsundersökningen (NTU), som visar att yngre människor är mer utsatta för exempelvis misshandel och personrån (Brå 2011:1).

Otrygghet

Trygghetsundersökningen från 2006 visar att 41 procent av de boende kände sig trygga om de en sen kväll gick ut ensamma i området där de bor.

När resultatet bryts ner på områden är det i grupp tre, Jakobsberg (51 procent), Jordbro (49 procent) och Fisksätra (58 procent), som tryggheten är störst. För tre av områdena i grupp ett, Hässelby gård (25 procent), Hovsjö (32 procent) och Vårby gård (30 procent) uppger en betydligt mindre andel av de boende att de är trygga. Även Rågsved (32 procent) och Skärholmen (30 procent) som tillhör grupp två ligger betydligt under genomsnittet. Skillnaderna mot det genomsnittliga värdet är statistiskt säkerställda.

Oro för att utsättas för brott

De boende fick i enkäten ta ställning till hur ofta de oroas för att bli utsatta för vissa brott under de senaste tolv månaderna. Tabell 4 visar andelen boende (totalt för samtliga områden sammantaget) som oroas för att bli utsatta för en viss typ av brott under de senaste tolv månaderna.

Tabell 4. Andelen boende, totalt för samtliga områden sammantaget, som uppgett att de ofta eller ganska ofta oroar sig för att bli utsatta för något av följande brott under de senaste tolv månaderna. Resultat från trygghetsundersökningen 2006.

Brott	2006
Skadegörelse på fordon, parkerat i området där du bor	31 %
Bli överfallen eller misshandlad i området där du bor	22 %
Inbrott i den egna bostaden	20 %
Inbrott i förråd, källare, vindsutrymme eller garage	20 %

Skillnader mellan områden

Resultatet i tabell 4 visar att ungefär var femte boende oroar sig för att utsättas för de olika brotten som undersökningen frågade om. För frågan om skadegörelse är andelen högre.

Frågan om oro för att utsättas för brott har också brutits ner på de olika områdena. Majoriteten av dem visar inga skillnader jämfört med genomsnittet. För varje fråga finns dock ett par områden där oron bland boende är mindre. Oftast tillhör dessa områden grupp tre.

Tensta och Hovsjö sticker ut och har en större andel boende som anger att de är oroliga för att utsättas för brott. Även Hässelby gård, Ronna och Bagarmossen har en större andel boende som är oroliga för att utsättas för brott. De skiljer sig dock inte lika mycket som Tensta och Hovsjö från genomsnittet.

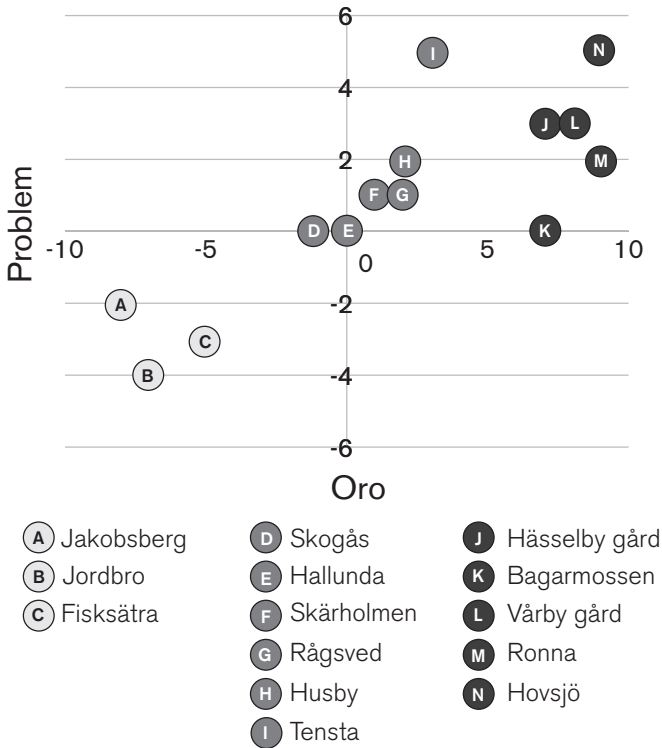
Från resultaten framgår att de områden som upplevs ha mer problem, grupp ett, ofta återkommer när människor är oroliga för att utsättas för brott, se diagram 2. Skillnaderna är statistiskt säkerställda.

Den första gruppen (Hovsjö, Ronna, Vårby gård, Bagarmossen och Hässelby gård) utmärks, som tidigare nämnts, av att områdena har fler boende som upplever problem och oro än genomsnittet. Det har placerat områdena långt ut på höger sida i diagrammet. Grupp ett har samtidigt placerat sig högre upp på den lodräta skalan vilket visar att en större andel av de boende upplever oro än genomsnittet för samtliga områden sammantaget. Detta visar att det finns ett samband mellan boendes oro och uppfattning om problem i det egna området.

I grupp tre (Fisksätra, Jordbro och Jakobsberg), där problemen med ordningsstörningar inte uppfattas vara lika utbredda, finns den största andelen boende som känner sig trygga. De områden som har få avvikelser från genomsnittet (grupp två) har i diagram 2 samlat sig runt nollpunkten. Även här syns tecken på sambandet mellan upplevda problem och oro.

Två områden avviker från mönstret, de boende är mindre oro-

Diagram 2. Gruppering av områden utifrån andelen boende som upplever problem och känner oro 2006. Områdena är placerade i förhållande till det genomsnittliga värdet.

X-axeln (Problem) anger i hur många problem områdets boende skiljer sig från genomsnittet. Y-axeln (Oro) anger på motsvarande sätt i hur många frågor om oro som områdes boende skiljer sig från snittet.

liga i Bagarmossen jämfört med de andra områdena i grupp ett. (Bagarmossen har fler boende som känner oro för *skadegörelse* men färre när det gäller *inbrott i bostad*.) Det andra området som sticker ut är Tensta där de boende är mer oroliga för att utsättas för brott än jämförbara områden i grupp två. Trots dessa skillnader åskådliggör diagram 2 dels hur indelningen av områden i tre olika grupper ser ut, dels att det finns ett samband mellan upplevda problem och oro.

Utsatthet för brott

De boende tillfrågades i trygghetsundersökningen om de varit utsatta för fysiskt våld, stöld och skadegörelse under de senaste tolv månaderna. Frågorna var utformade som ja- eller nejfrågor. I tabell 5 redovisas svaren från de boende totalt för samtliga områden sammantaget.

Tabell 5. Andelen boende som någon gång under de senaste tolv månaderna varit utsatta för följande brott. Resultat från trygghetsundersökningen år 2006.

Brott	2006
Stöld	15 %
Skadegörelse	15 %
Fysiskt våld	4 %

För samtliga områden sammantaget är det i genomsnitt femton procent som utsatts för *stöld* eller *skadegörelse*. Fyra procent har drabbats av *fysiskt våld*. Mellan de olika områdena finns inga eller små skillnader. Hovsjö är det enda området där en högre andel boende än genomsnittet anger att de drabbats av *stöld* (22 procent) och *skadegörelse* (20 procent). I övrigt finns inga större skillnader mot snittet för samtliga områden sammantaget. De olika områdena tycks därför för första gången i undersökningen vara ganska lika varandra.

Resultatet kan jämföras med uppgiften om människors oro. Andelen som var oroliga för att utsättas för brott varierade beroende på områdets grupptillhörighet. Tidigare forskning visar att det oftast är ordningsstörningar och ”vardagsbrottslighet” som skapar otrygghet (Innes 2006, Skogan 2006a). Trygghetsundersökningens resultat stärker denna bild och visar samtidigt att relativt få människor hade utsatts för något av de undersökta brotten.

Allmänhetens relation till polisen

Förtroende för polisen

Trygghetsundersökningen frågade om den svarande instämmer med påståendet: ”Polisen bryr sig om de problem som finns i området där jag bor”. Totalt för områdena var det 46 procent av de boende som svarade att de instämmer helt eller delvis med påståendet.

Resultatet visar att det finns en skillnad mellan de två åldersgrupperna ungdomar och vuxna. För gruppen vuxna (25–85 år) instämde 45 procent i påståendet, motsvarande siffra i den yngsta åldersgruppen (16–19 år) var 54 procent.

När frågan bryts ner på de olika områdena har tre områden ett större förtroende för att polisen bryr sig om deras problem, Hovsjö (57 procent), Ronna (65 procent) och Bagarmossen (54 procent).

För dessa tre områden, där både polis och boende angett att problemen är omfattande och att polisen mötts av konfrontationer, finns ett mer utbrett förtroende för polisen. Resultatet talar för att de boende uppfattar att polisen agerar mot problemen. De redovisade skillnaderna är statistiskt säkerställda.

Synlighet

De boende fick svara på frågan om de sett uniformerad polis i det egna området under den senaste månaden. Totalt för samtliga områden sammantaget är det 39 procent av de boende som svarat ja på frågan. Den enda skillnaden mellan kön respektive ålder är att fler personer i åldersgruppen 20–24 år (48 procent) uppgett att de sett en polis.

Att betydligt fler i den åldersgruppen sett en polis hör med stor sannolikhet samman med att personer i den åldern är ute betydligt mer på kvällar och helger. Samtidigt rör de sig i högre grad på platser som uteserveringar och andra samlingspunkter där polisen vill hålla en hög närvaro.

När resultatet bryts ner på områden visar det att mer än hälften av de boende i Bagarmossen (56 procent), Hovsjö (53 procent), Ronna (52 procent) och Hässelby gård (51 procent) har sett en polis den senaste månaden. Alla dessa områden tillhör grupp ett. Bland de sju områden där polisen har en högre synlighet än snittet återfinns också Tensta (49 procent). Enligt uppgifter från både polis och boende har dessa områden mer problem med ordningsstörningar. En förklaring till närvaron kan rimligtvis vara att poliserna patrullerar oftare och åker på fler larm i dessa områden. Att visa sig och vara synlig är en vanlig polismetod för att verka förebyggande.

Kontakt med polis

De boende fick också uppge om de under det senaste året varit i kontakt med någon polis, oavsett anledning. Totalt för samtliga områden sammantaget var det 33 procent som svarade ja på frågan. Enbart ett område avvek från snittet. I Ronna hade något färre, 27 procent, varit i kontakt med någon polis.

Av dem som varit i kontakt med någon polis uppgav 75 procent att de var mycket eller ganska nöjda med polisens bemötande. Det fanns inga betydande skillnader mellan områdena. Formuleringen av frågan tar inte hänsyn till om mötet med polisen skett i området där de svarade bor.

Resultat i fokus

Skadegörelse, nedskräpning, trafik, ungdomsgång som bråkar och stör ordningen och berusade personer är de fem ordningsstörningar flest boende upplever är problem.

Områden med lokala poliskontor kan delas in i tre grupper efter hur boende och polisen uppfattar problem och oro.

Grupp ett (Hovsjö, Ronna, Vårby gård, Bagarmossen och Hässelby gård) kännetecknas av att en högre andel boende ser ordningsstörningar som problem och känner större oro för att utsättas för brott än genomsnittet.

Områden där uppgifter om upplevda problem och känsla av oro bland boende inte skiljer sig från genomsnittet för samtliga områden sammantaget utgör grupp två (Tensta, Rågsved, Husby, Skärholmen, Hallunda, Skogås).

Grupp tre (Fisksätra, Jordbro och Jakobsberg) utgörs av områden där färre boende upplever problem och känner oro.

Förtroendet för polisen ligger strax under 50 procent när områdena redovisas tillsammans. De tre områden som har en högre andel boende som har förtroende för polisen tillhör grupp ett.

De lokala polisernas arbete i områdena

Öka förtroendet för polisen

Ett högt förtroende för polisen är viktigt dels för att motverka att människor känner sig orättvist behandlade vid ingripanden, dels för att polisen är beroende av information från allmänheten.

Forskning visar att lokalt polisarbete generellt sett ökar allmänhetens förtroende för polisen (Innes 2006, Tuffin, Morris och Poole 2006). I vissa fall har förtroendet främst gällt enskilda poliser (Sadd och Grinc 1994).

De lokala polisernas arbete med att öka allmänhetens förtroende för polisen redovisas under följande rubriker: *Tillgänglighet och medborgarkontakt*, *Särskilt arrangerade medborgarmöten* och *Bemötande*.

Tillgänglighet och medborgarkontakt

Det är viktigt att en ökad närvaro i området bidrar till mer kontakt mellan polis och allmänhet. Enskilda poliser har i intervjuer och under deltagande observationer visat att det finns olika grader av närvaro och hur poliser är tillgängliga och kontaktsökande.

För en person som bor i ett område är det till exempel stor skillnad mellan att se en polisbil och att se en polis till fots. Om polisen även kommer fram, hälsar och pratar har mötet blivit en dialog. Att gå in i butiker och prata med människor i stället för att bara gå förbi är ett annat exempel.

En majoritet av de intervjuade poliserna uppger att de finns på plats och rör sig i det egna området för att få kontakt med människor. Fotpatrullering är ett av de främsta sätten att öka tillgängligheten i områden. Den metoden beskrivs närmare under *synlighet* i kapitlet *Öka tryggheten*.

En annan erfarenhet som flera poliser lyfter fram är att inte enbart lyssna på problem utan också återkoppla, att återkomma till

den som hört av sig. Även om poliserna inte lyckas lösa alla problem visar de på detta sätt ett engagemang. Det är också viktigt att uppmuntra människor till att ta kontakt med polisen på nytt eller att samarbeta på annat sätt.

Det som är fördelen med poliskontoret är att de kan ta informationen, agera direkt och sen återkoppla. Till skillnad från om man går till en polisstation. Där vet man inte vad som händer och om någon gjorde något åt det.

Företrädare för kommun

FRÅGOR OCH SVAR I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi försöker hjälpa alla som vänder sig till oss. Det gäller oavsett om problemet är polisiärt eller inte. Även om vi inte kan besvara frågorna direkt tar vi reda på svaret och återkommer. Det är ett långsiktigt arbete som nu börjar bära frukt. Ibland kan det kännas motigt och tidsödande att lägga energi på denna typ av problem, men samtidigt har det börjat ge resultat. Vi känner ett större förtroende från de boende och det leder i sin tur till att vi får mer information.

Flera av poliskontoren arrangerar eller deltar i trygghetsvandringar i det egna området. Trygghetsvandringar innebär att representanter för polis, bostadsbolag och kommun går genom området tillsammans med de boende för att identifiera källor till otrygghet, till exempel dålig belysning eller övergivna bilar. Sedan åtar sig ansvarig aktör att åtgärda problemet (Klarqvist 2005, Brå 2010a, Brå 2008:9). Ofta är det kommuner eller bostadsbolag som tagit initiativ till trygghetsvandringarna. För poliserna är det ytterligare en möjlighet att komma i kontakt med boende i området.

Besök på de lokala poliskontoren

Poliskontoren i Stockholm är som tidigare nämnts enkla lokaler som är öppna för allmänheten två timmar i veckan. Även om poliskontoren framstår som ett symboliskt viktigt inslag i satsningen, är de lokala poliserna med några få undantag tveksamma till nytan med lokalerna.

För de flesta poliskontoren ligger antalet besökare per vecka någonstans mellan noll och fem personer. Många poliser menar att de skulle kunna utnyttja dessa två timmar på ett betydligt bättre sätt än att sitta på poliskontoret och vänta på eventuella besökare.

Ofta har besökarna ärenden som poliserna inte kan hjälpa till med, till exempel passfrågor eller att de vill ha någon blankett. Vissa vill göra en anmälan, men besökare hänvisas ofta till att själva ringa 114 14. Följaktligen har allmänheten förväntningar som poliserna inte kan leva upp till samtidigt som poliserna tycker att

de kastar bort sin tid. Meningen med att ha öppettider blir därför otydligt för såväl allmänheten som poliserna själva.

Jag känner att det fortfarande råder ett stort missförstånd från allmänhetens sida, det här med att vi bara har öppet två timmar. Det får vi ju förklara för folk varje dag. Det är två timmar när vi sitter där, annars är vi ute i området.

Polis

De som främst uppskattar poliskontorens öppettider är polisens samverkansparter. Flera av dem menar att det är praktiskt att kunna träffa de lokala poliserna under schemalagda tider.

Eftersom lokalerna är mycket enkla är det svårt att hitta användningsområden för dem. Poliserna som läsaren fick följa i den inledande berättelsen exemplifierar väl hur sällan lokalerna används. Tre områden saknar poliskontor och förlitar sig i stället på närpolisstationerna. Den allmänna meningen bland lokala poliser som arbetar där är att de inte saknar egna poliskontor. Sedan de lokala poliserna i Hässelby gård blev av med sin lokal har de stått på torget under de två timmar i veckan poliskontoret tidigare hade öppet. Poliserna anser att de nu får bättre kontakt med allmänheten jämfört med tidigare.

Runt om i världen har lokala poliskontor etablerats för att göra polisen mer tillgänglig. På 1980-talet öppnades poliskontor i Houston och i Newark i USA. Poliskontoren var placerade där mycket folk var i rörelse och hade generösa öppettider. Personalens främsta uppgift var att ta emot anmälningar och synpunkter samt svara på allmänhetens frågor. Poliskontoren var utformade för att bjuda in till spontana besök. I utvärderingen av dessa poliskontor framgick att de hade haft en positiv effekt främst på den upplevda tryggheten i området (Pate, Wycoff, Skogan och Sherman 1986). Liknande kontor finns i Japan och centrala London (Millie 2010, Leishman 2007, Brogden och Nijhar 2005).

Stockholmspolisen har bredare målsättningar än sina internationella förebilder. Poliskontoren i Stockholm bidrar därför inte till tillgänglighet och kontakt mellan polis och boende på motsvarande sätt som de utländska exemplen. De begränsade öppettiderna och resurserna gör att lokalerna inte blir motsvarande serviceinrättning utan i stället skapar besvikelse då allmänheten hänvisas till andra stationer eller kanaler in i polisen.

De uteblivna effekterna av lokalerna öppnar för att resurserna och polisernas tid skulle kunna användas på ett mer produktivt sätt. En alternativ metod som använts för att skapa kontakt med boende är myndighetens mobila poliskontor, husbilar.

KAFFE OCH KAKOR I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

Hos oss har vi problem med att många människor sällan är ute i området. De går från bussen och hem, alternativt till butiken och handlar innan de går hem. För att komma i kontakt med de boende har vi provat att ställa upp en av polisernas husbilar där den syns från busshållplatsen. Utanför står ett bord med kaffe och kakor. Vid ett par tillfällen har det kommit mellan 50 och 60 besökare. En del stannar bara en minut och frågar vad vi gör medan andra tar en fika, småpratrar och stannar i en halvtimme. Husbilen är ett klockrent verktyg. Det är ett bra tillfälle att ta dit polisens volontärer och representanter från områdesväktarna och nattvandrarna. Vid ett tillfälle var det minus 18 grader när vi stod där. Trots det kom folk. Kaffe, lite pepparkakor och glögg, det funkar.

Kontaktuppgifter till de lokala poliserna

Poliser kan vara tillgängliga genom att bära namnbricka och lämna ut telefonnummer och e-postadress. De olika grupperna skiljer sig dock åt i fråga om hur tillgängliga de enskilda poliserna är.

I många poliskontorsområden finns det flera poliser som inte bär namnbricka. Anledningen är att de inte vill skylta med sina namn. De menar att de löper en risk att utsättas för hot och andra former av otillåten påverkan, särskilt eftersom de arbetar i områden där det bor grovt kriminella personer. Andra poliser betonar i stället sin kontaktskapande funktion och ser det som en självklarhet att de boende vet vad de heter. Poliser som står för denna syn menar att kriminella ändå kan få fram uppgifter om poliserna.

På dörren till samtliga lokala poliskontor sitter ett telefonnummer till de lokala poliserna. Samtal kopplas till någon av poliserna som är i tjänst. Viljan att sprida sina direktnummer varierar dock mellan poliskontoren. Exempelvis har några poliskontor delat ut informationsblad med bild på de lokala poliserna och deras direktnummer. Vid andra poliskontor är poliserna mer försiktiga med att skylta med kontaktuppgifter direkt till enskilda poliser. I flera poliskontor är det endast gruppchefen som har en extern e-postadress.

Särskilt arrangerade medborgarmöten

En vanlig mötesplats mellan polis och allmänhet är enligt tidigare forskning särskilt arrangerade medborgarmöten. Vid dessa möten kan de som bor i området föra fram sina synpunkter om vad som är problematiskt, och polisen kan berätta vad som har hänt sedan sist. I marginaliserade områden med ett lågt förtroende för polisen kan det dock vara svårt att förverkliga denna typ av möten (Trojanowicz, Kappeler och Gaines 2002, Tilley 2008, Millie 2010, Skogan 2006b).

Ett generellt problem för poliskontoren i Stockholms förorter har varit att få de boende att delta på medborgarmöten. Flera samverkansparter till polisen som har intervjuats pekar på att poliserna skulle behöva mer stöd och utbildning för att kunna genomföra mötena på ett bra sätt.

Jag tror att polisen behöver mer kompetens i att möta allmänheten. Att man försöker vara mer kreativ, en traditionell mötesform kommer man inte långt med. Dessutom har jag en känsla av att poliserna själva inte riktigt vet varför de ska göra det här, det kommer uppifrån att man ska göra det.

Företrädare för kommun

Många lokala poliser som intervjuats är av uppfattningen att de som ändå kommer på dessa organiserade möten är personer som sällan är ute på kvällarna. Erfarenheter från deltagande observationer ger samma bild. Människor som deltar på medborgarmötena är inte representativa för de boende sett till ålder och etnicitet. Dessa observationer är inget unikt för poliskontoren i Stockholm (jfr Millie 2010, Mackenzie och Henry 2009).

De lokala poliserna försöker hitta lösningar för att få fler boende att delta i möten. En samverkanspart kan vara skolan.

MÖTE PÅ SKOLAN I FITTJA. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi provade att hålla ett medborgarmöte i en av skolorna som ligger i vårt område. Det skedde i samband med att skolan ordnade en temavecka om lag och rätt. Dagen för medborgarmötet besökte vi alla klasserna. Eleverna hade förberett frågor till oss, och vi stannade i cirka en halvtimme i varje klass. Det var mycket lyckat. Sedan uppmanade vi skolan att se till att eleverna hade en lapp med sig hem om att polisen skulle hålla ett medborgarmöte på kvällen. Mellan 15 och 20 personer dök upp på mötet, vilket var något av ett rekord för den typen av möten.

Erfarenheter från USA visar att det kan ta tid innan mötena lockar till sig ett större antal besökare. I Chicago har polisen lagt ned mycket möda på att marknadsföra medborgarmötena. Där hålls också möten mer regelbundet för att allmänheten ska få återkoppling på sina frågor och problem (Skogan 2006b).

Vid poliskontoren i Stockholm ligger arbetet med medborgarmöten på de lokala poliserna, vilket medför att uppgiften att marknadsföra dessa träffar inte alltid prioriteras.

I många fall har de lokala poliserna lyckats bäst när de överlåtit till andra aktörer att hantera de organisatoriska frågorna runt mötena. I stället har poliserna varit en av flera arrangörer. Att hålla möten tillsammans med andra aktörer bidrar också till att boende får flera skäl till att delta.

KVARTERSMÖTE I JAKOBSBERG. EN POLIS BERÄTTAR:

Tillsammans med bostadsbolaget, kommunen och andra aktörer arrangerar de lokala poliserna i Jakobsberg mindre kvartersmöten. De väljer ut ett par portar eller ett område och sätter upp information om att de kommer på besök till exempel klockan sju en vardagskväll. Enligt polisen brukar det komma mellan tio och tjuugo personer till dessa kvartersmöten. De lokala poliserna ser det som en fördel att arrangera mötena tillsammans med andra aktörer eftersom många problem som diskuteras inte är direkt polisbara. Det kan vara boende som har problem med tvättstugan och därmed ska prata med bostadsbolaget, eller exempelvis dåligt upplysta utemiljöer vilket i första hand är ämnat för kommunen. Vid vissa tillfällen har brandkåren varit med och informerat om vikten av att ha fungerande brandvarnare.

MEDBORGARMÖTE I SKÄRHOLMEN. EN POLIS BERÄTTAR:

Tillsammans med stadsdelsförvaltningen arrangerar de lokala poliserna stadsdelsforum två gånger per år i vart och ett av de fyra områden som utgör stadsdelen. Mötena hålls centralt, gärna i själva centrumbyggnaden, för att de boende ska se att mötet pågår när de kommer från tunnelbanan. Det leder till att människor som vanligtvis inte går på den här typen av möten stannar till och lyssnar eller ställer en fråga till polisen. Antalet besökare varierar från en handfull till fullsatta lokaler.

Medborgarmötena avslutas med en trygghetsvandring i området. I den deltar poliser, ordföranden i det lokala brottsförebyggande rådet samt ansvarig för stadsmiljöfrågor på stadsdelsförvaltningen.

Ett komplement till medborgarmöten som några poliser provat är att hålla kontakt med ett antal nyckelaktörer i området. Dessa personer kan förmedla lokala problem till polisen. På ett poliskontor har de lokala poliserna även tagit hjälp av sociala medier.

BLOGGANDE POLISER I JAKOBSBERG BERÄTTAR:

Vi hade svårt att nå ut i lokalmedia vilket gjorde att vi i stället startade en blogg. Den var i gång i 15 månader. Genom den fick vi ut information om vår verksamhet. Där stod till exempel vad som hänt i området under helgen, inga jättedetaljer så klart. Jag tycker vi hade en bra avvägning mellan redogörelser om vad vi gjorde och mer allmän information som att det var dags att ta av dubbdäcken. Det var en satsning som var rolig att starta upp, vi fick lovord från alla möjliga håll och tyckte vi var nydanande och låg i framkant. Sen fick vi inte med oss polisen i övrigt på det här. Vi var inne och diskuterade om bloggen skulle kunna ligga på polisen.se, men de tekniska möjligheterna fanns inte då och inte heller i dag. Då kände vi att vi inte kunde driva det ensamma hur länge som helst.

Det var också svårt att öka antalet besökare från de 50–100 per dygn som vi hade. Men det var bra, bättre än de noll personer som vi nådde när vi inte hade bloggen. Vi uppdaterade 2–3 ggr/veckan.

Bemötande

Hur polisen bemöter de personer de kommer i kontakt med påverkar allmänhetens förtroende. När människor upplever att de behandlats rättvist och med respekt ökar polisens legitimitet (Straub 2008). Dessutom minskar risken för att en för poliserna hotfull situation ska uppstå (Brå 2009:7).

Ett par av de intervjuade poliserna har som mål att efter varje ingripande skaka hand med personen i fråga. Det viktiga är inte handslaget i sig utan att de bygger och underhåller en positiv relation till människor från poliskontorsområdet, även de personer som de tvingats ingripa mot.

Att hälsa på människor man möter är också en arbetsmetod som används. Om någon inte hälsar tillbaka är det en ingång för att inleda en diskussion. På så vis kan poliserna ofta få en förklaring till beteendet och en chans att förbättra relationen. Poliserna vid poliskontoret menar att den typen av samtal ofta leder till en bättre relation.

Vi nöjde oss inte med att liksom vinka mot folk utan "Hej, jag heter [namn] och kommer från Ronnapolisen, bor du här i området? Nähä var bor du någonstans? Jobbar du här?" Att våga ställa frågor. "Vad tycker du skulle kunna bli bättre här?" På så sätt fick vi mycket att jobba med och jag upplevde att det var väldigt bra.

Polis

MÖTE MED UNGDOMAR I HALLUNDA. EN POLIS BERÄTTAR:

Det är viktigt att vi tar oss tid och förklarar varför vi agerar som vi gör. På så vis kan missförstånd och upprörda känslor undvikas. Om en ung person ska avvisas eller gripas och det är flera poliser på plats kan en grupp ta hand om ingripandet. Kollegorna fokuserar på kompisarna eller andra nyfikna och förklarar varför vi agerar som vi gör. Då accepterar de flesta oftast ingripandet. En utryckningspolis har sällan tid att förklara varför de agerar på ett visst sätt. Detta leder lätt till missförstånd och upprörda känslor. Även om vi som finns i området inte alltid har möjlighet att ta oss tid att förklara ett ingripande när det görs finns vi här och kan diskutera händelsen med de inblandade personerna efteråt. Ett bra bemötande har gett resultat. Många unga gör skillnad mellan "sina" poliser som de anser vara bra och "andra" poliser. Till exempel planerade några ungdomar att kasta sten på en polisbil, när de sedan insåg att poliserna i bilen tillhörde oss lät de bli.

En dålig dag kan förstöra resten av månaden

Att ha ett korrekt bemötande oavsett situation menar flera av de intervjuade poliserna är viktigt, men också mycket krävande. De är överens om att mycket av deras arbete riskeras vid dåliga bemötanden. Enligt tidigare forskning kan ett dåligt bemötande från en enskild polis eller enhet påverka allmänhetens förtroende för polisen i stort (Millie 2010).

Det finns en rad exempel från när andra enheter genomfört insatser i ett poliskontorsområde med olyckliga konsekvenser för det lokala polisarbetet. I ett fall gjorde en ”extern” enhet ett gripande som ledde till oroligheter i området. De lokala poliserna hade ingen kännedom om att gripandet skulle ske, och uppfattningen bland många är att insatsen hade kunnat hanteras på ett smidigare sätt av de lokala poliserna.

De andra poliserna visade absolut inte respekt för området. Därför undrar jag hur poliskontoren, hela konceptet, är förankrat i resten av organisationen.

Företrädare för kommun

Många lokala poliser berättar att det finns en ömsesidig respekt mellan dem och ungdomarna. Det finns dock observationer och uppgifter från flera intervjuer som gör gällande att de lokala poliserna inte lyckats få en positiv kontakt till vissa grupper eller personer. I dessa områden, som tillhör den tidigare beskrivna grupp ett, har ingripanden mot dessa grupperingar orsakat konflikter.

Den respekt som ändå beskrivs vid de flesta poliskontorsområdena bygger ofta på enskilda polisens engagemang. Vid ett av poliskontoren berättar en polis att han alltid försöker introducera poliser från exempelvis ingripandeverksamheten för de lokala ungdomarna. På så vis kan den kontakt han har spridas till andra poliser.

Ingripanden påverkar förtroendet för polisen

För samtliga poliser som intervjuats har det varit viktigt att ha en god relation med människor i området. Men oavsett om relationen är med personer som är kriminella eller inte menar poliserna att det är viktigt att deras roll som polis alltid kommer först.

För många personer som polisen byggt upp en relation till eller håller på att bygga upp en relation till kan ett ingripande leda till en förtroendekris. Om någon betar sig illa eller begår ett brott tvingas poliserna skriva en anmälan. Genom att alltid vara tydlig med att de är poliser och förklara varför de gjort en anmälan kan många relationer räddas.

I andra fall går det inte att undvika att relationen tar skada. En polis berättar att sådana kriser kan visa sig i att ungdomar som

normalt sett pratar med polisen inte längre hälsar. Det kan också bli mer skadegörelse eller andra markeringar mot polisen. Detta beteende kan pågå under längre perioder. För poliserna är det då viktigt att inte backa undan. Brott och ordningsstörningar följs upp för att visa att agerandet får konsekvenser. Genom att direkt agera på händelser blir det också enklare att förklara konsekvensen utifrån personens eget agerande. Många poliser upplever att detta skapar ett förtroende för polisen.

Även för allmänhetens förtroende för polisen är det viktigt att polisen agerar direkt och visar att ett felaktigt beteende får konsekvenser. Om polisen bara skriver en promemoria (PM) till socialtjänsten då en ung person betar sig illa och stör ordningen kommer andra människor som ser situationen att uppfatta att polisen inte agerat. När det gäller mindre allvarliga störningar kan poliserna till exempel avlägsna personer från området eller köra hem ungdomar till föräldrarna.

Resultat i fokus

Det skiljer sig mellan hur poliser möter allmänheten. Många poliser är skickliga på att skapa kontakt medan andra inte är lika inriktade på det dialogbaserade arbetet.

Det är svårt för de lokala poliserna att på egen hand hitta lämpliga strukturer för att möta allmänheten. De lokala poliskontoren med sina begränsade öppettider och medborgarmöten lockar få besökare. Lovande exempel finns dock, främst när möten sker i samverkan med andra lokala aktörer.

Förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk

Flera studier visar att det är i ungdomsåren som människor är mest brottsaktiva (von Hofer 2007, Brå 2006:7, Estrada 2007). I takt med att ungdomar växer upp lämnar de flesta kriminaliteten bakom sig. För vissa är utvecklingen en annan, brotten blir färre, men många gånger mer avancerade (Fondén 2007).

De lokala poliserna arbetar på flera sätt mot ungdomsbrottslighet. Vid sidan av att ingripa mot brott, som presenteras närmare i nästa kapitel, handlar en stor del av arbetet om att tillsammans med andra aktörer arbeta dialogbaserat. Metoderna kan ses som motpoler, men det ena arbetssättet behöver inte utesluta det andra (Pettersson 2011). Arbetet mot ungdomskriminalitet och att motverka rekrytering till kriminella nätverk går in i varandra och utgör en helhet i ungdomssatsningen enligt de intervjuade poliserna.

Detta kapitel presenterar hur poliserna agerar vid sidan av att ingripa mot brott. Metoderna presenteras under rubrikerna: *Interaktion och kontakt från polisens sida*, *Samverkan med skola, fritidsgård och bostadsbolag*, *Samverkan med socialtjänsten* och *Föräldrakontakt*.

Interaktion och kontakt från polisens sida

Genom att ha kontakt med ungdomar och andra aktörer som känner unga kan poliserna skapa sig en god personkännedom som byggs på successivt. När de möter ungdomar ute i områdena ligger fokus på att ta kontakt och få till stånd en dialog. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om individen. Visar personen några tecken på missbruk? I vilket sammanhang och umgänge möter polisen personen?

För att hela tiden ha aktuell information arbetar polisen uppsökande. Platser där ungdomar samlas besöks ofta. När scheman

planeras prioriteras helger och högtider då många ungdomar är ute. I längden skapar de återkommande kontakterna en relation som innebär att poliserna får en djupare kunskap om individer, men också grupper.

Flera av poliserna som intervjuats menar att detta arbetssätt kan ha en avhållande effekt. Anledningen är att ungdomarna är medvetna om att de inte är anonyma för poliserna, också många samarbetsparter anser att polisen har en dämpande effekt.

Även i tidigare forskning har metoden studerats. Dialog mellan polis och ungdomar kan förhindra att de senare inleder eller går vidare med brottslighet (Straub 2008).

För poliserna är det viktigt att vara säkra i sina bedömningar. Ungdomar som riskerar att glida in i kriminalitet har ofta flera olika riskfaktorer runt omkring sig. Det kan till exempel handla om normbrytande beteende, alkohol- och droganvändning eller problematiska kamratrelationer (Söderholm Carpelan m.fl. 2008). Genom sin kännedom om områdets unga kan poliserna identifiera dessa riskfaktorer.

Den kunskap som poliserna bygger upp kan också användas för mer direkta insatser. Ungdomar som närmar sig kriminella gäng kan mer eller mindre punktmarkeras. Polisen vet ofta var de håller till, vilka de umgås med eller vilka de eventuellt begår brott tillsammans med. De har också ofta kunskap om hur olika grupperingar ser ut med avseende på vilka som finns i kärnan och i periferin.

Kontakt genom fritidsgårdar och skolor

Eftersom ungdomar tillbringar mycket av sin tid på fritidsgårdar och skolor är det naturliga platser för de lokala poliserna att arbeta kontaktskapande och relationsbyggande.

I samtliga studerade områden finns en eller flera fritidsgårdar. Det är dock stora variationer mellan områdena när det gäller hur mycket tid poliserna tillbringar på fritidsgårdarna. Vissa lokala poliser besöker dem flera gånger i veckan medan andra berättar att det sker några gånger i månaden.

Personal på fritidsgårdar menar att det är en stor skillnad mellan att ha lokala poliser som alla känner till och som ofta besöker fritidsgården jämfört med hur det var innan poliskontoren öppnades. Då kom polisen bara om någonting hade hänt och ingen kände poliserna. En person som arbetar på en av fritidsgårdarna har själv växt upp i området och beskriver skillnaden:

Dom kliver in här, sitter och pratar med nästan alla ungdomar. När jag var liten fanns det absolut inte. När polisen kom var vi rädda att de skulle gripa någon.

Företrädare för fritidsgård

SKOLVECKOR I RONNA OCH HOVSJÖ:

Under en vecka bjuder poliskontoret i Ronna in alla sjundeklassare till poliskontoret. Närmare 400 elever besöker poliskontoret under skolveckan. Poliserna i Hovsjö besöker i stället skolorna. Poliserna presenterar sig och eleverna ges möjlighet att ställa frågor. Efter att ha genomfört skolveckan under tre års tid är polisens uppfattning att initiativet är uppskattat. Ungdomarna får en bra bild av poliserna och deras verksamhet. I Ronna får de dessutom på ett konkret sätt reda på var det lokala poliskontoret ligger och dess öppettider. Vid besöket får ungdomarna möjlighet att skriva lappar om vad de anser att de lokala poliserna ska arbeta med.

POLISEN I HÄSSELBY GÅRD ÅKER SKIDOR:

Varje år bjuder fritidsgården de lokala poliserna på en skidresa (dagsutflykt). Fritidsgården står för polisernas kostnader i samband med resan. Poliserna har ingen uttalad uppgift utan följer med för att lära känna ungdomarna. Skidresan blir ett sätt att bryta isen som många gånger finns mellan poliser och ungdomar. Många av ungdomarna har exempelvis aldrig åkt skidor förr, vilket ger poliserna ett tillfälle att agera skidlärare och på det sättet umgås och bygga en relation. Poliserna som varit med på resan berättar att många ungdomar får en annan relation till poliserna. Den finns sedan kvar när ungdomarna och poliserna möts i andra situationer.

Samverkan med skola, fritidsgård och bostadsbolag

En lokalt verksam polis har genom ett fungerande nätverk goda möjligheter att förhindra att områdets unga begår brott (Jonasson 1994). Genom sin egen personkännedom och kontakter med andra aktörer som arbetar med ungdomar kan de lokala poliserna bygga ”skyddsnet” runt unga i riskzonen.

De vanligaste samarbetsparterna är föräldrar, fritidsgårdar, skola och socialtjänst. Men även andra personer som betyder något för ungdomar involveras för att hitta lösningar och tillsammans påverka individen till en attitydförändring.

Någon person försöker de ju ty sig till. Har de ingen vuxen tyr de sig till varandra. Det gäller att titta på varje enskild individ, hur ser den personens förutsättningar ut och vad betyder någonting för den här personen?

Polis

Samarbete med skola – kontaktpolis

Ungdomars inställning till skola och lärare, tillsammans med deras ambition och förmåga att lyckas i skolan har betydelse för risken för brott. Till exempel ökar risken att ungdomar begår brott om de har svaga sociala band till skolan (Ring 2007). De lokala poliserna stöder skolornas arbete genom sin roll som kontaktpoliser för områdets skolor.

Uppgiften innebär att vara den formella länken mellan skolledningen och polismyndigheten. Varje grundskola har en egen kontaktpolis som skolledningen kan vända sig till med frågor eller för att få råd och stöd när situationer uppstår på skolan eller där skolans elever är inblandade. I praktiken innebär det även att många poliser gör spontana besök på skolorna och talar med rektor, kuratorer, skolsköterskor och elever.

De rektorer och annan skolpersonal som intervjuats är positiva till satsningen på lokala poliskontor och menar att de underlättar samarbetet med polisen. Ofta träffas kontaktpolis och skolledning en gång i månaden. Vid behov kan de träffas oftare. Då kan de utbyta information om händelser eller individer där någon av parterna känner oro. En elev som skolan misstänker har problem med droger kanske polisen också har sett i situationer som stärker den misstanken.

Ett annat exempel på hur kontaktpoliser kan arbeta är att motverka övergrepp i rättsak och andra former av otillåten påverkan.

STÖDJANDE KONTAKTPOLISER I JAKOBSBERG. EN POLIS BERÄTTAR:

När ungdomar begår brott mot andra ungdomar hamnar inte sällan brottsoffret i en särskilt besvärlig situation. Gärningspersonen och brottsoffret kan gå i samma skola. Risken är stor att gärningspersonen och dennes vänner försöker påverka den utsatta personen och eventuella vittnen. Vi samarbetar därför med närpolisens ungdomsutredare genom att hjälpa till med förhör, identifieringar och hämta in personer.

En metod som vi utvecklat är att så tidigt som möjligt ta kontakt med brottsoffren för att ge stöd och få deras berättelse nedtecknad. Vi tar också kontakt med den misstänkte. De glöms ofta bort och det är viktigt att de är medvetna om vilka spelregler som gäller. Vi måste förklara situationen, han eller hon får inte prata med den här personen om det som har hänt.

I ett fall ordnade skolan att en stödperson följde en elev som hade blivit utsatt för brott av en annan elev. Stödpersonen skjutade också den brottsutsatte eleven till och från skolan.

Fritidsgården

Vi har ett bra samarbete med de lokala poliserna här. De enda poliserna vi har kontakt med, det är de lokala.

Företrädare för fritidsgård

Personal på fritidsgårdarna har ofta en nära kontakt med de unga och får kännedom om det mesta som händer i området, även om brottslighet. Polisen lyfter fram fritidsgårdarnas personal som nyckelpersoner. Flera fritidsledare berättar dock om svårigheten att väga intresset av att föra information vidare till polisen och samtidigt behålla ungdomarnas förtroende. På några håll efterfrågar fritidsgårdarna en tätare kontakt med de lokala poliserna.

EN KVÄLL PÅ FRITIDSGÅRDEN I HÄSSELBY GÅRD. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi kommer in och ofta är det mycket folk. Man får stanna upp när någon vill prata. Det är alltid någon som frågar ”varför är ni här?” eller ”har det hänt någonting?”. Det är de klassiska frågorna, trots att vi är där ofta. Nej, det har inte hänt någonting utan vi är bara här för att hälsa på, eller vi vill se vad ni gör. Så pratar man kanske med någon person där och sen försöker man alltid söka upp någon i personalen som jobbar för att höra om det har varit lugnt. Sedan kanske man sätter sig i soffan med några ungdomar och bara snackar. ”Hej, hej, får man slå sig ned här och prata med er?”. Ofta är svaret ”ja, det går bra”. Sedan känner man också om man är välkommen att sätta sig eller inte.

Jag tycker att vi har ett bra samarbete med våra fritidsgårdar. Det är ju här i Vällingby, Tegelhagen heter den, sen är det Lyktan i Hässelby gård och sen finns det en i Åkermyntan. Vi brukar besöka dem, och personalen har även telefonnummer till våra mobiltelefoner. De kan ringa oss om det är någonting. Vi blir en lätt och smidig kontakt och kan göra snabba insatser om vi får tips om någonting. Vi försöker vara där och besöka dem i alla fall en gång under passet.

Organiserad samverkan kring unga

I många områden finns samverkansorgan kring ungdomar där polis, skola och socialtjänst kan ingå. Samverkan syftar till att åstadkomma förbättringar för ungdomar och på ett tidigt stadium ta tag i specifika problem. Ofta är det skolan som ser de första tecknen på att något är fel, exempelvis genom att en elev börjar skolka eller ändrar sitt beteende. Riktlinjer kan finnas för hur de samverkande parterna ska arbeta med ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet.

Under särskilda helger som Valborg och skolavslutning gör vi speciella insatser mot framför allt alkohol. Då bjuder vi hit alla samverkansparter: kyrkan, socialtjänsten, stadsdelsförvaltningen, fältassistenter, polisvolontärer, nattvandrare, vuxenuppsökare, fritidsledare, skolpersonal och så vidare. Så vi är ett stort gäng, minst 50 personer som sitter i det här rummet och trängs. Och så alla vi poliser som kan jobba den kvällen, som inte är borta på annat. Vi börjar med att ha ett möte där vi går igenom kvällen och byter telefonnummer. På så sätt har alla en telefonlista så de kan ringa varandra. Vi diskuterar om det hänt någonting speciellt. Någon från en skola kanske berättar att det varit oroligt där och att de vet att många ungdomar kommer att hålla till på skolan under kvällen. De har ju den senaste informationen. Sen jobbar alla med sitt. Det främsta syftet är att ta bort alkoholen från ungdomar. Jobbar du för kyrkan har du inte rätt att hålla ut alkohol för ungdomarna, men då ringer de oss. Under kvällen är vi avdelade för att bara göra det här, så vi åker som skottspolar och håller ut en massa dricka.

Engagerade bostadsbolag

Polisen kan agera och på sin höjd låsa in de här ungdomarna, ett par månader upp till ett år. Sedan kommer de tillbaka, det är här de har växt upp och det är här de kommer att stanna. Någon måste agera om man vill ha en förändring. Därför är vi ett eget bolag med ansvar för området.

Företrädare för bostadsbolag

Forskning visar att positiva sociala relationer minskar risken att individer begår brott. Det handlar exempelvis om vänskap, men också om att ha ett arbete (Laub och Sampson 2003, Einstadter och Henry 1995). Ofta tar polisen hjälp av andra för att förbättra utvecklingen i ett område. Framgångsrika exempel finns på hur polisen samarbetar med företag för att erbjuda en anställning som ett alternativ till kriminalitet (Trojanowicz, Kappeler och Gaines 2002).

I flera av de undersökta poliskontorsområdena har bostadsbolagen tagit på sig rollen att skapa aktiviteter och sysselsättning i området. Ett tydligt exempel är Hovsjö där det lokala bostadsbolaget Telge Hovsjö tagit ett brett ansvar för området. Bland annat har de tagit över fritidsgården och anordnar en byggutbildning där ungdomarna till exempel får vara med och renovera bolagets bostäder.

Jag kan motivera ungdomar att bete sig bra, att sköta sig och sedan vara referens vid arbetsansökningar. Vårt samarbete med

Telge Hovsjö har resulterat i att de jobbar vitt. I stället för att begå en massa stölder som de gjorde då så jobbar de vitt och får lön, vilket de tycker är jättehäftigt. Det hade vi inte lyckats med själva.

Polis

PARKBÄNKAR I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

Bostadsbolaget engagerade fyra ungdomar som var på väg att gå vidare med sin brottslighet. De fick jobba med att gjuta parkbänkar eftersom det var stora problem med att bänkar klottrades ner, slogs sönder och eldades upp. Det fanns inte en hel parkbänk i hela Hovsjö. Alla byttes sedan ut mot dem som ungdomarna själva gjort. I dag finns det inte ett märke på en enda parkbänk. Det man gör när man jobbar så här, det är ju att man skapar ett engagemang för sitt eget område. Man känner en stolthet över någonting i sitt eget område. Det är inte riktigt samma sak att slå sönder någonting som kompiserna har byggt.

Samverkan med socialtjänsten

Polis och socialtjänst griper in när ungdomar begår brott. Tidigare studier har dock visat att många poliser upplever att samverkan med socialtjänsten kan förbättras (Brå 2008:11). Även i den här studiens intervjuer med de lokala poliserna framgår att samverkan fortfarande kan förbättras.

Det funkar jättebra med vissa handläggare, men då bygger det på att det är just den handläggaren. Samverkan generellt med socialtjänsten är en katastrof.

Polis

De vanligaste problemen är att poliserna tycker att det är svårt att komma i kontakt med rätt handläggare och att socialtjänstens stränga sekretess ställer till problem.

Vid samverkan mellan myndigheter styrs varje myndighet av sina egna sekretessregler. För socialtjänsten gäller en högre sekretess än för polisen, vilket innebär att det är lättare för polisen att ge information till socialtjänsten än tvärtom (Brå 2010a).

Ett sätt att hantera sekretessen är att inhämta samtycke från föräldrarna till att utbyta information. Det är ovanligt att föräldrarna inte ger samtycke när det efterfrågas. Problemet kan dock kvarstå som följd av enskilda handläggares syn på sekretessen.

I vissa områden har samverkan mellan polis och socialtjänst förbättrats genom att någon från socialtjänsten åker med i polisbilen. Detta sker ungefär vid ett pass var sjätte vecka. Socialtjänsten är med och ser situationer och individer på plats. Det underlättar och kan snabba på den bedömning som socialtjänsten måste göra. Ge-

nom att vara med ute får ungdomar också se att socialtjänsten och polisen samarbetar.

I andra områden har socialtjänsten försökt förbättra samarbetet genom att en eller två handläggare avdelas för att vara kontaktpersoner för polisen.

Poliskontoren kan ringa mig om de har information om någon ungdom, jag tar emot den och ser till att den kommer rätt. Det är inte daglig kontakt, men jag finns där för att ge dem stöd i dessa frågor, och hur socialtjänsten arbetar. Det är jätteviktigt att få information om ungdomar av poliserna. Det är de som ser, de är på plats och arbetar väldigt nära ungdomarna.

Företrädare för socialtjänsten

Socialtjänsten och polisen kan också samarbeta i vissa frågor. En strategi som används i några områden är att ge unga narkotikamissbrukare möjlighet till vård och samtal med en handläggare från socialtjänsten direkt efter gripandet. Genom att Maria Ungdom (Ungdomsmottagning för ungdomar med riskbruk eller missbruk av alkohol eller narkotika) har en mobil station minskas avståndet till socialtjänsten, och möjligheten att ta prover ökar. För poliserna som ska köra ungdomarna till provtagning blir det mindre restid, vilket medför att de snabbare kan vara tillbaka i sitt område. En annan fördel är att föräldrar ges en möjlighet att komma till provtagningen för samtal med socialtjänsten.

SAMVERKAN MOT NARKOTIKA I HALLUNDA OCH FITTJA:

På grund av avståndet till Stockholms innerstad driver Botkyrka kommun projektet SOLIS som bygger på samma princip som vid Maria Ungdom. Arbetet går till så att polisen samarbetar kvällstid med socialtjänsten. Poliserna arbetar civilt dessa kvällar och spanar efter drogpåverkade ungdomar. De ungdomar som misstänks för eget bruk av narkotika körs till socialtjänstens lokaler i Hallunda. Man ser till att föräldrarna kommer dit. Sedan håller polisen förhör med de unga och tar urinprov. När förhöret är avslutat finns socialtjänsten och personal från beroenderehabiliteringen på plats och erbjuder samtal, något de allra flesta tackar ja till, enligt poliserna.

Föräldrakontakt

Forskning visar att en dålig relation till föräldrarna utgör en riskfaktor för att ungdomar ska hamna i kriminalitet (Ring 2007). De intervjuade poliserna lyfter samtidigt fram föräldrar som den viktigaste samarbetsparten när ungdomar begår brott eller orsakar ordningsstörningar. Tyvärr upplever många av poliserna att föräldrarna inte alltid finns där för att ta sitt ansvar och stötta ungdomarna.

En metod som används av många lokala poliser är att försöka engagera föräldrarna i ett tidigt stadium. Polisen kan efter samtal med ungdomar ta kontakt med föräldrarna för att markera för både ungdomarna och föräldrarna att situationen kan spåra ur. Anledningen till att polisen vill prata med dem behöver inte vara att den unge begått något brott, utan sker i förebyggande syfte när något hänt som väckt polisens intresse eller oro.

FÖRÄLDRAKONTAKT I SKÄRHOVMEN:

Ett av biblioteken i området hade stora problem med ungdomar som ställde till problem för personalen. Inga brott begicks, men det var ett beteende som av poliserna beskrivs som oacceptabelt. Situationen blev ohållbar, och till slut gick det så långt att biblioteket tvingades stänga en tid. För att komma till rätta med problemet tog polisen reda på vilka som störde ordningen på biblioteket. Sedan besökte de lokala poliserna ungdomarna i deras hem och talade med dem och föräldrarna. Då blev det åter lugnt på biblioteket.

En bra kontakt med föräldrar kan också användas på andra sätt. En polis som arbetat länge i sitt område berättar att hans mobil är full med telefonnummer till olika föräldrar. Om det är oroligt ute kan han ringa någon av dem och be dem komma. Föräldrarnas närvaro lugnar ofta ner situationen.

Många ungar har lyckats hålla föräldrarna utanför och kan då bråka med polisen. Men när polisen och föräldrarna pratar med varandra blir det inte lika mycket spelutrymme för ungdomarna. Gå hem och tala om för dem att så här är det, för hem bilden helt enkelt.

Företrädare för socialtjänsten

I sitt arbete mot alkohol och narkotika arbetar poliserna också ofta enligt Kronobergs- och Linköpingsmodellerna. Viktiga beståndsdelar i båda dessa modeller är att kontakta och informera föräldrarna.

Orossamtal – informera och träffa överenskommelser

När ungdomar befinner sig i riskzonen för kriminalitet träffar de lokala poliserna den unge och föräldrarna för ett samtal. Även andra personer kan medverka, till exempel företrädare för skola och socialtjänst. Dessa möten har flera namn och kallas för oros-, bekymrings- eller framtidssamtal. Syftet är dock detsamma, att bryta en negativ utveckling. En av de intervjuade rektorerna menar att detta är ett mycket framgångsrikt sätt att arbeta.

OROSSAMTAL I JAKOBSBERG. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi tar initiativ till orossamtalen. Ett viktigt syfte är att öka medvetenheten hos föräldrarna. Även om de är väldigt måna om sina ungdomar är det svårt för dem att veta vad som händer på kvällarna, vad deras ungdomar har för umgänge och var de befinner sig. Eftersom vi är ute på kvällarna och därmed har stor kännedom om enskilda individer ser vi vilka som befinner sig i riskzonen och kan då ta initiativ till ett orossamtal.

En del av syftet med samtalen är att vi ska träffa överenskommelser med föräldrarna. Vi kan till exempel komma överens om att vi kan ringa till föräldrarna när som helst om vi träffar på deras son eller dotter vid fel tid eller i fel umgänge. Föräldrarna kommer då och hämtar sina ungdomar. Vi får bort personen från platsen och förebygger eventuell brottslighet eller ordningsstörningar. För de unga är vetskapen om att vi och föräldrarna utbyter information något som ökar drivkraften att sköta sig. De vill inte riskera att mamma eller pappa kommer ut och hämtar dem inför kompisarna.

I många fall har också andra aktörer involverats i kontrakten med ungdomar och föräldrar. Personal på fritidsgårdar kan få information om vilka tider en person ska vara hemma eller stötta med aktiviteter för att ersätta kompisar som har ett negativt inflytande på honom eller henne. Skolor kan också ställa krav på att individen ska sköta sina läxor och närvaron.

Resultat i fokus

De lokala polisernas personkännedom medför att de ofta har en bra bild av vilka grupper och individer som riskerar att gå vidare i kriminalitet.

Polisernas arbete med att motverka ungdomsbrottslighet involverar ofta en eller flera andra aktörer. Uppfattningen är att polisen blir "starkare" om de samarbetar med exempelvis skola, fritidsgård, socialtjänst eller föräldrar.

Flera samarbetsformer och arbetsätt har vidareutvecklats och anpassats efter lokala förutsättningar, till exempel orossamtal, "storhelg" och skolveckor. Dessa metoder kan spridas till nya områden.

Minska brottsligheten

I det föregående kapitel belystes polisens arbete mot specifikt ungdomar. I de avsnitt som följer i detta kapitel kommer åtgärder mot ungdomsbrott samt andra metoder som syftar till att minska brottsligheten generellt att redovisas. Kapitellet redovisar hur de lokala poliserna arbetar för att minska brottsligheten med avsnitt om *Att åka på larm, När dialog inte räcker till – ingripande mot ungdomar, Hot spots* och *att Arbeta civilt*.

Att åka på larm

Om man säger att vi ska bidra mer vid uttryckningar, då kan vi lägga ner idén med poliskontor.

Polis

På det sättet kommenterar en lokal polis frågan om att använda poliskontoren till det reaktiva, händelsestyrda arbetet. I *Rapport poliskontor* från 2005 framgår att Länskommunikationscentralen (LKC) endast undantagsvis ska nyttja poliskontorspersonal för beordrade uppdrag i poliskontorsområdet. I den uppdaterade version som kom 2010 har detta ändrats. I den nya texten står det att poliskontoren så långt det är möjligt bör ta uppdrag från LKC i det egna området som sammanfaller med poliskontorets grunduppdrag. Med tanke på det breda uppdrag som de lokala poliserna har (sett till de fyra målen med satsningen) riskerar denna formulering att delvis urholka uppdraget.

De lokala poliserna avgör till stor del själva i vilken utsträckning de ska åka på larm. Det beror på vad de arbetar med när larmet når dem samt vilken typ av larm det är. För alla intervjuade poliser är det dock självklart att åka på larm som kräver omedelbart ingripande. Även händelser som är ungdomsrelaterade försöker många lokala poliser åka på. Det anses viktigt eftersom det ofta handlar om ungdomar som de känner.

Vi ska jobba mot ungdomar och vara fredade men vi är fortfarande poliser. Jag tycker att man lär sig sitt eget område genom att åka på larm.

Polis

Uppfattningen, inte minst från deltagande observationer, är att de lokala poliserna tycker det är stimulerande att åka på larm. Tidigare forskning visar dock att det finns en risk att ingripandeverksamheten tar för mycket tid från det förebyggande och problem-

orienterade arbetet (Jonasson 1994, Wakefeld 2007).

Ett argument som förs fram i intervjuer med poliser är att händelsestyrt arbete i det egna området upprätthåller den brottsbekämpande kompetensen. Samtidigt motverkar det den spricka som kan uppstå mellan de poliser som arbetar brottsförebyggande och de som arbetar som utryckningspoliser. I vilken utsträckning lokala poliser åker på larm påverkar den bild övriga poliser har av verksamheten (Sadd och Grinc 1994).

Många av de intervjuade poliserna menar att en annan fördel med att åka på larm och göra mer traditionellt polisarbete är att de på detta sätt visar för allmänheten att de inte är några ”trivselpoliser” som bara går runt och pratar med folk.

Ska vi upprätthålla respekt för vad vi gör så måste vi göra de traditionella polissakerna.

Polis

Det vanligaste förfarandet är att ett larm går ut från LKC till ingripandeverksamheten. Om de lokala poliserna känner att det är något de borde åka på meddelar de detta och den andra patrullen kan återkallas. LKC kan även ropa direkt på de lokala poliserna om de är närmast händelsen. Det händer att de lokala poliserna åker på larm utanför det egna området. Det är dock ovanligt, och oftast handlar det om situationer där LKC bedömer att det är fara för någons liv.

Reaktivt arbete till följd av närvaro och kunskap om området

Den stora personkännedomen som de lokala poliserna har gör att allt reaktivt arbete inte behöver börja med ett larm från LKC. En förare som åker fast för att han eller hon är påverkad av alkohol ger poliserna en ingång att arbeta vidare på. Är personen en återkommande rattfyllerist? Kontroller kan anpassas både geografiskt och tidsmässigt efter kända rattfyllerister.

RATTFYLLERISTER I JAKOBSBERG:

I Jakobsberg arbetar de lokala poliserna aktivt mot kända rattfyllerister. Polisen tar fram en profil för dem som de återkommande ser kör rattfulla eller påverkade av droger. Vilken bil kör personen? På vilken adress bor respektive arbetar personen? Vilka tider handlar det om? Sedan förklarar de för personerna som rapporteras att polisen uppmärksammar dem och att de riskerar att åka fast igen om de fortsätter. Vid tillfället erbjuds de också den hjälp som finns. På så sätt försöker polisen få till stånd en förändring hos individen.

Kontakt med boende kan också på andra sätt resultera i information som de lokala poliserna kan arbeta vidare med. Bitar av information från olika personer kan ge en bild av att något inte står rätt till. Om någon berättar att det är mycket spring i en trappuppgång kan det vara aktuellt att göra ett besök.

I ett område där boende klagade på spring i en trappuppgång och på att låset på ytterdörren ständigt saboterades var den bakomliggande orsaken att någon sålde narkotika från en av lägenheterna. Genom att följa upp information från en av hyresgästerna i samma hus kunde polisen komma narkotikaförsäljaren på spåren.

Som tidigare nämnts arbetar poliserna uppsökande mot ungdomar. Ingripanden kan därför uppstå när poliserna upptäcker ungdomar som begår brott eller om de under ett samtal upptäcker att personen använt droger.

När dialog inte räcker till – ingripanden mot ungdomar

De brott som ungdomar företrädesvis begår handlar om olika typer av stölder och skadegörelse. När poliskontoren öppnade i de första områdena fick poliserna omgående hantera problem med skadegörelse och våld.

I så gott som alla områden finns också ungdomar, företrädesvis yngre män, som polisen inte når fram till. Flera poliser uppger i intervjuer att dessa individer eller grupper helt enkelt vägrar att prata med dem. En nackdel med det dialogbaserade arbetet är att det tar tid att få till stånd en relation. Det dialogbaserade arbetssättet kompletteras därför med mer handfasta ingripanden.

Det var mycket störningar och man saboterade mycket. Man försökte angripa sambället på något sätt. Vi visade för alla andra som inte betedde sig illa att vi tolererar inte det här och vi visade för alla andra att det här är inte rätt. Vi tar krafttag mot det här.

Polis

ORDNINGSTÖRNINGAR I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

När poliskontoret i Hovsjö etablerades var det många ungdomar som inte var intresserade av att prata med poliserna. I stället för dialog blev det ofta handgripligheter. Om någon kastade sten på poliserna tog de tag i personen, skrev en anmälan och satte honom eller henne i polisbilen för att avlägsnas från platsen. En polis berättar att det hände att en och samma person blev avlägsnad femsex gånger på en kväll, ibland flera gånger i timmen för att han eller hon inte kunde bete sig.

”Personen kom tillbaka och betedde sig illa igen. Men femte

↑
gången personen avlägsnas tycker de inte att det är lika roligt längre. Det som från början var häftigt blir ganska larvigt i längden. De flesta reagerar positivt på utnötningsmetoden och ändrar sitt beteende.”

När ungdomarna förstår att deras agerande får konsekvenser har poliserna möjlighet att lägga större tonvikt på det dialogskapande arbetssättet. De kan då gå fram och prata som vanligt.

Ett annat sätt att motverka ungdomskriminalitet är att ingripa mot redan etablerade kriminella personer som kan uppfattas som förebilder. Syftet är att skicka signaler till ungdomar om att den kriminella banan är oglamorös och innebär en ständig inblandning från polisens sida.

Narkotika

Polisens offensiva arbete mot ungdomsbrottslighet kretsar mycket kring narkotika. Tidigare forskning visar att ungdomar som använder narkotika ofta har andra riskfaktorer för kriminalitet vid sidan av missbruket (Söderholm Carpelan m.fl. 2008). Flera poliser menar på motsvarande sätt att narkotikabrott kan vara en ingång som gör att de upptäcker andra brott som individen begår.

För de lokala poliserna handlar också en stor del av arbetet om att belysa missbruk för att på så sätt ge andra vårdande och stödjande aktörer underlag för att agera, exempelvis socialtjänsten. Flera poliser är av uppfattningen att det är särskilt viktigt att upptäcka förstagångsanvändare. Citatet nedan illustrerar flera polisers inställning.

Att han ska få så mycket dagsböter som möjligt för att han har rökt cannabis är ju helt ointressant. Han kan få åtalsunderlåtelse enligt mig, bara han slutar med droger. Det är det som är det viktiga. Det känns som att arbetet är att belysa ett missbruk och få in dem i vård, så att de slutar.

Polis

Ungdomar som riskerar att hamna i kriminella grupperingar

För ungdomar som gått vidare i sin brottslighet och står på gränsen till att gå med i kriminella grupper har poliserna få proaktiva metoder. Det dialogskapande arbetet kan användas, men flera poliser menar att utsikterna att lyckas minskar när ungdomar väl tillhör en gruppering. En polis berättar att några av områdets unga, som polisen arbetat mycket med, i dag börjat dyka upp på ett kriminellt gängs fester och bär tröjor med gruppens emblem på.

Genom att arbeta uppsökande mot dem kan polisen visa att de

är uppmärksammade av polisen. Polisen signalerar att de vet vad personerna gör och att det brottsliga livet inte är glamoröst. Samtidigt tar de signalementsuppgifter, vilket kan bidra till att identifiera personen om han eller hon begår brott.

Hot spots

Att arbeta med hot spots innebär att polisen har hög närvaro på brottsutsatta platser i syfte att förebygga brott (Sherman, Gartin och Buerger 1989, Sherman och Weisburd 1995). Forskning visar att de brottsförebyggande effekterna sprids till intilliggande områden (Brå 2010:11, Weisburd och Eck 2004).

Eftersom de lokala poliserna har god kännedom om de områden de arbetar i behövs ingen avancerad statistisk för att slå fast vilka platser som är överrepresenterade när det gäller brott. I ett par av områdena får de lokala poliserna dock kartor från kriminalunderrättelsetjänsten som visar var och på vilka tider olika typer av brott begåtts.

De vanligaste platserna som poliserna anser vara i behov av hög polisiär närvaro är de lokala krogarna vid stängningsdags samt tunnelbane- och pendeltågstationer. Som nämnts tidigare strävar också poliserna efter att vara på de platser där många ungdomar befinner sig samt arbeta mycket på kvällar och helger.

På helgkvällar brukar vi försöka finnas utanför krogarna vid stängning. Det känns som att det ger resultat, folk reagerar på att polisen är där, det blir lugnt.

Polis

På dessa platser försöker poliserna arbeta mycket med synlighet, ofta i gula västar. Motivet är att bli mer synliga, även på långt håll.

Markera mot kriminella

Majoriteten av de intervjuade poliserna menar att de ofta är kända av kriminella i området. Genom att ta kontakt och hälsa gör poliserna det svårt för personer som vill hålla sig undan polisen. En effekt blir att de kriminella inte kan känna sig anonyma. Det är samtidigt en inbjudan till kontakt med polisen.

Flera poliser arbetar proaktivt genom att markera mot personer eller grupper. Om polisen vet att någon begår brott, men inte har tillräckliga bevis för att agera eller om en grupp betar sig på ett sätt som sprider rädsla och oro i ett område kan metoden användas. Det bör dock ske på ett sådant sätt att det inte bidrar till att gruppen får en föreställning om utanförskap och en stärkt gruppkänsla. Genom att de lokala poliserna visar att de känner till gruppen eller individen i fråga och visar att de är uppmärksammade av po-

lisen blir varje möte en markering. Begreppet ”trevliga, men jobbigt närvarande”, menar flera poliser ska utmärka dessa möten.

Arbeta civilt

Av *Rapport poliskontor* framgår att de lokala poliserna företrädesvis ska arbeta i uniform eftersom synlighet är en viktig del av satsningen. Många poliser är dock överens om att arbete i civila kläder är effektivt för att lagföra kriminella. Det finns också tidigare forskning som stärker polisernas uppfattning (jfr Björk 2006). Baksidan med civilt arbete är att det sker på bekostnad av den synlighet som ska göra poliserna kända i området.

Graden av civilt arbete skiljer sig mycket åt mellan de olika poliskontoren. Vid flera poliskontor arbetar poliserna nästan uteslutande i uniform. Många poliser motiverar det uniformerade arbetet med att det är viktigt att de är synliga för att på detta sätt sprida trygghet.

Undantaget från uniform är kortare spaningar mot alkohollangning, prostitution eller narkotika. Vid en deltagande observation spanade flera poliser i civila kläder mot en lägenhet. De blev dock ganska snabbt igenkända av ett antal ungdomar som gick förbi. Lika snabbt drog detta till sig fler ungdomar som var nyfikna på vad som hände.

På några poliskontor arbetar poliserna civilt i större utsträckning. Det är egentligen bara när de arbetar dagtid som samtliga i gruppen är uniformerade. När de arbetar kvällar ser de till att en patrull är uniformerad, resterande arbetar i civila kläder. De menar att även om de blir igenkända i sitt eget område kan de med civil klädsel komma betydligt närmare innan de upptäcks.

Alla intervjuade poliser är dock överens om att civila kläder är att föredra i känsliga situationer.

Om någon ska hämtas från skolan är det inte så bra att uniformspersonal kliver in. Då kan det vara bättre att civila poliser hämtar ut dem.

Polis

Resultat i fokus

För de lokala poliserna innebär larm på radion att de ofta måste göra en avvägning och prioritera antingen det arbete de håller på med eller händelsen som LKC rapporterar. Utvecklingen går mot att de lokala poliserna åker på larm i det egna området, särskilt när det gäller ungdomar.

Genom sin höga närvaro och person- och lokalkännedom kan de lokala poliserna arbeta uppsökande mot både grupper och individer.

Många poliser växlar mellan det dialoginriktade arbetet och andra polisiära metoder som syftar till att lagföra personer som begår brott. Andra poliser har en snävare uppfattning om vad polisen ska prioritera och arbetar mindre med det dialoginriktade arbetet.

Öka tryggheten

En av fördelarna med lokalt polisarbete är att det ökar tryggheten hos allmänheten (Skogan 2006b, Trojanowicz, Kappeler och Gaines 2002). I detta kapitel redovisas hur de lokala poliserna arbetar för att öka tryggheten under rubrikerna: *Synlighet*, *Signalbrott* och *Lokala brottsförebyggande råd och andra samverkansformer*. Signalbrott presenteras i detta kapitel eftersom denna typ av brott har en stor påverkan på människors trygghet.

Synlighet

Poliser kan vara synliga på många olika sätt. De flesta poliser som intervjuats menar att fotpatrullering är en viktig arbetsmetod för att sprida trygghet i området. Den patrullerande polisen uppfattas som en symbol för den lokala tryggheten (Skogan 2006b, Wakefield 2007). Även en ökad interaktion mellan allmänhet och polis leder till att allmänheten känner större trygghet (Eck och Rosenbaum 1994, Tuffin, Morris och Poole 2006).

Att tala om synlighet som en arbetsmetod för att skapa trygghet är dock att förenkla. Vad det egentligen handlar om är ett kontaktskapande arbete där poliser interagerar med de boende i området. En polis som i radiobil patrullerar ett område en hel dag utan att prata med lokalbefolkningen är i och för sig synlig, men sprider knappast trygghet (Kelling, Pate, Dieckman och Brown 1974). Det innebär att patrullering bör ha ett tydligt syfte, till exempel att knyta nya kontakter eller att vara på en plats som upplevs som otrygg.

Även om alla poliser menar att synlighet är viktigt är det i realiteten ganska stora skillnader i hur arbetet med synlighet prioriteras vid de olika poliskontoren. Av de deltagande observationerna framgår att många lokala poliser ägnar sig åt fotpatrullering i ganska begränsad utsträckning. Ofta går de igenom centrumbyggnaden och pratar med butiksägare. Bostadsområden är ofta lägre prioriterade.

I vissa områden får poliserna beröm av samverkansparter för att de är synliga genom att fotpatrullera på platser där det rör sig mycket folk. En polis från ett av områdena där fotpatrullering är prioriterad kommenterar samverkansparternas beröm med orden:

Det är bara att gå till sig själv när man frågar folk ”vad vill du ha ut av polisen?”. Man vill att det kommer en polis när man ringer och så vill man se en polis då och då.

Polis

I andra områden har de lokala poliserna kritiserats av andra aktörer för att inte vara synliga i tillräcklig utsträckning.

Vi gjorde själva en trygghetsundersökning i fjol och då kom det upp ganska mycket att man inte ser polisen. De flesta känner nog till att det skapades ett poliskontor, men man kanske känner en viss frustration över att man inte ser dem.

Företrädare för kommun

Vid flera av de studerade poliskontoren försöker poliserna arbeta med synlighet under dagtid minst ett arbetspass i veckan. Då prioriterar de att röra sig till fots i bostads- och centrumområden eller i viss utsträckning med cykel. Det anses ge poliserna en större rörlighet än när de åker bil. I intervjuer uppger också flera poliser att cyklande poliser väcker uppmärksamhet. I vilken utsträckning cyklarna används varierar dock mellan poliskontoren.

I många länder har frivilligpoliserna länge använts för olika trygghetskapande uppdrag. De har en kort utbildning och arbetar främst med synlighet samt med att ge information till allmänheten (SOU 2002:70). Sedan 2003 har polisen i Stockholm tillgång till volontärer för olika uppdrag (Brå 2010:17). Denna resurs används i olika grad vid poliskontoren. Vissa har exempelvis hjälp av volontärerna på medborgarmöten och under större evenemang och storhelger. I det vardagliga arbetet med synlighet är det inte lika vanligt att de används.

Vid sidan av volontärerna finns exempel på ”stödfunktioner” i form av kommunalt engagerade väktare och bostadsbolagens trygghetsvårdare.

Synlig polis kan få motsatt verkan

Ökad synlighet syftar ofta till att öka tryggheten, men det kan också oroa de boende. Polisens närvaro i ett område kan ge en bild av området som osäkert (Millie 2010). De poliser som var med när poliskontoren öppnade berättar att de boende ofta kom fram och frågade vad som ”hade hänt”. Uppfattningen var att polisen kom endast ”när det var problem”.

Ett exempel är Hallunda. När poliserna började besöka fritidsgården förbjöd vissa föräldrar sina barn att gå dit. Den höga närvaron av poliser uppfattades som ett tecken på att fritidsgården var en farlig plats. Inledningsvis ägnade därför poliserna mycket tid åt att förklara satsningen med lokalt baserade poliser.

Delad patrull – att möta en ensam polis

Du kan ju faktiskt åka in i ett pågående brott. Då är det säkrare att vara två. Så det är i undantagsfall som man jobbar själv.

Polis

Det är ovanligt att poliser vid de lokala poliskontoren ensampatrullerar. Vid de flesta poliskontor förekommer det inte över huvud taget. Polisernas egen motivering är säkerheten och handlingskraften. Av *Rapport poliskontor* framgår också att arbetet vid poliskontoren ska bedrivas främst i dubbelpatrullform. Vid samverkanskontakter och liknande kan ensamarbete dock tillåtas. Kravet på dubbelpatrullering leder till problem om exempelvis tre poliser är i tjänst samtidigt. Vid de flesta poliskontor väljer då poliserna att arbeta alla tre tillsammans. Nackdelen är då att patrullerna blir färre. Trygghetsundersökningarna visar att få boende varit i kontakt eller sett en polis i det egna området.

De flesta poliser som intervjuats menar att det är enklare att komma i kontakt med allmänheten när de delar upp sig under fotpatrullering. Det kan vara allt från att gå med tio meters lucka eller besöka var sin butik i centrumbyggnaden till att dela på sig och cykla genom var sin del av området och mötas på andra sidan. Flera poliser som använt ensampatrullering menar att det utstrålar självsäkerhet och möter stor uppskattning från allmänheten.

ENSAMPATRULLERING I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi var ute och åkte, det var sent och det hade börjat snö lite. Min kollega föreslog att vi skulle dela på oss, så han gick genom området. Där pratade han med folk han mötte och sådär. Jag körde runt området och hämtade upp honom på andra sidan. Det tycker jag är ett lysande exempel på att det faktiskt går. Det är inget krav som jag skulle ställa på någon för alla kan inte det. Det beror på erfarenhet, det tar ett tag innan man får den tryggheten i sin roll som polis.

Andra metoder för att synas

I vissa områden parkerar de lokala poliserna sin buss synligt i området och utgår därifrån när de fotpatrullerar. En annan variant är att åka tunnelbana mellan några stationer i området.

PÅ PASS VID TUNNELBANAN I FITTJA. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi får ofta höra att folk inte ser oss, att polisen inte är synlig i området. Därför försöker vi arbeta strategiskt med synlighet. Vi ställer oss på platser där mycket folk passerar. Vissa dagar planerar vi så att en patrull börjar arbetspasset tidigt och står i tunnelbanan när folk åker till arbetet. En annan patrull börjar arbeta senare på dagen och står i tunnelbanan när samma människor kommer hem på kvällen. På så sätt ser de allra flesta i området polisen två gånger samma dag.

Mediernas rapportering påverkar den upplevda tryggheten (Innes 2004). Flera poliskontor arbetar aktivt med lokalmedierna, vilket inneburit flera stora artiklar om exempelvis insatser mot trimmade och stulna mopeder. Poliserna vid dessa poliskontor menar att lokalmedierna är ett effektivt sätt att nå ut till de boende och på det sättet sprida trygghet. Trygghetsundersökningen visar också att de som har kännedom om de lokala poliserna ofta har fått det genom lokalmedierna.

STULNA CROSSAR I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

Tipset visar sig vara riktigt. I garaget står fem stulna crossar som kan tas i beslag. Samtidigt som mina kollegor förbereder transporten tar jag upp min telefon och ringer till Länsstidningen. De nappar direkt på idén att göra ett reportage om beslaget. Lite senare är de på plats med fotograf och allt. "Hovsjöpolisernas satsning" blir rubriken på första sidan och en stor bild pryder mittuppslaget. Även om beslaget knappast påverkade buskörningen hade det ändå stor betydelse. Vart vi än kom den sommaren pratade de boende om vad bra det var att polisen tog crossarna. När bostadsbolaget under hösten gjorde en trygghetsundersökning hänvisade många till beslaget av crossarna.

Signalbrott

När de lokala poliserna intervjuats om vilka signalbrott eller andra ordningsstörningar som skapar otrygghet i området ligger deras svar nära det som kom fram i trygghetsundersökningen (trafik, skadegörelse, nedskräpning och klotter). Denna problembild är i allt väsentligt gemensam för de olika områdena. Även om de lokala poliserna i praktiken arbetar med dessa frågor har de inte lyfts fram som målsättningar för poliskontoren.

Det varierar hur väl de lokala poliserna känner till de bakomliggande teorierna kring signalbrott och risken för att ett område ska hamna i en nedåtgående spiral. De som har kunskap om signalbrott uppger att det är viktigt att hålla den egna stadsdelen städad

och fin för att problemen med nedskräpning, klotter och skadegörelse inte ska få fäste. I ett av områdena har metoden använts för att hantera problemet med brända bilar.

Vi har ju haft ett koncept där vi omedelbart har bärgat bort brända bilar. Så fort den har svalnat tar vi bort den. Vilket gjorde att vi fick färre uppeldade bilar, och framför allt ökade tryggheten.

Polis

Poliserna samarbetar ofta med kommun och bostadsbolag för att lösa de problem som ofta ingår i signalbrottskonceptet. Ett exempel är hämtat från Hovsjö.

KROSSADE RUTOR I HOVSJÖ. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi hade stora problem med skadegörelse på skolan. Trots att både vi och väktare rörde oss mycket runt skolan möttes personal och elever ofta av trasiga rutor när de anlände på morgonen. Lösningen på problemet kom från en av väktarna. Han pratade med kommunen och sedan med ungdomarna i området. Ungdomarna skulle få tillgång till sporthallen om rutorna på skolan var hela under en vecka. Initiativet visade sig framgångsrikt. Fönsterrutorna var hela och ungdomarna fick spela fotboll. Ungdomarna har i dag tillgång till hallen och är nogna med att inget inträffar på skolan.

Som exemplet ovan visar är det inte bara viktigt att engagera andra aktörer utan även människorna som bor i området. Även studier i USA visar på positiva effekter av att involvera elever i det brottsförebyggande arbetet i skolorna (Rudoff och Cohn 2002).

Poliserna rapporterar även nedskräpning och övergivna bilar till kommunen. För att motverka nedskräpning, dumpning av avfall och olaglig parkering medverkar poliserna till att platser iordningsställs och att hinder mot biltrafik sätts upp. Polisen kan också uppmana kommunen att sätta upp tydliga skyltar om var i bostadsområdena bilkörning är förbjuden för att enklare hantera vissa trafikproblem.

BÄTTRE SKYLTNING I FISKSÄTRA:

På ett medborgarmöte framkom att många körde bil i området trots att det var förbjudet. Många på mötet lyfte fram det som ett stort problem. Polisen kontaktade då kommunen som ombads sätta upp förbudsskyltar. Tidigare hade det funnits vägar in utan skyltning, vilket gjorde att polisen inte kunde vara säker på att en bil kommit in via en infart där förbudet framgick.

Buskörning med mopeder

Ett signalbrott som betonas i trygghetsundersökningen är buskörning med mopeder. Som tidigare nämnts framgår det även tydligt i intervjuerna att buskörning med mopeder är ett stort problem. Ungdomar kör vårdslöst i bostadsområden och på gång- och cykelbanor. Mopederna är också ett störande inslag på kvällar och nätter. Det är dock inte enkelt för de lokala poliserna att stoppa buskörningen.

Att bara spontanpatrullera och sen försöka stoppa en moppe, det är ju helt värdelöst. De stannar inte utan de sticker och mopeder jagar vi inte för trafikbrott. Olycksrisken blir så stor, det är inte värt den risken.

Polis

Flera poliskontor har genomfört riktade insatser. Ofta äger de rum på våren för att förebygga problemet innan fordonen börjar tas fram. Polisen tar exempelvis hjälp av bostadsbolagen för att få veta var mopeder förvaras för att kunna kontrollera dem.

Exemplet ovan ”Stulna crossar i Hovsjö”, visar att signalbrott, i det fallet buskörning, har stor påverkan på de boende och hur de upplever tryggheten. När polisen på detta sätt får bort crossar som kan antas ha använts för buskörning uppger de boende att det blir lugnare i områdena.

Klotter och plankning

Klotter förekommer i samtliga områden, men är lågt prioriterat av de lokala poliserna. För att arbetet mot klotter ska bli framgångsrikt förutsätts att kommuner och bostadsbolag är engagerade. Ofta finns en målsättning att allt klotter ska vara borta inom 24 eller 48 timmar.

Bostadsbolag kan också engagera ungdomar i arbetet mot klotter. Många bostadsbolag samarbetar med fritidsgårdar och erbjuder ungdomar en skidresa eller liknande om de hjälper till med snering.

Ett annat sätt att arbeta är att motverka plankning på tunnelbana och pendeltåg. Syftet är att agera mot ett beteende som skickar signaler om att samhällets regler inte behöver följas. En annan fördel med att agera mot plankning är att det kan leda till att nya brott upptäcks. Intervjuade poliser menar att bland dem som plankar finns personer som på andra sätt är brottsaktiva.

Lokala brottsförebyggande råd och andra samverkansformer

Lokalt polisarbete medför att de enskilda poliserna får en bättre kontakt med de boende. På det sättet kommer poliserna närmare de vardagliga problemen i områdena. Följden blir att de lokala poliserna involveras i allt fler frågor. Många frågor kan inte polisen lösa på egen hand utan behöver samverka med andra. När fler aktörer engageras och tar ansvar för ett område stärks också möjligheterna att lösa de problem som medborgarna upplever (Skogan 2006a). Som tidigare nämnts satsar framför allt kommuner och bostadsbolag stora resurser på att lyfta områdena på grund av deras svaga socioekonomiska status. Det finns också ett rikt föreningsliv i många områden. Förutsättningarna är därför goda för samverkan. De flesta poliskontorsområden har också någon form av regelbunden samverkan med andra aktörer.

Intresset för och omfattningen av samverkan varierar mellan poliskontoren. Vid några poliskontor arbetar de lokala poliserna mycket nära andra lokala aktörer.

Om vi satt med på alla möten som folk vill att vi ska vara med på skulle vi kunna drunkna i sådant arbete. Vi har en gruppchef som, från att ha varit ute större delen av dagen, sitter mer eller mindre gisslan, som han brukar skoja, på möten och samverkansforum.

Polis

Vissa poliser ser sig själva som ”spindeln i nätet” med uppgiften att engagera andra aktörer och bidra till att problem får en lösning, oavsett typ. Flera av de områden där utvecklingen gått starkt framåt enligt poliser och andra aktörer i området beror på att alla goda krafter drar åt samma håll.

Andra poliser kan ha uppfattningen att möten på kommunen inte riktigt var vad de hade tänkt sig när de gick på Polishögskolan. För dessa poliser prioriteras andra delar av arbetet.

Hur organiseras samverkan?

Det finns olika former för samverkan, vilket ofta har att göra med hur kommunerna har organiserat sitt arbete. Vissa områden har lokala brottsförebyggande råd medan andra har liknande samverkansforum men med andra namn.

Vilka aktörer som ingår i lokal samverkan varierar också. Polis, skola, fritidsverksamhet och socialtjänst utgör som regel basen. Bostadsbolag, religiösa samfund, föreningar, nattvandrare och väktare kan också vara representerade. Mål och arbetsformer

varierar också mellan områdena. Vissa samverkansforum är mer fokuserade på erfarenhetsutbyte medan andra driver gemensamma projekt.

Ensam är inte stark

Många av de samverkansparter som intervjuats lyfter fram att det har blivit betydligt enklare att samarbeta med polisen sedan de lokala poliskontoren öppnade. Innan det fanns en lokalt baserad polis i området var det svårt att få till stånd en naturlig kontaktväg till polisen.

En väl fungerande organisation för samverkan tycks underlätta direktkontakter när akuta problem inträffar. Följaktligen sker en del samverkan utanför mötesrummen genom personliga kontakter. Ett hinder är dock att flera lokala poliskontor har en hög personalomsättning. Det medför att det är svårt att etablera personliga kontakter och att tidigare kontaktvägar försvinner (jfr även Sadd och Grinc 1994).

Bostadsbolagen är i många områden en viktig samarbetspartner för de lokala poliserna. De kan bidra med information och hjälpa poliserna att komma in i källare och andra utrymmen. Bostadsbolagen kan också se till att förbättra belysning, och deras fastighets-skötare kan hålla efter slitna gårdar.

KAMPHUNDAR I FISKÄTRA:

På ett medborgarmöte riktades mycket klagomål mot att kampf-hundar sprang lösa. Polisen kontaktade både kommunen och kennelklubben. Förslag finns om att i anslutning till området bygga inhägnade rastområden där hundarna kan springa fritt och att hålla utbildningar för hundägare. Representanten från kennelklubben bjöds in till det samverkansforum där frågan diskuterades.

VAPENGÖMMA I RONNA

Vi hade några gamla cykelförråd i ett bostadsområde. Polisen tog kontakt och frågade om det var någon som hyrde dessa. Enligt vår vetenskap var det inte det. Polisen kunde då berätta att det satt lås på vartenda ett av förråden och att det verkade som att folk använde dem. De rekommenderade oss att ta bort dem helt och hållet. Vi riktade därför en förfrågan om det var någon i fastigheten som hyrde förråden, men ingen hörde av sig. Polisen var närvarande när förråden skulle rivas och tur var väl det. Vi hittade både skarpladdade vapen, granater och sprit.

Samverkan med andra myndigheter

En av de intervjuade poliserna beskriver de lokala poliskontoren som en tratt. Eftersom de lokala poliserna befinner sig i ”yttersta

linjen” får de in en mängd information om vad som händer i området. Ofta är det ärenden som andra än de lokala poliserna är mer lämpade att arbeta vidare med. Det lokala poliskontoret initierar ärendet och sedan skickas det vidare till exempelvis kommunala förvaltningar, gränspolis, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket eller Lotteriinspektionen.

SVARTKLUBBAR I RONNA. EN POLIS BERÄTTAR:

Vi fick information om att gäng höll till på en viss adress. Vi kunde konstatera att uppgifterna stämde och att det utåt sett var en föreningslokal. När vi själva gick dit kunde vi konstatera att det utan tillstånd bedrevs restaurang- och spelverksamhet i stor omfattning. Vi fick mycket hjälp. Räddningstjänsten involverades med anledning av ventilation, nödutgångar och liknande. Miljöförvaltningen tog tag i hanteringen av livsmedel, alkohol och rökning. Byggnadskontoret var också med och det blev vite med mera. Flera personer lagfördes för bland annat brott mot alkohollagen. Det blev kännbart för föreningen och verksamheten stängdes.

Resultat i fokus

Det är stora skillnader mellan hur poliskontoren prioriterar trygghetsskapande arbete. Vissa lokala poliser prioriterar synlighet och samverkan med lokala aktörer högt, medan det trygghetsskapande arbetet är betydligt lägre prioriterat av andra.

Lokala brottsförebyggande råd och liknande forum underlättar polisens samverkan med andra aktörer och ökar förutsättningarna att lösa problem (exempelvis av signalbrottskaraktär).

De lokala poliserna är ”ögon och öron” i områdena för andra verksamheter och myndigheter.

Lokala poliskontor: geografi, bemanning, utbildning och internt samarbete

Organisatoriska förut- sättningar

Åtskilliga organisatoriska och andra liknande faktorer påverkar i hög grad de lokala polisernas arbete. I detta kapitel redovisas arbetet vid poliskontoren under rubrikerna: *Geografisk avgränsning, Bemanning av poliskontoren, Kompetensutveckling och utbildning, Kommenderingar och Internt samarbete.*

Geografisk avgränsning

Lokalt polisarbete förutsätter ett område som inte är större än att den enskilde polisen kan patrullera hela området. Genom att polisen verkar i ett begränsat område ökar möjligheten för allmänheten att lära känna sin polis samtidigt som polisen får kunskap om de problem som finns. Därmed är få poliser på ett litet område att föredra framför fler poliser på ett större (Trojanowicz, Kappeler och Gaines 2002).

Med tiden har dock flera lokala poliskontor i praktiken utvidgat sina områden. Exempelvis arbetade de lokala poliserna i Skärholmen inledningsvis i Skärholmen och Vårberg. Eftersom poliskontoret samverkar med stadsdelsförvaltningen har de lokala poliserna även tagit på sig rollen att arbeta i Bredäng och Sättra, som tillsammans med Skärholmen och Vårberg utgör stadsdelsområdet. Även de lokala poliserna i Fittja, Hovsjö och Fisksättra arbetar i ett större område än vad som var tänkt från början.

Eftersom ungdomarna rör sig utanför poliskontorets gränser menar flera intervjuade poliser att det är naturligt att arbeta i ett större område. Ytterligare en uppfattning som ofta kommer fram är att det skulle kännas för instängt att enbart arbeta i det egna området och, att det finns ett behov av att ”lufta sig”.

Poliskontoret ska egentligen bara ha [område], men herregud vem kan sitta och rulla runt i det. Du skulle palla en vecka sedan skulle man bli så less, bara cirkulera här det funkar inte, det är inte hållbart.

Polis

Tidigare erfarenheter från liknande satsningar är att lokala poliser som arbetar i mindre geografiska områden kan känna att de missar helhetssynen på brottsproblemen i en stad och kan sakna kamratskapet med hela kåren (Mackenzie och Henry 2009). Ett andningshål för vissa lokala poliser är att medverka vid kommanderingar, till exempel vid större evenemang.

Bemanning av poliskontoren

Trots att det, som rapporten visar i bilaga 1, är stora skillnader mellan poliskontorsområdena i såväl invånarantal som problembild är bemanningen i begränsad utsträckning anpassad efter områdets storlek. Vid de flesta studerade poliskontor tjänstgör sex poliser, vid övriga fyra.

Flera av de intervjuade poliserna vill ha en större bemanning. Särskilt poliskontoren med endast fyra poliser uttrycker att de är sårbara. Mycket av gruppchefernas tid går till möten och administration. Dessutom är det ofta någon i gruppen som är borta på grund av sjukdom, semester, kommandering eller utbildning.

Det är utbildningar och det är kommanderingar och det är utryckning och det är andra saker som gör att jag inte ens är femtio procent av arbetstiden i mitt eget område.

Polis

De lokala poliserna anser sig ha stor frihet att planera sina arbetstider. Vanligtvis arbetar poliserna dagpass (kl. 8–17), kvällspass (kl. 14–23) och helgpas (kl. 17–03). Det finns dock vissa undantag. Vid exempelvis storhelger kan polismästardistriktet styra poliskontorens arbetstider. Det är något som de lokala poliserna kritiserat eftersom de anser sig ha bättre kännedom om när de gör mest nytta.

Hur poliserna lägger sina arbetstider har mycket att göra med vilken syn de har på uppdraget som polis. De som arbetar mer traditionellt väljer gärna att arbeta samtidigt för att bli mer handlingskraftiga, men också för att det är stimulerande och bidrar till sammanhållningen. Ett vanligt förfaringssätt är att under ett pass dela upp gruppen på flera patruller. De lokala poliser som har en bredare syn på polisrollen väljer i stället arbetstider som ger så hög närvaro i området som möjligt.

Jag ser helt klart fördelarna med att ha hela gruppen samlad. Om du får ett bra uppslag och börjar jobba med det, så i stället för att dra andra bilar från ingripandeverksamheten och försöka få hjälp har du hela tiden stöttningen av dina kollegor. Är det ett större ungdomsgäng som mopsar upp sig är det alltid tryggt att ha kollegorna i närheten.

Polis

Svårt att rekrytera personal

Vid många poliskontor har det varit svårt att rekrytera personal, särskilt erfarna poliser. Det har snarare varit regel än undantag, vilket också är i överensstämmelse med liknande satsningar utomlands (Leishman 2007). Under de första åren bemannades ett poliskontor med endast kommenderad personal så när som på gruppchefen. En klar majoritet av personalen vid de lokala poliskontoren har också få tjänstgöringsår bakom sig.

I stället för att utannonsera lediga tjänster väljer närpolischefer inte sällan att gå ut internt och erbjuda lämpliga poliser att prova på tjänsten under en begränsad tid. I vissa fall har personalen vid de lokala poliskontoren vänt sig direkt till kollegor vid närpolisen eller utryckningspoliser som de tror skulle passa in och uppmanat dem att söka tjänsten.

Ett skäl till att det varit svårt att rekrytera till de lokala poliskontoren är att tjänstgöring där av många inte betraktas som ”riktigt” polisarbete. Enligt flera studier har många poliser en snäv syn på vad polisuppdraget innebär. För många poliser räknas bara det brottsbekämpande händelsestyrda arbetet som ”riktigt” polisarbete (Tilley 2008, Sadd och Grinc 1994, Granér 2004). I intervjuerna lyfter de lokala poliserna fram att arbets sättet på ett poliskontor inte överensstämmer med vad många tänkt sig. Kunskapen om det lokala polisarbetet är också bristfällig inom kåren.

Åtskilliga intervjuade poliser uttrycker en besvikelse över att tjänstgöring vid lokala poliskontor inte uppfattas som så meriterande som det var sagt. *Rapport poliskontor* lyfter särskilt fram att sådan tjänstgöring ska ha ett stort meritvärde.

Flera av poliserna anser att namnet på satsningen – poliskontor – är ett problem när man vill locka personal. Det för tankarna till en innetjänst, när det egentligen handlar om ett krävande arbete ute på gator och torg.

Jag tror mycket handlar om att man inom polisen har fördomar mot poliskontor.

Polis

Det verkar dock vara en positiv utveckling på gång. Flera poliser som intervjuats menar att kunskapen om de lokala poliskontoren

ökar inom kåren. Fler och fler tycker att det är en spännande verksamhet. Många som har sökt sig till lokala poliskontor menar att de gjort det tack vare det fria arbetssättet, möjligheten att själva påverka verksamheten och se faktiska resultat av det egna arbetet.

Stor omsättning på personal

Många poliskontor har en hög personalomsättning. Detta är inte unikt för verksamheten med lokala poliser utan präglar Polismyndigheten i Stockholms län. Vid intervjuerna menar samverkanspartner att det är ett stort problem eftersom avsaknaden av kontinuitet försvårar samarbetet.

I vissa fall har samverkanspartner uppfattat det som att polisen "försvann" under en längre period. Risken är att samarbeten tappar fart när engagerade aktörer hela tiden möter nya ansikten.

Jag börjar misströsta lite just därför att man inte orkar bry sig längre, att lära känna dem ordentligt. För att den här som kom i höstas, nu är hon borta igen.

Företrädare för skola

De intervjuade poliserna betonar också vikten av att ha kontinuitet i gruppen eftersom det underlättar samarbete och skapar sammanhållning. Även om det generellt varit svårt att locka poliser till de lokala poliskontoren finns positiva undantag. Vid ett av de studerade poliskontoren har fyra av sex poliser varit med från början. Kontinuiteten är också större för gruppcheferna. Sju av åtta gruppchefer vid de studerade poliskontoren var med redan när poliskontoren öppnade.

Kompetensutveckling och utbildning

Flera poliser poängterar arbetsuppgifternas bredd. Några av de intervjuade närpolischeferna menar att poliskontoren prioriteras när det gäller utbildningar för att de ställs inför mycket varierande utmaningar.

Det krävs mycket kompetens för att arbeta som polis i ett sådant här område. De här poliserna kan gå till fritidsgården och spela biljard med ungdomarna, sedan dagen efter kanske de måste gripa den här personen.

Företrädare för kommun

Att arbeta problemorienterat och i nära samarbete med andra aktörer kräver ett mer analytiskt tankesätt än det reaktiva traditionella polisarbetet (Knutsson och Sövik 2005). Utbildning är därför central för att nå framgång som lokal polis. Kompetensutveckling

och utbildning betonas också i *Rapport poliskontor* som ett viktigt område för att göra de lokala poliserna redo att möta de varierande utmaningar de ställs inför i sitt arbete. Mångfald, ungdomskultur, religion, kommunikation och konflikthantering är områden som nämns i dokumentet.

Uppfattningen hos de lokala poliserna är emellertid att det blivit betydligt glesare mellan utbildningarna efter de inledande åren. De intervjuade poliserna efterfrågar därför mer utbildning som är anpassad till uppgifterna, exempelvis projektledning, eftersom de ofta får en ledande roll i samverkan med andra aktörer i områdena. Utbildning i religion lyfts också fram eftersom poliserna arbetar i mångkulturella områden.

Det här med religion. Jag vet inte om det finns något sådant utbildningspaket. Men det tycker jag att nästan alla poliser borde ha. I vilka situationer kan det bli frontalkrockar mellan polisiära arbetssättet med kroppsvisitationer, husrannsakingar, kroppsbesiktningar, etc. och vissa kulturer?

Polis

Av intervjuerna framgår dessutom att utbildning har hög status inom poliskåren och är meriterande vid tjänstetillsättningar. Ett sätt för polismyndigheten att lyfta fram de lokala poliserna är därför att erbjuda mer utbildning.

En variant av utbildning är arbetsrotation. Vid flera poliskontor har poliser tjänstgjort vid andra enheter, exempelvis gränspolisen. Lokala poliser som medverkar vid kommenderingar ser även det som ett slags erfarenhetsutbyte.

Kommenderingar

Poliskontoren har i princip varit fredade tror jag för allting utom att hjälpa till vid bröllopet, kungabröllopet.

Närpolischef

Även om de lokala poliserna i huvudsak ska arbeta inom sitt eget område ser det i praktiken olika ut vid poliskontoren.

Ett problem vid några av poliskontoren är att de lokala poliserna tidvis ersätter de poliser som anlitas vid kommenderingar. Ofta gäller det poliser från ingripandeverksamheten eller närpoliserna. Att de lokala poliserna måste täcka upp för dem har sin grund i den personalbrist som råder inom många närpolisområden. På polishumor kallas därför närpolisorganisationen för "Närpoolia".

Ett antal poliser vid poliskontoren är utbildade i särskild polistaktik (SPT) och deltar frivilligt vid kommenderingar. De ser det som stimulerande, även om det ibland kan bli för många.

För lokalt polisarbete är det, som tidigare nämnts, viktigt att verksamheten får kontinuitet. Det finns också lokala poliser som i intervjuer har uttryckt vikten av ledningens stöd för att deras freddade status inte ska urholkas.

Det finns en del veckor då man inte gör ett enda pass i eget område. Vilket är jättejobbigt, men så ser verkligheten ut.

Polis

Internt samarbete

Genom att skriva underrättelseuppslag kommer polisernas lokal- och personkännedom till användning även för andra enheter. För personer som är intressanta för polisen är det viktigt att notera exempelvis hur de var klädda, var de har setts, vilka de sågs tillsammans med och vid vilken tid på dagen. Det kan också gälla uppgifter om fordon. I efterhand kan dessa uppgifter visa sig vara värdefulla vid utredning av ett rån eller ett inbrott.

De lokala poliserna uppger att de skriver många underrättelseuppslag till kriminalunderrättelsetjänsten. Vid flera poliskontor tycker dock poliserna att informationen åt andra hållet fungerar sämre. Till exempel förekommer det att den information som de får tillbaka består av de uppgifter de tidigare lämnat. Många efterlyser information om vad ungdomar från deras område gör på annat håll. Är de till exempel misstänkta för något brott eller har de setts i samband med någon händelse?

Samarbete inom närpolisen

Samarbete mellan olika enheter inom polisen är en förutsättning för ett framgångsrikt lokalt polisarbete (Trojanowicz, Kappeler och Gaines 2002). Inte minst för att gärningspersoner begår brott inom olika geografiska områden (Fondén 2007).

Av intervjuerna framgår att samarbetet inom respektive närpolisområde ofta fungerar bra. Inom närpolisen har olika enheter gemensamma "utsättningar" då de samlas och går igenom utvecklingen i olika fall och vad som är på gång. De lokala poliserna strävar efter att delta vid dem eftersom de får information om vad kollegorna arbetar med för tillfället samtidigt som de kan lämna uppgifter om sin egen verksamhet.

De lokala poliserna kan hjälpa till i utredningar genom att identifiera personer från övervakningsbilder, med ledning av smeknamn och liknande. De kan också bistå utredarna med att genomföra förhör eller hämta in personer till förhör. Personkännedomen gör att de lokala poliserna ofta har en fördel när de genomför förhör.

De lokala poliserna har ofta ett nära samarbete med närpolis-

gruppen (arbetar över hela närpolisområdet). I exempelvis Jakobsberg och Hässelby gård arbetar lokala poliser och närpoliser i mixade pass.

Personligen ser jag oss som en och samma grupp. Vi har samma mål och vi jobbar mot samma saker. Den enda skillnaden som jag ser är att poliskontoret ska vara mer fredat och att de [närpoliserna] egentligen ska ta mer ingripandjobb.

Polis

I andra området har samarbetet organiserats annorlunda. I exempelvis Skärholmen är uppdelningen sådan att närpolisgruppen huvudsakligen fokuserar sitt arbete till de områden som inte täcks av de lokala poliserna.

Vid sidan av närpolisgruppen finns det i vissa områden även andra enheter vars arbete påverkar de lokala poliserna. I Skärholmens närpolisorganisation finns både en ungdomsgrupp i yttre tjänst och en narkotikagrupp. Deras ungdoms- och narkotikafokus gör att de lokala poliserna kan prioritera andra frågor. De lokala poliserna i Hallunda arbetar däremot i ett närpolisområde som saknar både yttre ungdomsgrupp och narkotikagrupp, vilket bidrar till att de i högre grad arbetar med ungdomar och mot narkotika.

Vid personalbrist lånar de lokala poliskontoren i Hovsjö och Ronna och andra enheter inom närpolisorganisationen personal från varandra. Detta utbyte anser flera har underlättat samarbetet. Samtidigt blir det mindre tid i det egna området.

Samarbetet kan förbättras

Mitt intryck är att vi (polisen) är enormt dåliga på att samverka. När man väl träffar någon specialenhet märker man att de skriker efter samarbete. Vi är ju också en liten enhet så vi är i stort behov av att samverka med andra.

Polis

De flesta lokala poliser menar att samarbetet skulle kunna förbättras. Särskilt gäller det enheter utanför den egna närpolisorganisationen. Det saknas en fungerande struktur för samarbete, menar intervjupersonerna. I stället tenderar samarbeten att bygga på personliga kontakter inom kåren. Problemet är välkänt inom svensk polis (Westin och Nilsson 2009).

Sen kan jag uppleva att det bästa är att man har direkta kontaktvägar till folk. Det är allra lättast. Att gå den rätta eller långa vägen funkar inte, då hamnar man i en telefon som bara svarar dagtid.

Polis

De lokala poliskontoren kan redovisa en rad exempel på framgångsrika samarbeten, men i bakgrunden finns ofta personliga kontakter. Goda erfarenheter leder ofta till fortsatt samarbete. Exempelvis kan de lokala poliserna bistå andra enheter genom att spana i uniform utan att väcka någon misstanke då de är ett naturligt inslag i området.

SAMARBETE INOM SÖDERTÄLJEPOLISEN

Den taktiska ledningsgruppen i Södertälje träffas en gång i veckan. I gruppen ingår representanter från de lokala poliskontoren, närpolisområdena, kriminalunderrättelsetjänsten, spaningsroteln och ingripandeverksamheten. Enligt flera poliser är detta ett bra sätt att öka förståelsen för vad de andra grupperna arbetar med och vad som är aktuellt. I den taktiska ledningsgruppen kan problem lyftas och diskuteras. Till exempel kan kriminalunderrättelsetjänsten uppmärksamma de andra på att det finns misstankar om att det säljs narkotika i en lägenhet. Tillsammans diskuterar gruppen vilka åtgärder som behövs. De lokala poliserna kan till exempel få i uppdrag att hålla ett öga på lägenheten, ibland i samarbete med spanare.

Flera intervjuade poliser betonar att de lokala poliskontoren i ökad utsträckning får förfrågningar från andra enheter inom polisen. En förklaring är att de lokala poliserna och deras lokalkännedom uppmärksammas mer och mer.

Samarbete sker också mellan de lokala poliskontoren. I några fall utgår flera poliskontor från samma närpolisstation. Dessa poliskontor blir ofta den naturliga samarbetsparten vid större insatser. Samarbete sker även över närpolisgränserna. Exempelvis samarbetar de lokala poliskontoren från Fisksätra och Slussen med varandra. Skälet är att ungdomarna i Fisksätra ofta vistas vid Slussen.

Regelbundet hålls också möten mellan gruppcheferna vid samtliga poliskontor i länet.

Resultat i fokus

Personalomsättningen är hög inom Polismyndigheten i Stockholms län. För de lokala poliskontoren är det ett stort problem eftersom arbetet bygger på lokalkännedom, kontinuitet, relationer och samverkan med andra aktörer.

Det lokala polisarbetet ställer krav på bred kompetens hos poliserna. Detta medför att anpassade utbildningar måste tas fram.

Samarbetet och informationsöverföringen inom polisen brister. De lokala poliserna är en resurs som inte i tillräcklig utsträckning utnyttjas av andra enheter. Den struktur för internt samarbete som Södertäljepolisen använder kan vara en utgångspunkt för andra polismästardistrikt.

Flera poliskontor har i dag ansvar för större områden än det var tänkt från början. Enligt tidigare forskning är det bättre med få poliser i ett litet område. Det finns dock en oro bland poliser att områden kan bli för små.

Situationen 2010

Trygghetsundersökning år 2010

I avsnitten nedan kommer de boendes uppfattning om situationen i de undersökta områdena att beskrivas och jämföras med resultaten från trygghetsundersökningen från 2006. Inledningsvis går det dock att slå fast att de ordningsstörningar som många av de boende uppfattade som problem i 2006 års mätning också återfinns 2010. De fem vanligaste är *skadegörelse, nedskräpning, trafik, ungdomsgäng som bråkar och stör ordningen* samt *berusade personer utomhus*. Skillnaderna mellan åldersgrupper följer mönstret från 2006 års mätning, fler yngre personer upplever problem med ordningsstörningar.

Vilka förändringar har skett sedan poliskontoren etablerades?

Problem

Vid en jämförelse mellan de två trygghetsundersökningarna syns en minskning (totalt för samtliga områden sammantaget) av andelen boende som ser problem i sitt område. Förändringarna är statistiskt säkerställda med ett undantag, problemet med *bostäder som är tillhåll för narkotikamissbrukare*. För de fem vanligaste ordningsstörningarna har andelen boende som ser dem som problem minskat med mellan fem och tio procentenheter.

I tabell 6 listas ordningsstörningarna efter hur stor andel av de boende som har angett att de är ett problem 2010. Observationer vid medborgarmöten, där polis träffar allmänheten, bekräftar denna bild.

Tabell 6. Andelen boende som svarat att ordningsstörningen förekommer och är ett stort eller litet problem där de bor. Resultat från trygghetsundersökningarna 2006 och 2010 (Genomsnittet för samtliga områden sammantaget).

Ordningsstörning	2006	2010
Skadegörelse	57 %	48 % *
Nedskräpning	52 %	45 % *
Trafik	47 %	42 % *
Ungdomsgång som bråkar och stör ordningen	46 %	36 % *
Berusade personer utomhus	35 %	27 % *
Folk som bråkar och slåss utomhus	28 %	20 % *
Narkotikapåverkade personer utomhus	24 %	19 % *
Kvinnor som antastas	22 %	13 % *
Bostäder som är tillhåll för alkoholister	15 %	12 % *
Bostäder som är tillhåll för narkotikamissbrukare	13 %	11 %

* Skillnader som är statistiskt säkerställda.

Resultatet fördelat per område

Tillsammans med Fisksätra är Hovsjö det område där skillnaden mellan åren 2006 och 2010 är störst. I Fisksätra har andelen boende som upplever problem minskat för åtta av de tio ordningsstörningarna som redovisas i tabellen ovan. I Hovsjö är samma siffra sex av tio. Generellt är det huvudsakligen områden som 2006 placerades i grupp ett och tre, den svåraste respektive lugnaste gruppen, som uppvisar statistiskt säkerställda minskningar.

Med reservation för att skillnaderna mellan områden är svårare att fastställa 2010 till följd av den låga svarsfrekvensen, kan ändå vissa trender beskrivas. För att öka säkerheten beskrivs gruppindelningen i detta kapitel i högre grad med stöd av data från intervjuer och deltagande observationer än i 2006 års material.

Grupp ett – utbredda problem och svår arbetsmiljö

Den generella trenden för grupp ett-områden, som i diagram 3 syns längst till vänster, är att problemen med ordningsstörningar har minskat för flera av områdena. Boende i Hovsjö, Hässelby gård, Bagarmossen och Vårby gård upplever en annan situation 2010 än 2006. Områdena kan därför sägas ha bytt grupp. De beskrivs därför närmare under avsnittet om grupp två.

Det är huvudsakligen i Tensta och Ronna som andelen boende som upplever problem tycks skilja sig mot genomsnittet. Enligt intervjuer med poliserna i Ronna har angreppen på polisen i stort sett upphört. Stadsdelen har dock fortfarande stora problem med flera ordningsstörningar och har drabbats av flera uppmärksammade våldsdåd.

Utvecklingen i Tensta har däremot inte följt den generellt posi-

tiva trenden. I stället ger både intervjuer och trygghetsundersökningen en bild av att problemen har blivit mer utbredda. Trots en stor osäkerhet i material från Tensta placeras området i grupp ett.

Eftersom Fittja inte var med i trygghetsundersökningarna placeras området in i grupp ett utifrån de intervjuer som genomförts med lokala poliser, närpolischefen och samarbetsparter i Fittja. Problembilden är omfattande och liknar övriga områden i grupp ett.

Grupp två – områden som inte skiljer sig från snittet

Hallunda, Rågsved, Skärholmen, Husby och Skogås är fortfarande kvar i grupp två (Nio områden mellan Hässelby gård och Skogås i diagram 3). För dessa områden finns få eller inga statistiskt säkerställda förändringar sett till hur många boende som upplever problem med olika ordningsstörningar. Det är delvis en konsekvens av att trygghetsundersökningen från 2010 har en låg svarsfrekvens. Resultatet av den låga svarsfrekvensen är att konfidensintervallen som anger om förändringar är statistiskt säkerställda är större. Det innebär att resultaten blir svårare att tolka. Det genomsnittliga värdet för samtliga områden sammantaget, som områdena i grupp två samlas runt, har dock sjunkit. Det indikerar att färre boende i grupp två upplever problem. Intervjuer och deltagande observationer från områdena stärker den bilden. Slutsatsen är därför att områdena i grupp två även förändrats positivt.

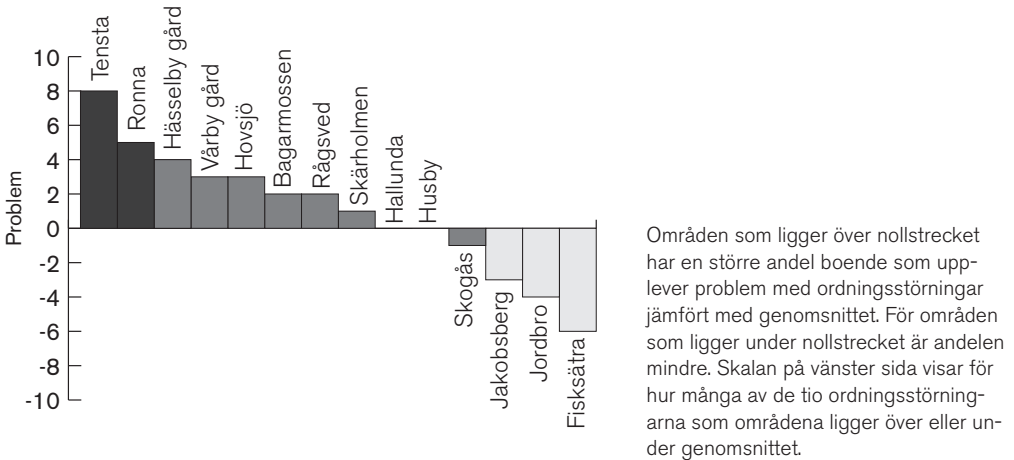
Sammansättningen av grupp två har utvidgats sedan 2006, flera områden från grupp ett ingår numera. Hovsjö, Vårby gård, Bagarmossen och Hässelby gård har flera statistiskt säkerställda minskningar när man ser till hur många boende som upplever problem med ordningsstörningar. Även intervjuer från flera av områdena talar för att färre boende upplever problem och att situationen är en annan jämfört med 2006.

Grupp tre – få boende som uppfattar problem

Grupp tre (tre områden längst till höger i diagram 3) utgörs fortfarande av Jordbro, Jakobsberg och Fisksätra. Områdena kan ofta uppvisa positiva förändringar som är statistiskt säkerställda. Som tidigare nämnts har framför allt Fisksätra sett en mycket positiv utveckling.

I intervjuer med poliser som arbetar i de tre områdena framkommer att problemen de möter ofta liknar dem som poliser i grupp två berättar om. Även intervjuer med andra aktörer i områdena stärker bilden av att områden i grupp två och tre har liknande problem. Dessa beskrivs i kommande kapitel, *Förändringar enligt polisen och samverkansparter* under avsnittet *De vanligaste problemen*.

Diagram 3. Antalet problem (ordningsstörningar) där områdena avviker från det genomsnittliga värdet i trygghetsundersökningen 2010.

Otrygghet och oro

Sett till samtliga områden sammantaget har andelen boende som känner sig trygga om de går ut ensamma sent på kvällen ökat från 41 till 48 procent. Samtidigt har andelen som svarat att de känner sig otrygga minskat från 46 till 37 procent.

Resultatet från trygghetsundersökningarna visar också att oron för att utsättas för brott totalt sett är lägre, för samtliga områden sammantaget. Den största skillnaden mot 2006 gäller hur många som känner oro för att bli överfallna eller misshandlade. Där har andelen minskat med sex procentenheter. Även andelen som oroar sig för skadegörelse har minskat. Oron för inbrott har inte förändrats sedan 2006.

Tabell 7. Andelen boende som ofta eller ganska ofta oroar sig för att bli utsatta för något av följande brott. Resultat från trygghetsundersökningarna 2006 och 2010 (genomsnittet för samtliga områden sammantaget).

Brott	2006	2010
Skadegörelse på fordon, parkerat i området där du bor	31 %	26 % *
Inbrott i den egna bostaden	20 %	22 %
Inbrott i förråd, källare, vindsutrymme eller garage	20 %	18 %
Bli överfallen eller misshandlad i området där du bor	22 %	16 % *

* Skillnader som är statistiskt säkerställda.

Resultatet fördelat per område

Jämfört med mätningen 2006 visar tabell 8 att det finns betydande skillnader mellan områden. Generellt är boende i Fisksätra och Jordbro mindre oroliga än genomsnittet. Fisksätra är det enda området där det är färre boende som är oroliga än genomsnittet, oavsett vilken av de fyra frågorna det gäller. Uppgiften stärker bilden av att området är lugnare än de övriga områdena i studien.

Områdena i grupp ett (Tensta och Ronna år 2010) har en högre andel personer som är oroliga för att utsättas för brott jämfört med genomsnittet. Precis som 2006 är Tensta det enda område som har fler personer som är oroliga än snittet för samtliga fyra brott. Andelen som oroar sig för inbrott i bostaden och i förvaringsutrymmen är också högre i 2010 års mätning.

De fyra områden som bytt från grupp ett till två visar inte längre några skillnader jämfört med genomsnittet, sett till hur stor andel som är oroliga för skadegörelse och misshandel eller överfall. 2006 var det exempelvis 20 procentenheter fler boende i Hovsjö jämfört med genomsnittet som oroade sig för skadegörelse. Flera av de andra områdena som bytt till grupp två uppvisar liknande minskningar.

I tabellen nedan presenteras de områden som kan uppvisa statistiskt säkerställda skillnader mot trygghetsundersökningen 2006. (I bilaga 1 finns samtliga områden redovisade.)

Tabell 8. Andelen boende som ofta eller ganska känner oro för att utsättas för brott. Tabellen redovisar områden där andelen boende som känner oro förändrats sedan mätningarna 2006.

Oro för inbrott i bostad	2006	2010
Tensta	30 %	53 % *
Rågsved	17 %	28 % *
Hovsjö	30 %	16 % *
Fisksätra	20 %	10 % *
Oro för inbrott i garage, vind, förråd eller liknande	2006	2010
Tensta	27 %	41 % *
Hovsjö	36 %	19 % *
Bagarmossen	22 %	12 % *
Fisksätra	23 %	9 % *
Oro för skadegörelse	2006	2010
Hovsjö	51 %	28 % *
Hässelby gård	41 %	28 % *
Fisksätra	22 %	11 % *

Oro för överfall eller misshandel	2006	2010
Hässelby gård	34 %	20 % *
Hovsjö	31 %	16 % *
Bagarmossen	26 %	15 % *
Hallunda	24 %	13 % *
Skogås	18 %	10 % *
Jordbro	19 %	8 % *
Jakobsberg	16 %	8 % *
Fisksätra	12 %	4 % *

* Skillnaden är statistiskt säkerställd.

Utsatthet för brott

Vid jämförelser mellan åren 2006 och 2010 har andelen boende (sett till samtliga områden sammantaget) som uppgett att de utsatts för fysiskt våld minskat, från fyra till tre procent. Även andelen som uppger att de utsatts för skadegörelse har minskat något, från femton till elva procent. För stöldbrott finns ingen statistiskt säkerställd skillnad.

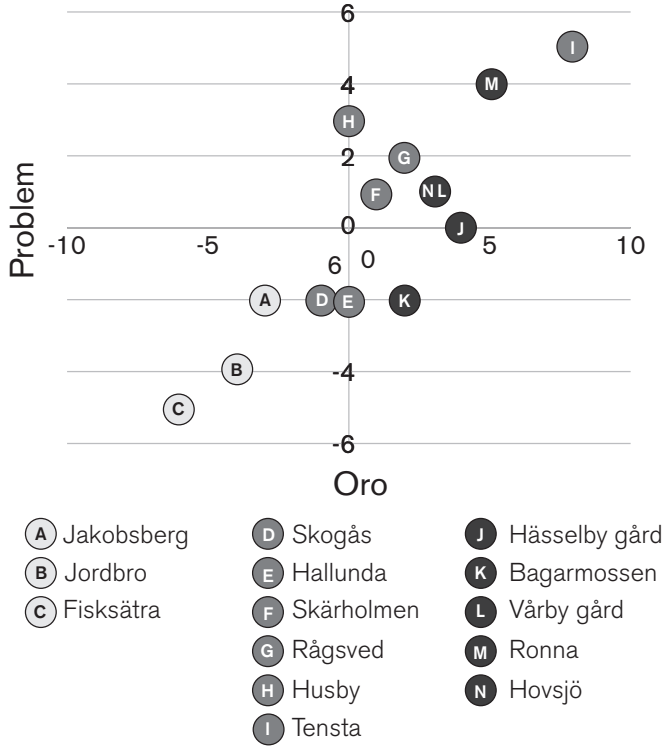
När resultaten bryts ner per område finns få skillnader från genomsnittet för samtliga områden sammantaget. Undantaget är Hovsjö. Där har också andelen boende som uppger att de utsatts för stöld minskat från 22 procent 2006 ned till åtta procent 2010.

Situationen i områdena sett till problem och oro

Diagram 4 visar att områden oavsett grupp i högre grad samlat sig runt det genomsnittliga värdet (nollpunkten) än vid mätningen 2006. Detta är, som nämnts tidigare, delvis en konsekvens av skillnaderna i svarsfrekvens mellan mätningarna åren 2006 och 2010. Områden som 2006 tillhörde grupp ett har en mörk färgmarkering, områden i grupp två markeras med grå färg och områden som 2006 bedömdes vara lugnare med mindre problem, grupp tre, har en ljus färg.

I diagrammet är det huvudsakligen Tensta och Ronna (grupp ett) som utmärker sig negativt medan Jordbro och Fisksätra på motsvarande sätt skiljer sig på ett positivt sätt.

Diagram 4. Gruppering av områden utifrån andelen boende som upplever problem och känner oro 2010. Områdena är placerade i förhållande till det genomsnittliga värdet.

Den horisontella X-axeln anger för hur många problem området ligger över eller under snittet. Den vertikala Y-axeln anger på motsvarande sätt i hur många frågor om oro som området skiljer sig från snittet.

Allmänhetens relation till polisen

Synlighet, kontakt och förtroende

När det gäller boendes förtroende och kontakt med polisen syns inga skillnader mellan åren 2006 och 2010, sett till genomsnittet för samtliga områden sammantaget. När resultatet bryts ner per område finns det på motsvarande sätt inga skillnader för enskilda områden vad gäller förtroendet. Däremot är det cirka tio procentenheter färre som uppger att de varit i kontakt med någon polis i två områden, Hovsjö och Jakobsberg. En möjlig förklaring till förändringen i Hovsjö är gruppens storlek. Fyra poliser inklusive gruppchef ska arbeta vid poliskontoret; under perioder har gruppen även haft svårt att fylla alla platser. Det sista problemet, hög

personalomsättning, är också en möjlig förklaring till resultatet i Jakobsberg. Där har poliskontoret tidvis haft en låg bemanning. Eftersom både Hovsjö och Jakobsberg tillhör de områden som kan uppvisa flera positiva resultat talar detta för att andra aktörers engagemang och insatser är viktiga för att situationen ska bli bättre.

Polisens synlighet har totalt sett för samtliga områden sammantaget ökat marginellt till 43 procent (39 procent år 2006).

I den senaste undersökningen fick de boende även svara på två nya frågor som gällde de lokala poliserna. Den första frågan fokuserade på poliskontoren: ”Vet du var det lokala poliskontoret ligger i ditt bostadsområde?” Den andra frågan gällde de lokala poliserna: ”Känner du till om lokala poliser arbetar i ditt bostadsområde?” Svaren på de två frågorna motsäger varandra. Medan en klar majoritet av de boende i de flesta områden uppgav att de kände till var poliskontoret låg var resultatet det omvända när det gällde de lokala poliserna. Över 70 procent (totalt för samtliga områden sammantaget) uppgav att de inte kände till att lokala poliser arbetar i deras bostadsområde. Skillnaderna mellan olika åldersgrupper var mycket små.

Varför har inte förtroendet för polisen ökat?

I kapitlet om hur polisen arbetar framgår de lokala polisernas svårigheter att engagera de boende till att komma till möten. Även forskning från Belgien exemplifierar hur svårt det är att öka kontakten med allmänheten. I den belgiska studien uppgav färre än hälften av de boende i områden med lokala poliser att de kände till ”sina poliser”. Satsningen hade då pågått i tio år. Samtidigt uppgav mellan 50 och 60 procent av de svarande att de inte var intresserade av att lära känna sina lokala poliser (samtal med Veerle Pashley, Free University of Brussels år 2011).

Tidigare forskning visar att allmänhetens benägenhet att delta i aktiviteter som syftar till att öka kontakten med polisen är lägre i minoritetsgrupper. Bristande engagemang från allmänhetens sida inverkar i sin tur negativt på polisens inställning till arbetsformen (Oskarsson 1994).

Skälet till att även boende i områden som saknar poliskontor svarar att de känner till var lokalerna ligger har förmodligen att göra med att det finns en större närpolisstation i närheten. Antagligen har de boende svårt att skilja mellan lokala poliskontor och närpolisstationer, vilket också finner stöd i intervjuer med de lokala poliserna.

Resultatet visar att polismyndigheten och de lokala poliserna inte nått allmänheten, när det gäller information om verksamheten, i tillräcklig utsträckning.

Den lokala polisiära närvaron styrs inte enbart av förekomsten av lokala poliskontor. Samtidigt som ett område får ett lokalt po-

liskontor och upp till sex lokala poliser händer det att polisen minskar närvaron av andra enheter.

När vi ringde och pratade med de yttre befälen sa de bara: "Vad bra att ni arbetar där, då kommer inte vi att lägga resurser där". När vi pratade med yttre ungdomsgruppen och behövde hjälp svarade de samma sak.

Polis

Förväntningarna på att de boende ska känna till de lokala poliserna måste också vara realistisk och ligga i nivå med satsningen. I Skärholmen arbetar sex poliser i ett område med cirka 30 000 boende. Som tidigare nämnts är personalomsättning hög inom Stockholmspolisen. Detta drabbar de lokala poliskontorens verksamhet. Flera har också haft en mindre bemanning än vad som var avsett. I Jakobsberg var den lokala polisgruppen vid tiden för trygghetsundersökningen inne i en period då flera av gruppens medlemmar lämnat för andra arbetsuppgifter.

Fler tecken på positiv utveckling

Sammanfattningsvis visar trygghetsundersökningen på en positiv utveckling. Det är dock troligt att denna utveckling delvis kan förklaras av att tryggheten har ökat generellt de senaste åren, enligt Brå:s nationella trygghetsundersökning (jfr Brå 2011) och Stockholms stads egen trygghetsmätning (jfr Roth 2011). I Stockholms stads mätning är slutsatsen att andelen boende i Stockholms stad som känner oro eller rädsla för att drabbas av brott har minskat mellan 2008 och 2011⁶. Eftersom undersökningarna skiljer sig åt, till exempel vad gäller genomförande, insamlingsperiod och inte minst formuleringen av enkätfrågor, är det svårt att jämföra resultaten mer detaljerat än att situationen förbättrats i länet som helhet.

Polismyndigheten i Stockholms län har följt upp antalet anmälda brott i olika områden i länet (Polismyndigheten 2011). För tre brottstyper visar tabell 9 förändringen mellan åren 2006 och 2010 för de 15 studerade områdena jämfört med Stockholms län i övrigt (Polismyndigheten i Stockholms län 2011).⁷ Brottstyperna har valts ut eftersom de har en hög anmälningsgrad och därför ger en någorlunda säker beskrivning av utvecklingen (Sarnecki 2003).

⁶ Dessa förändringar gäller även i stadsdelsområden som inte har något lokalt poliskontor.

⁷ Med länet i övrigt menas här de områden som inte har poliskontor överhuvudtaget, det vill säga länet exklusive de totalt 27 poliskontorsområdena.

Tabell 9. Procentuell förändring av antal anmälda brott mellan 2006 och 2010 för de femton områdena i rapporten samt övriga Stockholms län.

Brottstyp	Lokala poliser	Övriga länet
Bilinbrott	-41 %	-36 %
Stöld genom inbrott i bostad, källare och vind	+20 %	+46 %
Skadegörelse (exklusive klotter mot kollektivtrafiken)	-19 %	+29 %

Tabellen visar att 15 områden med lokala poliser har en mer positiv utveckling än för länet i övrigt. Det är dock inte möjligt att svara på frågan varför utvecklingen varit gynnsammare i dessa poliskontorsområden. För det hade krävts en helt annan studie, som inte minst hade undersökt länet i övrigt.

Resultat i fokus

Sett till samtliga områden sammantaget visar trygghetsundersökningarna att färre boende anser att det är problem med ordningsstörningar jämfört med den första trygghetsundersökningen 2006. Resultatet visar också att oron för att bli överfallen eller misshandlad har minskat. Samtidigt visar trygghetsmätningar för både Stockholms län och hela landet att det här är en generell utveckling.

Fisksätra och Hovsjö är de två områden som kan uppvisa tydligast tecken på att situationen blivit bättre jämfört med 2006.

Trygghetsundersökningen kan dock inte visa att satsningen på poliskontor haft någon effekt på de boendes kontakt och förtroende för polisen. Samtidigt har polisernas synlighet totalt sett ökat marginellt.

Statistik över anmälda brott (bilinbrott samt vissa stölder och skadegörelsebrott) visar att situationen blivit bättre i områden med lokala poliskontor än i länet i övrigt.

Förändringar enligt polisen och samverkansparter

De lokala poliser som varit med från tiden när de första poliskontoren öppnades menar att de sett en förändring till det bättre. I några fall är poliserna försiktigt positiva till hur områdena utvecklats. I andra områden har förändringen varit mer påtaglig. Men i både de svåraste och lugnaste områdena upplever poliserna sig ha svårt att få människor att vittna eller att ens ta kontakt med polisen när något händer.

I de flesta av områdena riskerar inte längre poliserna att utsättas för stenkastning eller få skador på bilarna. Grupper och individer kan dock fortfarande ha en avvisande attityd mot poliserna och bemöter ibland deras ingripande med att ställa till med skadegörelse och oroligheter.

För de områden som i trygghetsundersökningen bytt från grupp ett till grupp två berättar poliserna att det är stor skillnad mot tidigare. I ett exempel berättar gruppchefen att de i dag är nere på individnivå och arbetar med enskilda ungdomar och unga vuxna. När han var med och öppnade poliskontoret handlade det i stället om att hålla olika grupper i schack.

I ett av de svåraste områdena uppger gruppchefen att de lokala poliserna fortfarande inte kan arbeta kvällstid med endast en patrull. Risken för konfrontationer är så stor att minst fyra poliser tjänstgör under kvällstid.

Vilka är problemen enligt polisen och samverkande aktörer?

Inriktningen på arbetet vid de lokala poliskontoren styrs av de övergripande mål som satts upp för verksamheten. Men inom ramen för målen riktas de lokala polisernas arbete också in på vad de ser som de största problemen i respektive område.

När Brå har intervjuat poliser enskilt visar det sig att även om

de arbetar på samma poliskontor är de sällan helt överens om problembilden. Endast vid ett fåtal poliskontor är poliserna ense. Det är ett tydligt uttryck för att de lokala poliserna inte formulerat en gemensam problembild för respektive område. Under seminarier med Brå har poliserna tillsammans resonerat sig fram till en tämligen gemensam bild.

De vanligaste problemen

Det är tydligt att områdena har många gemensamma problem. De flesta områden har enligt poliser och samverkanspartner problem med *trafik, narkotika, våld utomhus* och *ungdomsgäng som bråkar och stör ordningen*.

Det främsta trafikproblemet är *buskörning med mopeder och andra motorfordon*. Detta lyfts fram främst av polis, kommun, och bostadsbolag. Buskörning ger enligt intervjuerna upphov till otrygghet för de boende. Dessutom är mopederna enligt poliserna ofta stulna och körs tills de tas i beslag.

Narkotika är också ett utbrett problem. ”Tillgången på narkotika är stor och ungdomarna har en liberal syn på droger”, uppger en fältassistent i ett av områdena. Det är framför allt poliser, skolpersonal och personal från socialtjänsten som upplever att narkotika är ett stort problem.

Poliser betonar att ungdomar som använder narkotika ofta begår brott för att finansiera missbruket. Problem med personrån och butiksstölder följer därför i narkotikans spår.

De hamnar i skuldsituationer på grund av narkotikan. Så att narkotikan ligger nog till grund för väldigt mycket problem.

Polis

Många ungdomar som begår brott gör det i grupp. Polisen menar att i de flesta fallen är det kompisgrupperingar med ungdomar som begår småbrott tillsammans. Tidigare forskning visar att dessa brott ofta är oplanerade och sker spontant (Fondén 2007). Som tidigare beskrevs är familjerna också trångbodda, därför träffas ungdomar ute. Det leder ibland till både bråk och andra ordningsstörningar. Ungdomar i grupp kan även uppfattas som hotfulla (Heber 2007).

Ungdomar är jävligt bra på att skapa otrygghet. Bland annat genom att vara skräniga, ha en taskig attityd och sätta eld på saker. Sedan har vi problemet med buskörningar.

Företrädare för socialtjänsten

Skillnader mellan poliskontoren

En avgörande skillnad mellan områdena är att det i ett fåtal av dem, ofta områden i grupp ett, bor många personer med kopplingar till grov kriminalitet. Deras närvaro sätter spår i problembilden. Enligt poliserna är de ofta negativa förebilder för yngre kriminella. Skjutningar är ett problem som ofta har koppling till grovt kriminella personer. Men det sker också som följd av konflikter mellan olika ungdomsgrupperingar.

I vissa områden i grupp ett och två uppger företrädare för kommuner och bostadsbolag att det är stora problem med skadegörelse. Det kan röra sig om ungdomar som klottrar eller vandaliserar. Återkommande problem med sönderslagna entrédörrar kopplas även till missbrukare.

De är på väg hem och har tappat nycklarna. I stället drar de en sten genom rutan i dörren. I många fall är det samma trapphus som är återkommande.

Polis

I en del områden, oavsett vilken grupp, är det problem med äldre missbrukare som stör ordningen på allmänna uteplatser och i affärscentrum.

I vissa områden, företrädesvis från grupp ett, uppfattar poliser och företrädare för kommuner att förtroendet och viljan att släppa in representanter för samhället är låg.

Oavsett grupp tillhörighet säger samverkansparter att det i enskilda områden är problem med nedskräpning, lösspringande hundar och överservering på krogar. Det finns samverkansparter som delvis lyfter fram andra lokala ordningsstörningar och brott än poliserna. Näringsidkarna utsätts för snatterier, stölder och i vissa fall även utpressning. Vissa affärsinnehavare uppger att de vill se poliserna oftare och att de gärna får besöka butikerna mer regelbundet.

Socialtjänsten nämner våld i nära relationer. I övrigt är polisen och de andra aktörerna ofta överens om problembilden i respektive område.

Skillnader mellan boende och polis

Noterbart är att det finns vissa skillnader mellan vad polisen och deras samverkansparter anser vara de största problemen (*trafik, narkotika, våld utombus och ungdomsgång som bråkar och stör ordningen*) jämfört med vad flest boende anger (*skadegörelse, nedskräpning, trafik, ungdomsgång som bråkar och stör ordningen och berusade personer utombus*). Problemen *skadegörelse* och *nedskräpning* nämns i princip inte av polisen. En möjlig förklaring är att de lokala poliserna inte prioriterar *detta*. Orsakerna kan

dels vara att de inte betraktar nedskräpning som ett polisiärt problem, dels att det förebyggande arbetet mot skadegörelse hanteras av andra enheter inom närpolisen. Genom att förbättra det interna samarbetet kan de lokala poliserna bidra till problem som huvudsakligen hanteras av andra enheter. På liknande sätt kan de lokala poliserna lösa problem som inte alltid är polisiära genom att samarbeta med andra aktörer.

Resultat i fokus

De lokala poliserna har sällan formulerat en gemensam problembild för det egna poliskontorsområdet.

De vanligaste problemen enligt de lokala poliserna och deras samverkanspartner är trafik, narkotika, våld utomhus och ungdomsgång som bråkar och stör ordningen.

Vissa samverkanspartner betonar andra problem än polisen. Poliserna känner dock ofta till de problem som andra aktörer lyfter fram.

Trygghetsundersökningen, seminarier och intervjuer med de lokala poliserna visar att det finns vissa skillnader mellan vad polisen och allmänheten lyfter fram som problem. De lokala poliserna och deras samarbetspartner anser att narkotika och trafik (buskörning) är det största problemet. Vanligast bland boende är i stället skadegörelse och nedskräpning.

Situationen i områden påverkar valet av arbetsmetoder

Som resultaten från trygghetsundersökningarna och intervjuerna visat finns det vissa skillnader mellan poliskontorsområdena. Områden har tidigare delats in i tre olika grupper beroende på problembild. Denna indelning kan användas för att förklara hur problemen i områden växlar och hur områden kan byta grupp. Eller annorlunda uttryckt, går från en fas till en annan.

Den första fasen, eller områden i grupp ett, utmärks av att många boende känner sig otrygga, är oroliga för att utsättas för brott och uppfattar att en rad olika problem förekommer i området. Även polisen upplever att det kan vara svårare att arbeta i områden som befinner sig i denna fas.

Om problemen med ordningsstörningar och brottslighet minskar eller upphör ändras områdets problembild. Färre boende upplever problem av olika slag och oron för att utsättas för brott minskar.

Faserna påverkar prioriteringar och arbetsmetoder

Intervjuer med lokala poliser, närpolischefer och representanter för andra aktörer samt deltagande observationer visar att det lokala polisarbetet påverkas av i vilken fas ett område befinner sig.

I den första fasen har poliserna fullt upp med att upprätthålla lag och ordning samt lösa akuta problem. Arbetet blir därför i hög grad reaktivt. Fotpatrullering och annat trygghetsskapande och förtroendeskapande arbete är lågt prioriterat.

När ett område nått den andra fasen, vilket grupp två-områden gjort, tar det händelsestyrda arbetet mindre tid. Det medför att poliserna kan sätta nya prioriteringar. Till exempel kan det förebyggande arbetet få ett större utrymme. Att bygga relationer med såväl allmänhet som samverkanspartner är exempel på detta. Även trygghetsskapande arbete, som fot- och cykelpatrullering, kan ges större utrymme. I vissa områden kan man till och med ha ensampatrullering, något som är otänkbart i den första fasen.

Tre grupper – finns det en tredje fas?

Poliser från områden som befinner sig i grupp två och tre beskriver, som tidigare nämnts, problem som är relativt lika. När poliserna med tiden uppfattar att det mesta är på plats kan de söka nya utmaningar. Området kan då sägas befinna sig i fas tre, och det finns utrymme för att börja intressera sig mer för den dolda brottsligheten, exempelvis butiker som säljer smuggelcigaretter eller tillhandahåller illegala spelautomater. Den tredje fasen påver-

kas därför av både polisernas attityd till det egna uppdraget och situationen i området.

Resultat i fokus

De lokala polisernas arbete påverkas i hög grad av situationen i området de arbetar i.

I den första fasen prioriteras det reaktiva arbetet med att minska ordningsstörningar och brottslighet. När dessa problem minskar befinner sig området i den andra fasen, och poliserna kan lägga större tonvikt vid det proaktiva arbetet. Trygghets- och förtroendeskapande insatser tar mer och mer plats. Med tiden kan ett område utvecklas så att det hamnar i fas tre, och den dolda brottsligheten får större utrymme i de lokala polisernas vardag.

Polisens mål

Förutom att påverkas av i vilken fas ett område befinner sig i påverkas det lokala polisarbetet av den större polisiära organisationen som poliskontoret är en del av. Detta gäller inte minst styrning och stöd från ledning och andra enheter.

Målen som formulerades inför etableringen av de lokala poliskontoren har mycket vida ramar. Som nämnts vill Polismyndigheten i Stockholms län följande med satsningen:

- Öka förtroendet för polisen
- Förhindra rekrytering av ungdomar till kriminella nätverk
- Minska brottslighet och ordningsstörningar
- Öka tryggheten.

Dessa mål kan jämföras med rikspolischefens mål för svensk polis (Rikspolisstyrelsen 2011):

- Förtroendet ska vårdas och stärkas
- Färre brott ska begås
- Fler brott ska klaras upp
- Människor ska känna sig trygga
- Vi ska bli synligare.

Följaktligen är målsättningarna vida, både för de lokala poliskontoren och för polisen i stort. Skillnaden ligger främst i att de lokala poliserna dessutom ska ha ett tydligt ungdomsfokus. Givet att det handlar om små enheter är förväntningarna på satsningen därför mycket högt ställda.

Lokalt polisarbete förutsätter dock att målen preciseras och prioriteras på ett annat sätt än för många andra enheter. Ordningsevenheter styrs exempelvis i hög grad av de larm och händelser som inträffar under ett arbetspass. Arbetet går i stor utsträckning ut på att reagera på olika händelser. Lokalt polisarbete handlar i stället i grunden om att själv identifiera problem och åtgärda de bakomliggande orsakerna. I stället för att ”släcka bränder” ska lösningar

vara långsiktiga. Unikt för lokal polisverksamhet är som tidigare nämnts även kontakten med allmänheten för att höra vilka problem de upplever. Följaktligen ställer det lokala polisarbetet krav på tydliga mål som formuleras och prioriteras utifrån problem.

Ansvar för att prioritera arbetet ligger på poliskontoren eftersom målen inte ger mycket vägledning i det vardagliga polisarbetet. De lokala poliserna får i stor utsträckning avgöra både vad de ska arbeta mot och hur. Arbetet kan därför bedrivas på olika sätt, även då poliskontoren har samma mål.

Tidigare har kritik riktats mot att målen för poliskontoren formulerats centralt samtidigt som – något motsägelsefullt – de lokala problemen ska styra polisens arbete (Peterson 2010). Denna motsättning har beskrivits som att polisen försöker ”kill two birds with one stone” (Peterson 2010, s. 30).

Gemensamt formulerade mål saknas

De vida målsättningarna ställer som nämnts krav på att varje lokalt poliskontor konkretiserar det egna målet för verksamheten. Intervjuer och deltagande observationer visar dock att sådana mål sällan formuleras och kommuniceras tydligt. Detta problem kan kopplas till bristen på en gemensamt formulerad problembild. I stället är det vanligt att poliserna hänvisar till något eller några av de mål som nämns i *Rapport poliskontor*. Även synlighet lyfts fram som en målsättning.

Av de fyra mål som formulerats centralt för satsningen är det inget poliskontor som prioriterar samtliga. I stället är det ett eller två av dem som står i fokus för polisernas arbete.

Samtliga poliskontor nämner arbetet med ungdomar som ett av de allra viktigaste målen. Många tonar dock ner betydelsen av kriminella nätverk. Poliserna menar att det snarare handlar om att hålla ungdomar borta från kriminalitet och en kriminell livsstil. Polismyndighetens formulering av målet stämmer därför inte riktigt med de lokala polisernas bild av problemet.

Det andra av de fyra målen som poliserna ofta prioriterar är att öka tryggheten. Samtidigt är det endast två poliskontor som lyfter fram ökat förtroende för polisen som en av de viktigaste målsättningarna. De vill att polisen ska bli ett naturligt inslag i området och att allmänheten ska känna igen ”sina” poliser.

Verksamheten påverkas av andra delar av polisorganisationen

I dag används i hög grad kvantitativa mål inom polisen (Tilley 2008, Sarnecki 2010). Även för de lokala poliserna i Stockholm tillkommer kvantitativa mål som formulerats för polismästardistriktet och närpolisorganisationen. Det handlar exempelvis om

att genomföra ett visst antal alkoholutandningsprov eller urinprov. Majoriteten av de lokala poliser som intervjuats är överens om att kvantitativa mål är ett dåligt sätt att mäta lokalt polisarbete. Hur förebyggande polisarbete ska mätas och följas upp behöver därför diskuteras centralt tillsammans med de poliser som arbetar i närpolisorganisationen.

Hur polismästardistrikt och närpolisområden är organiserade påverkar också poliskontoret. Vad andra enheter inom polisen gör och inte gör i poliskontorsområdet påverkar givetvis de lokala polisernas ansvar och målsättningar.

Är målen relevanta?

De mål som poliserna har speglar flera av de problem som både polis, samverkansparter och boende lyfter fram. Målen är därför relevanta, men för allmänt hållna för det dagliga arbetet i områdena. De måste därför brytas ned till tydligare mål.

Några poliskontor har inlett arbetet med att ta fram mer precisa mål. Längst har man kommit i Skärholmen där det lokala brottsförebyggande rådet tillsammans med sina samverkansparter formulerat en konkret åtgärdsplan, se exempel i ruta.

SKÄRHOLMENS ÅTGÄRDSPLAN

Stadsdelsförvaltningen, det lokala poliskontoret, socialtjänsten, skolan, fastighetsägarna och brandförsvaret har tagit fram en treårig åtgärdsplan. Den bygger på en gemensam problembild som baseras på trygghetsundersökningar och andra kartläggningar. En fördel med att tillsammans ta fram en problembild är att ingen aktör själv har fullständig kunskap om vad de boende uppfattar som problematiskt.

Åtgärdsplanen innehåller en rad mål. Ett exempel är att minska buskörningen med mopeder och motorcyklar i bostadsområdena, något som hälften av de boende i Skärholmen anser är ett stort problem. En rad konkreta åtgärder listas, exempelvis ska bostadsföretagen i samverkan med det lokala poliskontoret varje vår genomföra en mopedinventering i källare och cykelrum. Syftet är att identifiera och beslagta stulna fordon. Stadsdelsnämndens uppgift är bland annat att sätta upp hinder för att förhindra buskörning.

Resultat i fokus

Att hålla ungdomar borta från kriminalitet och en kriminell livsstil är tillsammans med målet att öka tryggheten de vanligaste övergripande målen som de lokala poliserna hänvisar till.

De lokala poliserna vid respektive poliskontor har i mycket begränsad utsträckning formulerat gemensamma mål för verksamheten. Dessutom saknas konkreta mål som kan styra det dagliga arbetet.

Konkretisera målen

Allteftersom de lokala poliserna får kunskap om olika problem har de möjlighet att prioritera mellan olika uppgifter. Då gäller det att bestämma målsättningar. I den första fasen bör det övergripande målet, att minska brottslighet och ordningsstörningar i området, prioriteras.

Ett sätt att konkretisera är att arbeta med delmål och preciserade mål. Ett delmål kan vara att identifiera vem eller vilka som är inblandade i en viss typ av problem. Det kan också vara att identifiera vilka platser som är hot spots för en viss typ av brott.

Preciserade mål blir utifrån delmålen exempelvis att polisen ska söka upp och ta kontakt med en viss person eller att det under en viss tid inte ska förekomma några personrån på en bestämd plats.

I den andra fasen, när brottsligheten och ordningsstörningarna är under kontroll, kan och bör poliserna bredda sitt arbete. Prioriteringar ska spegla de problem som nu är aktuella. Om det övergripande målet är att minska brottsligheten och ordningsstörningar kan ett delmål vara att de lokala poliserna ska känna till personer från området som andra enheter inom polisen är intresserade av.

Ett preciserat mål kan då vara att de ska arbeta uppsökande mot en viss person eller grupp. Om det övergripande målet är att förhindra ungdomskriminalitet kan ett delmål vara att de lokala poliserna ska ha varit i kontakt med föräldrarna till en ung person innan individens brottslighet blir ett större problem.

Polisernas syn på uppdraget

Till lokala poliskontor söker sig framför allt poliser med intresse för brottsförebyggande frågor, och därför beror framgångar med lokalt polisarbete ofta på poliserna själva (Lurigio och Rosenbaum 1994). Att få personal som verkligen vill arbeta vid ett lokalt poliskontor lyfts också fram i intervjuerna som mycket viktigt, inte minst för det friare arbetssättet som ställer krav på analysförmåga och initiativ. De lokala poliserna spurras av att själva söka lösningar på problem de möter. En stor andel av de intervjuade poliserna menar att den stora friheten var en viktig orsak till att de sökte sig till poliskontoren.

Kombinationen av en stor frihet att själva påverka det dagliga arbetet och bristen på krav att precisera målen har dock resulterat i stora skillnader mellan hur poliserna vid poliskontoren arbetar. Ett poliskontors inriktning och arbetssätt påverkas i hög grad av gruppens sammansättning. Inte minst gruppchefen har stor betydelse.

Vid seminarier, intervjuer och deltagande observationer har två kulturer identifierats. Den första har en bredare syn på polisrollen (community policing) medan den andra är mer inriktad på traditionellt polisarbete. Kulturerna representerar två olika sätt att se på polisens uppdrag (jfr Granér 2004). De båda kulturerna kan identifieras utifrån valet av arbetsmetoder och motivet till att poliserna väljer vissa metoder framför andra.

Community policing

Poliskontor som arbetar enligt community policing är i högre grad kontaktskapande än dem som föredrar den traditionella polisrollen. Med community policing som förebild utvecklar de lokala poliserna nya metoder för att möta allmänheten. Eftersom de har inställningen att de boende ska veta att det finns lokala poliser i deras område och känna igen ”sina” poliser blir det naturligt att

försöka hitta lösningar på problemet med att nå ut till allmänheten.

Information från boende används också i högre grad när polisen gör sina prioriteringar. En konsekvens av den här yrkeskulturen är att poliserna anser att det är naturligt att ta kontakt och inkludera andra aktörer i arbetet. Orsaken är att det bredare synsättet omfattar problem som polisen ofta har svårt att hantera på egen hand.

Många uppgifter som andra aktörer ansvarar för riskerar att bli polisiära problem om de inte får en lösning. Det är därför viktigt att polisen samarbetar med dessa aktörer och påpekar problemet om det inte åtgärdas. Det kan till exempel handla om otrygga miljöer.

Att arbeta med synlighet, företrädesvis genom cykel- eller fotpatrullering, är ett sätt för poliserna att få kontakt med allmänheten. Poliserna arbetar både i grupp och i patrull om två för att ha en hög närvaro i området. Skolor och fritidsgårdar besöks för att träffa ungdomar och normalisera kontakten med polisen.

Poliser som arbetar enligt community policing har också inslag av de närbesläktade inriktningarna reassurance policing och neighbourhood policing.

Det traditionella synsättet

De poliser vars synsätt främst fokuserar på traditionellt polisarbete inspireras mer av det underrättelsestyrda polisarbetet och nolltolerans än community policing. Det exemplifieras genom att kontakter och arbetet i lokalsamhället främst syftar till att ge polisen underrättelseinformation. Medan poliserna som arbetar enligt community policing är mer proaktiva kännetecknas poliser med det snävare synsättet på polisuppdraget fortfarande av ett större inslag av reaktivt arbete.

Poliserna arbetar gärna hela gruppen tillsammans för att vara slagkraftiga och hjälpa varandra om ”något händer”. De tjänstgör ofta under kvällstid, inte sällan i civil klädsel eftersom de prioriterar arbetet mot ungdomskriminalitet, företrädesvis narkotika. Mindre tid ägnas åt samverkan med andra aktörer, brottsförebyggande arbete och problem som uppfattas som icke polisiära.

En vanlig missuppfattning om community policing är att det traditionella polisarbetet med sin tyngdpunkt på det repressiva arbetet får stryka på foten för att polisen i stället ska fokusera på samverkan, kontakt med allmänheten och att lösa problem (Sadd och Grinc 1994). Detta synsätt på community policing återfinns inte sällan hos de poliser som har en snävare syn på det polisiära uppdraget. Även poliser som kommenderats till satsningen för att fylla luckor vid poliskontoren har ofta med sig denna missuppfattning.

Svårlösta motsättningar

Inslag av arbetsmetoder som kopplas till community policing respektive traditionellt polisarbete förekommer vid samtliga poliskontor. De båda kulturerna är dock på flera sätt varandras motsatser. Genom att arbeta civilt är poliserna inte synliga eller tillgängliga för allmänheten. Samtidigt upplever många poliser att det är svårare att upptäcka exempelvis narkotikabrottslighet om man går klädd i uniform.

När poliserna använder cykel blir de mer tillgängliga i området, och flera poliser vittnar om att människor reagerar positivt på synen av poliser på cykel. Vid larm är dock poliserna mindre rörliga än om de suttit i en polisbil. Det ger också mindre handlingsfrihet:

Vi kan inte ta den gripne på pakethållaren. I stället tvingas vi vänta på en bil från ingripandeverksamheten.

Polis

En skillnad mellan de två kulturerna som tidigare lyfts fram i rapporten är viljan att bli känd i det egna området. Att sprida sina kontaktuppgifter i lokalsamhället betraktas som en självklarhet av de poliser som arbetar kontaktskapande. Poliser som arbetar mer traditionellt uppfattar det i stället som ett problem att vara känd eftersom deras arbete främst riktas mot områdets kriminella.

Resultat i fokus

Lokal polisverksamhet ger stor frihet och påverkas därför i hög grad av den egna gruppens uppfattning om arbetets innehåll och form.

Vid de lokala poliskontoren finns det skillnader mellan olika polisers syn på arbetsuppgifter och vilka målgrupper polisen uppfattar sig ha. De kan identifieras som två olika kulturer: community policing och traditionellt polisarbete.

Community policing: Poliser som arbetar enligt community policing har ett bredare synsätt på det polisiära uppdraget. Det leder till fler externa kontakter och samarbeten.

Traditionellt polisarbete: Poliser som utgår från det traditionella polisarbetet prioriterar det reaktiva arbetssättet och är mindre intresserade av frågor för vilka det inte finns en tydlig polisiär uppgift.

Slutsatser och förslag

Tio slutsatser med förslag och nitton viktiga faktorer

Rapporten har genomgående diskuterat hinder och möjligheter med Stockholmspolisens satsning på lokala poliser. Nedan presenteras rapportens slutsatser och förslag på hur verksamheten kan förbättras. I marginalen listas också de faktorer som bedöms vara viktiga för att relevanta och framgångsrika resultat ska uppnås.

Situationen i områdena

Jämförelser mellan trygghetsundersökningarna 2006 och 2010 visar att förhållandena har förbättrats i de flesta av de undersökta områdena. De boende känner sig tryggare, är mindre rädda att utsättas för brott och anser att omfattningen av en rad problem har minskat. Kommunala förvaltningar tar ett större ansvar för området och bostadsbolagen rustar upp fastighetsbestånd och den yttre miljön.

För polisen och framför allt de lokala poliserna medför detta att arbetet kan och bör bedrivas på ett delvis annorlunda sätt.

Hur ska lokalt polisarbete bedrivas?

Den stora friheten vid lokala poliskontor är en viktig förutsättning för en verksamhet som bygger på ett decentraliserat beslutsfattande. I hög grad bör ledningen se till att de lokala poliserna är fredade från uppgifter utanför det egna området och ges utrymme att sätta egna prioriteringar. Genom polisernas höga närvaro i området skapas förutsättningar för långsiktiga samarbetsformer och poliserna kan dra fördel av och bidra till lokala initiativ. I jämförelse med polisorganisationen i stort ger det lokala polisarbetet en god person- och lokalkännedom. Arbetsmetoder som baseras på denna kunskap kan lösa många av

Kunskap och kontakter förutsätter att de lokala poliserna får tid i det egna området. Detsamma gäller för att få kontinuitet i arbetet.

Genom möjligheten att själva prioritera arbetet kan resurser riktas mot lokala problem.

lokalsamhällets problem. På så sätt kan brottsligheten minska och tryggheten öka. Men det gäller att veta vilka problemen är. I annat fall riskerar resurserna att inte riktas mot det väsentliga.

För att bygga upp och bevara lokal- och personkännetheten bör lokala poliser hantera en lämplig andel av ingripandena i det egna området. Särskilt för nya poliser kan ingripandeverksamheten göra att de lär känna området. Vilka personer tvingas polisen ofta ingripa mot? Är det återkommande problem på någon adress?

Den lokala problembilden måste bestämma vad de lokala poliserna ska arbeta mot. Att kartlägga och bestämma hur problem ser ut och hur omfattande de är bör därför vara den första uppgiften för poliser som ska arbeta lokalt. Grundläggande är till exempel att bygga upp en kännedom om de personer i området som är involverade i brottslighet.

Vad ska poliserna arbeta mot i de tre faserna?

Enligt trygghetsundersökningarna upplever många boende problem när områden befinner sig i fas ett, och även poliser har denna bild av området. Det är därför tydligt vad poliserna bör prioritera: ordningsstörningar och brottslighet. Att råda bot på sådana problem tillhör polisens mest grundläggande uppdrag, och de lokala poliserna har därför lämpliga resurser och utbildning för uppgiften. De boende kan med egna ögon se att polisen agerar mot uppenbara problem.

När förhållandena är lugnare och ett område befinner sig i fas två eller tre upplever färre boende problem enligt trygghetsundersökningarna. Poliserna som arbetar i området får samtidigt tid till att göra egna prioriteringar. Det blir då viktigt att involvera andra aktörer i arbetet med problembilden, inte minst allmänheten. Dels för att fånga upp problem som polisen kanske inte känner till, dels för att tidigt engagera andra aktörer i arbetet med att förbättra området.

Det är viktigt att kartlägga problembilden när verksamheten etableras men det bör också ske kontinuerligt för att poliserna ska ha en aktuell bild av områdets problem.

Allmänhetens kontakt och förtroende för polisen har inte ökat

Trots att situationen i de flesta områden blivit bättre enligt trygghetsundersökningarna har det inte gett något avtryck på allmänhetens förtroende för polisen.

Gemensamt för de bakomliggande teorierna community-, reassurance- och neighbourhood policing är kontakten mellan polis och allmänhet. Det handlar om att tydligt förmedla budskapet:

Bygg upp kunskap om området och människorna som bor där.

Ta larm i det egna området för att få en aktuell person- och lokalkännedom.

Prioritera ordningsstörningar och brottslighet i den första fasen, grupp ett-områden.

Involvera andra lokala aktörer i arbetet med att ta fram en problembild för området.

Öka kontakten med allmänheten för att dels få information om upplevda problem, dels förmedla att polisen finns och agerar mot problemen.

”Vi är er polis” och fylla det med arbetsmetoder som i praktiken gör det möjligt för allmänheten att kommunicera sina problem och synpunkter. Om poliserna prioriterar dessa problem kan de återkoppla till allmänheten: det här har vi gjort och det här är resultatet.

I rapporten har flera förutsättningar lyfts fram som kan ha en negativ påverkan på kontakten mellan polis och allmänhet, bland annat hög personalomsättning, att för få poliser tjänstgör vid poliskontoret, att andra enheter inom polisen minskar sin närvaro i områden med poliskontor samt att enskilda poliser är mindre benägna att arbeta kontaktskapande.

Representanter för andra lokala aktörer har fört fram att nämnda brister i det kontakt- och dialogskapande arbetet försvårar deras kontakt med polisen.

Vad kan polisen göra för att öka förtroendet?

Ansvaret för att sprida kunskap om lokal polisverksamhet vilar inte bara på de lokala poliserna. Informationskampanjer kan samordnas centralt.

För att förtroendet för polisen ska öka är det troligt att allmänheten för det första måste känna till satsningen. Trygghetsundersökningen från 2010 visar att endast en fjärdedel av de boende känner till förekomsten av lokala poliser. De bör därför göras mer kända i det egna området. Förutom det egna ansvaret för att utveckla det kontaktskapande arbetet bör polismyndigheten centralt kunna bidra med information till de boende. Användning av lokalmedier har visat sig var en effektiv väg att berätta om de lokala polisernas arbete. Även sociala medier kan, som exemplet från Jakobsberg visar, vara ett sätt att nå ut.

Det ska vara lätt för allmänheten att komma i kontakt med sina lokala poliser.

För att de boende på ett enkelt sätt ska komma i kontakt med sina poliser bör det skapas förutsättningar att öka möjligheten till kontakt. Undersökningen visar att det är svårt att nå enskilda poliser med direktnummer eller via e-post.

Problembild och mål

En tydligt formulerad problembild underlättar arbetet med att fastställa mål för verksamheten.

Målen ska bygga på den gemensamma problembilden för området. Rapportens resultat visar att det i dag finns olika uppfattningar inom ett och samma poliskontor. Utan en gemensam problembild är det svårt att bestämma relevanta mål.

Mål för verksamheten bör samordnas inom närpolisorganisationen.

Eftersom poliskontoren är en del av närpolisorganisationen där flera andra enheter ingår, exempelvis ungdomsutredare, är det lämpligt att arbetet med att formulera problembild och mål är förankrat i hela närpolisorganisationen. På det sättet kan planen för polisområdet inte enbart bli en angelägenhet för det lokala poliskontoret utan för hela närpolisområdet. Det lokala poliskontoret blir en tydligare del i helheten.

Mål måste också brytas ned och preciseras för att göra arbetet mer konkret. I annat fall kan uppgifter som inte är relevanta sett

till den lokala problembilden motiveras utifrån de övergripande målen. Utan konkreta mål med tillhörande lämpliga metoder är det även svårt att införa en struktur på det dagliga arbetet och följa upp det.

Konkretisera målen för verksamheten för att tydliggöra uppdraget.

Polisens interna samarbete

Vid sidan av den nämnda närpolisorganisationen består polisorganisationen av en rad olika verksamheter. De lokala poliserna befinner sig dock i "frontlinjen" och behöver därför stöd av andra mer inriktade enheter inom polisen. Genom ett bättre samarbete kan olika enheters specialkunskaper bidra till att lösa problem. Samtidigt kan de lokala poliserna bidra till andras arbete, främst genom den goda lokal- och personkänningen. Det är tydligt att de lokala poliserna kan utnyttjas bättre inom polisorganisationen. Det förutsätter dock att samsarbetsformer och informationsöverföring utvecklas.

Utveckla samsarbetsformer med enheter utanför närpolisorganisationen och möjligheten att utbyta information.

Poliskontorens storlek och användning

Befolkningsmässigt skiljer sig poliskontorsområdena åt väsentligt, från mindre än 10 000 till över 30 000 invånare. Vissa områden kan behöva delas. Andra poliskontor kan vara i behov av en "förstärkning" för att områden ska utvecklas och ta steget in i nästa fas. Bemanningen på de lokala poliskontoren bör därför ses över och tydligare anpassas till områdenas storlek och problem.

Storleken på poliskontorsområden måste anpassas efter antalet poliser som ska arbeta där och den lokala problembilden.

De lokala poliskontorens lokaler används i låg grad. Om de ska tjäna något syfte bör de utnyttjas väsentligt bättre. Exempelvis skulle poliserna kunna skriva anmälningar på plats och ha tillgång till de mest efterfrågade blanketterna. Tiden kan också användas för planeringsmöten. Ett annat alternativ är att använda polisens husbilar för att komma närmare allmänheten och på så sätt försöka locka fler besökare.

Om kontorslokaler i områdena ska vara kvar bör de utnyttjas på ett bättre sätt.

Särskild utbildning i lokalt polisarbete

Resultaten visar på många sätt att det lokala polisarbetet i grunden skiljer sig från den ingripandebetonade inriktning som utgör en stor del av den ordinarie polisutbildningen. Poliserna är därför inte särskilt väl förberedda för det dialog- och kontaktskapande arbete som är nödvändigt för ett framgångsrikt lokalt polisarbete, särskilt i grupp två- och tre-områden. Hur håller man medborgarmöten? Vilka metoder finns för att kartlägga de lokala problemen? Vilka metoder är lämpliga i olika faser?

Inför utbildningar som är anpassade till behoven i lokalt polisarbete.

När satsningen infördes fick visserligen de nya lokala poliserna genomgå en kortare kurs, men den bedöms som otillräcklig. Poliserna vid poliskontoren runt om i Stockholms län har också fått en

två veckors utbildning för att bredda sin verktygslåda. Detta bör dock ses som början på att ta fram en särskild utbildning. En sådan utbildning i lokalt polisarbete bör också bli en del av den generella polisutbildningen.

I sitt förebyggande arbete kan polisen ta rollen som "säkerhetskonsult" och bidra till att andra aktörer vidtar åtgärder som har en positiv effekt på ordningsstörningar och brott.

Det finns de inom poliskåren som inte uppfattar det lokala polisarbetet som "riktigt" polisarbete. Tendensen i traditionellt polisarbete är att poliser ser sig själva som "huvudperson" i stället för att inse att det är andra aktörer som kan lösa de grundläggande problemen och har den avgörande rollen. Till exempel ansvarar bostadsbolag och kommuner för den fysiska utemiljön. Föräldrar, skola och i vissa fall socialtjänst ska vägleda och skydda barn och ungdomar. I lokalt polisarbete är det inte polisen som ska lösa alla problem. De är i stället "konsulter" till andra aktörer som "äger" frågan.

Det är viktigt att inte bara lokala poliser förstår vikten av och fördelarna med arbetsformen.

Som framgått av rapporten innehåller det lokala polisarbetet en stor spännvidd av åtgärder, från det reaktiva till det proaktiva. Svårigheten att bemästra denna bredd ska inte underskattas. Den nyss föreslagna satsningen på utbildning i lokalt polisarbete bör medverka till att åtskilliga kommer att ompröva sin uppfattning om vad poliser ska arbeta med.

För hög personalomsättning

Lokalt polisarbete bygger på lokal- och personkänedom. Enligt de intervjuade poliserna tar det ungefär ett halvår innan en ny polis på ett poliskontor börjar känna sig varm i kläderna. Därför är det en fördel om poliserna åtminstone kan stanna ett par tre år på poliskontoret innan de söker sig vidare till andra delar av polisorganisationen.

Ett framgångsrikt lokalt polisarbete förutsätter en låg personalomsättning.

Inom Polismyndigheten i Stockholms län är personalomsättningen hög, det gäller också de lokala poliskontoren. Den höga personalomsättningen undergräver det lokala polisarbetets förutsättningar att skapa relationer och arbeta långsiktigt. Därför behövs ansträngningar för att behålla personalen. Befordran och bedömning av prestationer bör i högre grad gynna det lokala polisarbetet. Andra sätt att höja det lokala polisarbetets status är genom utbildning, arbetsrotation och information om verksamheten.

Epilog

En tillbakablick med sikte på framtiden

Klockan visar 17:00 när de tre poliserna låser upp dörren till polis-kontoret. Skylten som markerar att lokalen är bemannad placeras i fönstret och kaffekokaren sätts på. Erik som är äldst i rummet är också det nyaste tillskottet i gruppen. Han har tidigare arbetat vid poliskontoret och är nu tillbaka för att ta över som gruppchef. Den nuvarande gruppchefen har fått en ny chefsposition i ett annat av Stockholms polisdistrikt.

Erik har varit borta från området cirka ett år. När han sitter i lokalerna minns han hur det var när poliskontoret öppnades. Situationen hade länge varit ohållbar, förklarar han för sina nygamla kollegor. För bostadsbolagen var det svårt att behålla hyresgäster eftersom många som hade ett val lämnade området. Rädslan för att utsättas för brott var stor. För poliserna var det rutin att flera polisbilar svarade på ett ingripande eftersom en patrull behövdes för att skydda den första. I denna miljö fick Erik och hans fem kollegor i uppdrag att etablera en fungerande verksamhet.

Många gånger hade familjen klagat på att han arbetade flera helger i rad. Men känslan att de faktiskt gjorde en skillnad för människorna i området motiverade honom och hans kollegor. Med tiden fick de också kontroll över de värsta problemen och skapade en kontakt med de individer som stod för mycket av problemen och oroligheterna i området. När man möter samma person varje helg och förklarar för denne att polisen kommer att finnas där och varför de ingriper när han eller hon betar sig illa har det faktiskt en effekt, säger Erik.

När han slutade på poliskontoret var situationen bättre. Då kunde poliserna fotpatrullera i området och helt naturligt gå fram och prata med människor de mötte.

En polis berättar att flera av ungdomarna som de tidigare ingrep mot för att de kastat sten mot poliserna eller tänt eld på sopcontainer i dag arbetar för kommunen eller på den lokala ICA-butiken. När de träffas pratar de om hur det var då, men också om situa-

tionen i dag. Det handlar om allt från kärleksproblem till frågor om vart man ska vända sig när man varit med om en trafikolycka.

Flera av områdets kriminella har också fått en helt annan tillvaro, det är svårt att begå brott och samtidigt tro att man kan vara anonym. Tack vare information från de lokala poliserna är det få poliser vid närpolisstationen som inte känner till dem. Poliserna som sitter runt bordet med Erik berättar att de för tillfället prioriterar problemet med stölder från kyrkor i området och angränsande områden.

Genom tips från boende i området har poliserna tillräckligt med information för att koppla stölderna till ett par missbrukare som är kända av poliserna. De misstänker att de aktuella personerna försörjer sitt missbruk genom att stjäla koppar från närliggande kyrkor. Problemet har blivit värre den senaste tiden. Efter kontakt med representanter för kyrkan blir nästa steg att tillsammans med utredarna försöka samla tillräckligt med bevis för att kunna lagföra de inblandade personerna. De lokala poliserna ska bland annat ta kontakt med skrothandlare och prata med ett potentiellt vittne.

Eftersom det vid sidan av problemet för kyrkorna varit relativt lugnt i området en längre tid ska en av kollegorna på arbetsrotation till en annan enhet under en vecka. Syftet är att lära sig mer om hur polisen "går på pengarna". Den gamla gruppchefen menar att gruppen kan använda sin kunskap om området och arbeta mot problem som inte är lika synliga.

Målet är att arbeta uppsökande mot personer med skulder hos Kronofogden och som inte deklarerar trots att myndigheterna vet att han eller hon har företag och gör affärer. På så vis kan de lokala polisernas lokal- och personkännedom komma till nytta för myndigheter som Kronofogden, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten eller Försäkringskassan.

Genom att arbeta mot denna typ av brott kan de lokala poliserna bidra till att kriminella vinster tas i beslag och förverkas. Detta arbete kan också verka förebyggande på ungdomar som ser att äldre kriminella blir av med sina guldkedjor och dyra bilar.

Erik lyssnar intresserat på de nya idéer som finns i gruppen och håller med om att de ska utnyttja det lugn som just nu råder i området.

Under en kort period ska den gamla gruppchefen arbeta sida vid sida med Erik för att "lämna över" området och den kunskap han har. Syftet är att behålla kontinuiteten i arbetet och presentera Erik för nya samarbetsparter. Det är viktigt att vårda kontakten med området och olika aktörer eftersom nya och gamla problem kan dyka upp relativt snabbt.

De tre poliserna är dock överens om att området inte kan

hamna i samma situation som när satsningen en gång etablerades. I dag finns poliserna och andra aktörer på plats för att snabbt hantera problem som tidigare riskerade att resultera i större och fler problem.

Referenser

Alderson, J. (1979). *Policing freedom*. Eastover, Plymouth: Macdonald & Evans.

Bennett, T. (1994). Community Policing on the Ground – Developments in Britain. I: Rosenbaum, D (red.) *The challenges of community policing*. Thousand Oaks, California: SAGE publications.

Björk, M. (2006). *Ordningmakten i stadens periferi*. Eslöv: Brutus Östlings Bokförlag Symposium AB.

Bright, J. (1996). Preventing Youth crime in High Crime Areas. I: Bennett, T. (red.) *Preventing crime and disorder – Targeting strategies and responsibilities*. Cambridge: University of Cambridge.

Brogden, M. och Nijhar P. (2005). *Community policing: National and international models and approaches*. Collumpton, Devon: Willan Publishing.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2001). *Hur, var närpolis. En granskning av närpolisreformen*. Rapport 2001:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2006). *Ungdomar och brott åren 1995–2005*. Rapport 2006:7. Stockholm: Brå.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008). *Nationella trygghetsundersökningen 2007*. Rapport 2008:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008). *Grannsamverkans effekter på brottsligheten. En systematisk forskningsgenomgång*. Rapport 2008:9. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2008). *Barn som begått brott. Socialtjänstens och polisens åtgärder*. Rapport 2008:11. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2009). *Utvärdering av Kronobergsmodellen*. Rapport 2009:5. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2009). *Polisens möte med organiserad brottslighet*. Rapport 2009:7. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2010a). *Lokalt organiserad brottslighet – en handbok om motåtgärder*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2010). *Platsens betydelse för polisarbete. Empiriskt stöd och policyrekommendationer. Rapport 2010:11*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2010). *Volontärer inom polisen. Analys och rekommendationer. Rapport 2010:17*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Brottsförebyggande rådet, Brå (2011). NTU 2010. *Om utsatthet, trygghet och förtroende. Rapport 2011:1*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Clarck, R.V. och Eck, J. (2005). *Bli en problemlösande brottsanalytiker i 55 steg*. Solna: Polishögskolan.

Eck, J. och Rosenbaum, D. (1994). Effectiveness, Equity and Efficiency in Community Policing. I: Rosenbaum, D (red.) *The challenges of community policing*. Thousand Oaks, California: SAGE publications.

Einstadter, W. och Henry, S. (1995). *Criminological Theory. An analysis of its underlying assumptions*. Orlando, Florida: Harcourt Brace College Publishers.

Engdahl, O. (2011). Vad fungerar? Brottskontrollens förutsättningar och effekter. I: Larsson, B. och Engdahl, O. (red.) *Social kontroll - Övervakning, disciplinering och självreglering*. Malmö, Liber AB.

Estrada, F. (2007). Ungdomsbrottslighetens utveckling, omfattning och struktur. I: Estrada, F. och Flyghed, J. *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Falkenstam, C. (1983). *Polisernas krig*. Stockholm: Askild & Kärnekull.

Fondén, C. (2007). Gola aldrig ner någon, Intervjuer med personer som i tonåren misstänks för brott. I: Estrada, F. och Flyghed, J. *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Furuhagen, B. (2009). *Från fjärdingsman till närpolis. En kortfattad svensk polishistoria*. Växjö: Växjö universitet.

Goldstein, H. (1990). *Problem-oriented policing*. New York: McGraw-Hill.

Granér, R. (2004). *Patrullerande polisens yrkeskultur*. Lund: Lunds universitet.

Groves, R.N. (2006). Nonresponse rates and nonresponse bias in household surveys. *Public Opinion Quarterly*, vol 70, nr 5: 646–675.

Heber, A. (2007). *Var rädd om dig! Rädsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*. Stockholm: Stockholms universitet.

Herrington, V. och Millie, A. (2006). Applying Reassurance Policing: Is it “Business as Usual?”. *Policing and Society*, vol. 16, nr. 2, s. 146–163.

Innes, M. (2004). Signal crimes and signal disorders: notes on deviance as communicative action. *The British Journal of Sociology*, vol. 55, nr. 3, s. 335–355.

Innes, M. (2006). Reassurance and the “New” Community Policing. *Policing and Society*, vol. 16, nr. 2, s. 95–98.

Jonasson, S-Å. (1994). *Kvarters- och närpolisverksamhet – en idéhandbok*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Jones, T. Och Newburn, T. (2007). *Policy Transfer and Criminal Justice*. Maidenhead: Open University Press.

Kelling, G. och Wilson, J. (1982). Broken Windows. *The Atlantic Monthly*, mars 1982, s. 29–38.

Kelling, G., Pate, T., Dieckman, D., Brown, C. (1974). *The Kansas City Preventive Patrol Experiment – A Summary Report*. Washington D.C: Police Foundation.

Klarqvist, B. (2005). *Inga enkla grejer. Trygghet och mänsklighet som brottsförebyggande projekt*. Uddevalla: MediaPrint Uddevalla AB.

Knutsson, J. och Sövik, K-E. (2005). *Problemorienterat polisarbete i teori och praktik*. Rapport 2005:1, Solna: Polishögskolan.

Laub, J. H. och Sampson, R. J. (2003). *Shared Beginnings, Divergent Lives. Delinquent Boys to Age 70*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Leishman, F. (2007). Koban: Neighbourhood Policing in Contemporary Japan. *Policing: A journal of Policy and Practice*. vol. 1, nr. 2, s. 196–202.

Lindén-Boström, M. och Persson, C. (2010). *Bortfall i folkhälsoenkäter – Spelar det någon roll? Uppföljning av Liv & hälsa 2004 i Örebro län*. Laboremus nr 7. Örebro: Örebro läns landsting, Samhällsmedicinska enheten.

Lurigio, A.J. och Rosenbaum, D.P. (1994). *The impact of community policing on police personnel: A review of the literature*. I: Rosenbaum, D. (red.) *The challenges of community policing*. Thousand Oaks, California: SAGE publications.

Mackenzie, S. och Henry, A. (2009). *Community Policing: a Review of the Evidence*. Edinburgh: Scottish Governmental Social Research.

Millie, A. (2010). Whatever Happened to Reassurance Policing? *Policing: A journal of Policy and Practice*, vol. 4, nr. 3, s. 225–232.

Newburn, T. (2008). Policing since 1945. I: Newburn, T. (red.) *Handbook of Policing*. Cullompton, Devon: Willan Publishing.

Oskarsson, M. (1994). *Närpolisverksamhet – en internationell utblick*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Pate, A, Wycoff, M. A. Skogan W. och Sherman L. (1986). *Reducing Fear of Crime in Houston and Newark – A Summary Report*. Washington D.C: Police Foundation.

Peterson, A. (2010). From Great Britain to Sweden – The Import of Reassurance Policing. Local Police Offices in Metropolitan Stockholm. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, vol. 11, nr. 1. s. 24–45.

Pettersson, T. (2011). Polis och ungdomar i Förorten. Kontroll, makt och relationer. I: Pettersson, L. och Pettersson, T. (red.) *Kontrollens variationer*. Lund: Studentlitteratur (kommande).

Polismyndigheten (2005). *Rapport poliskontor*. Stockholm: Polismyndigheten i Stockholms län.

Polismyndigheten (2010). *Rapport poliskontor*. Stockholm: Polismyndigheten i Stockholms län.

Polismyndigheten (2011). *Anmälda brott i poliskontorsområdena i Stockholms län maj 2005–december 2010*. Stockholm: Polismyndigheten i Stockholms län.

Ratcliffe, J. (2008). *Intelligence-led policing*. Collumpton, Devon: Willan Publishing.

Rikspolisstyrelsen (1979). *Rikspolisstyrelsens anvisningar om kvarterspolisverksamhet*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Rikspolisstyrelsen (2011). *Rikspolischefens inriktning*. Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Ring, J. (2007). Riskfaktorer och brott. I: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Roth, N. (2011). Trygg i Stockholm? En stadsövergripande trygghetsmätning. Stockholm: Stockholms stad.

Rudoff, G.A. och Cohn E.G. (2002). Youth Crime Watch of America: A Youth-Led Movement. I: Stevens, D. J. (red.) *Policing and Community Partnerships*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Sadd, S. och Grinc, R. (1994). An Evaluation of Community Policing Programs in Eight Cities. I: Rosenbaum, D. (red.) *The challenges of community policing*. Thousand Oaks, California: SAGE publications.

Sarnecki, J. (2003). *Introduktion till kriminologi*. Lund: Studentlitteratur.

Sarnecki, J. (2010). *Polisens prestationer – en ESO-rapport om resultatstyrning och effektivitet*. Rapport 2010:3. Stockholm: Fritzes.

Sherman, L. W., Gartin, P. R., och Buerger, M. E. (1989). Hot spots of predatory crime: Routine activities and the criminology of place. *Criminology*, vol. 27, nr. 1, s. 27–56.

Sherman L. W., och Weisburd, D. (1995). General deterrent effects of police patrol in crime “hot-spots”: A randomized controlled trial. *Justice Quarterly*, vol. 12, nr. 4, s. 625–648.

Skogan, G.W. (2006a). *Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities*. New York: Oxford University Press.

Skogan, W. (2006b). *The promise of community policing*. I: Weisburd, D. och Braga, A. (red.) *Police Innovations: Contrasting perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.

SOU 2002:70. *Polisverksamhet i förändring*. Delbetänkande av Polisverksamhetsutredningen. Stockholm: Fritzes.

SOU 2010:15. *Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp*. Stockholm: Fritzes.

Sousa, W.H. och Kelling, G.L. (2006). Of ”broken windows,” criminology, and criminal justice. I: Weisburd, D and Braga, A. (red.) *Police Innovations: Contrasting perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.

Stenmark, H. (2005). *Polisens organisationskultur*. En explorativ studie. Umeå: Print och media.

Straub, F. (2008). Policing Cities: Reducing Violence and Building Communities. *The Police Chief*, vol. 75, nr. 11, s. 60–66.

Söderholm Carpelan, K., Andershed, A.K., Andershed, H., Brännström, L., Nyström, M., och Ahlgren T., (2008) *Insatser för unga lagöverträdare. En systematisk sammanställning av översikter om effekter på återfall i kriminalitet*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Tilley, N. (2008). Modern approaches to policing: community, problem-oriented and intelligence-led. I: Newburn, T. (red.) *Handbook of Policing*. Cullompton, Devon: Willan Publishing.

Tourangeau, R. (2004). Survey research and societal change. *Annual Review of Psychology*, vol 55, s. 775-801.

Trojanowicz, R., Kappeler, V., och Gaines, L. (2002). *Community policing – A contemporary perspective*. Cincinnati: Anderson Publishing Co.

Tuffin, R., Morris, J. och Poole, A. (2006). *An evaluation of the impact of the National Reassurance Policing Programme*. Home Office Research Study 296, Development and Statistics Directorate.

von Hofer, H. (2007). Åtgärder mot ungdomsbrottslighet. I: Estrada, F. och Flyghed, J. (red.) *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.

Wakefield, A. (2007). Carry on constable? Revaluing Foot Patrol. *Policing: A journal of Policy and Practice*, vol. 1, nr. 3, s. 342–355.

Weisburd, D. och Eck, J.E (2004). What can the police do to reduce crime, disorder, and fear? *The annals of the American Academy of Political and Social Science*, vol. 593, nr. 1. s. 42–65.

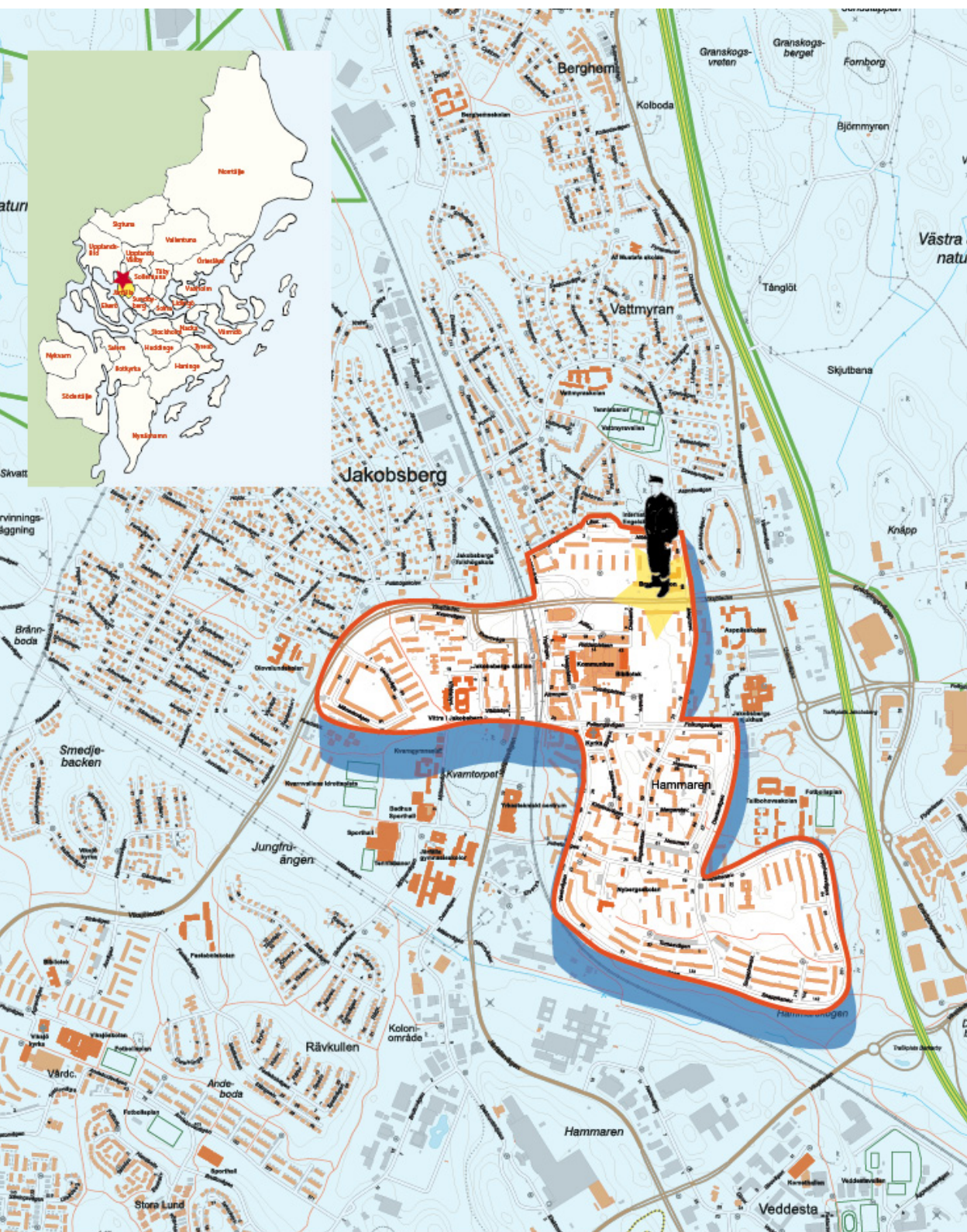
Westin, C. och Nilsson, A. (2009). *Attityd- och bemötandeproblem inom polisen – Rapport till Rikspolisstyrelsen*. www.polisen.se.

Bilagor

Bilaga 1. De åtta poliskontoren som studien fokuserat på: kartor och fakta

Jakobsberg

Det lokala poliskontoret i Jakobsberg är bemannat av sex poliser inklusive en gruppchef. Eftersom närpolisstationen för Järfälla närpolisområde är belägen i centrala Jakobsberg har inte de lokala poliserna något separat poliskontor eller några fastslagna öppettider då de är tillgängliga för besök.

På närpolisstationen i Jakobsberg finns utöver de lokala poliserna bland annat en närpolisgrupp samt ungdomsutredare. Jämfört med många andra lokala poliskontor har de lokala poliserna i Jakobsberg ett mycket nära samarbete med närpolisgruppen som utgörs av fyra poliser i yttre tjänst.

Även om de lokala poliserna fokuserar sitt arbete på centrala Jakobsberg arbetar de delvis även i andra delar av kommunen, inte minst som en följd av samarbetet med närpolisgruppen.

Närpolisområdet är en del av Norrorts polismästardistrikt vars huvudpolisstation ligger i Sollentuna cirka 10 kilometer från närpolisstationen.

Korta fakta om Jakobsberg⁸

Folkmängd:	11 802
Inv. med utländsk bakgrund: ⁹	55,8 procent
Öppen arbetslöshet:	7,4 procent
Medelinkomst (20–64 år): ¹⁰	187 330
Behörighet till gymnasieskolan:	ingen uppgift
Andel bostadsrätter:	ingen uppgift
Ekonomiskt bistånd:	10,8 procent

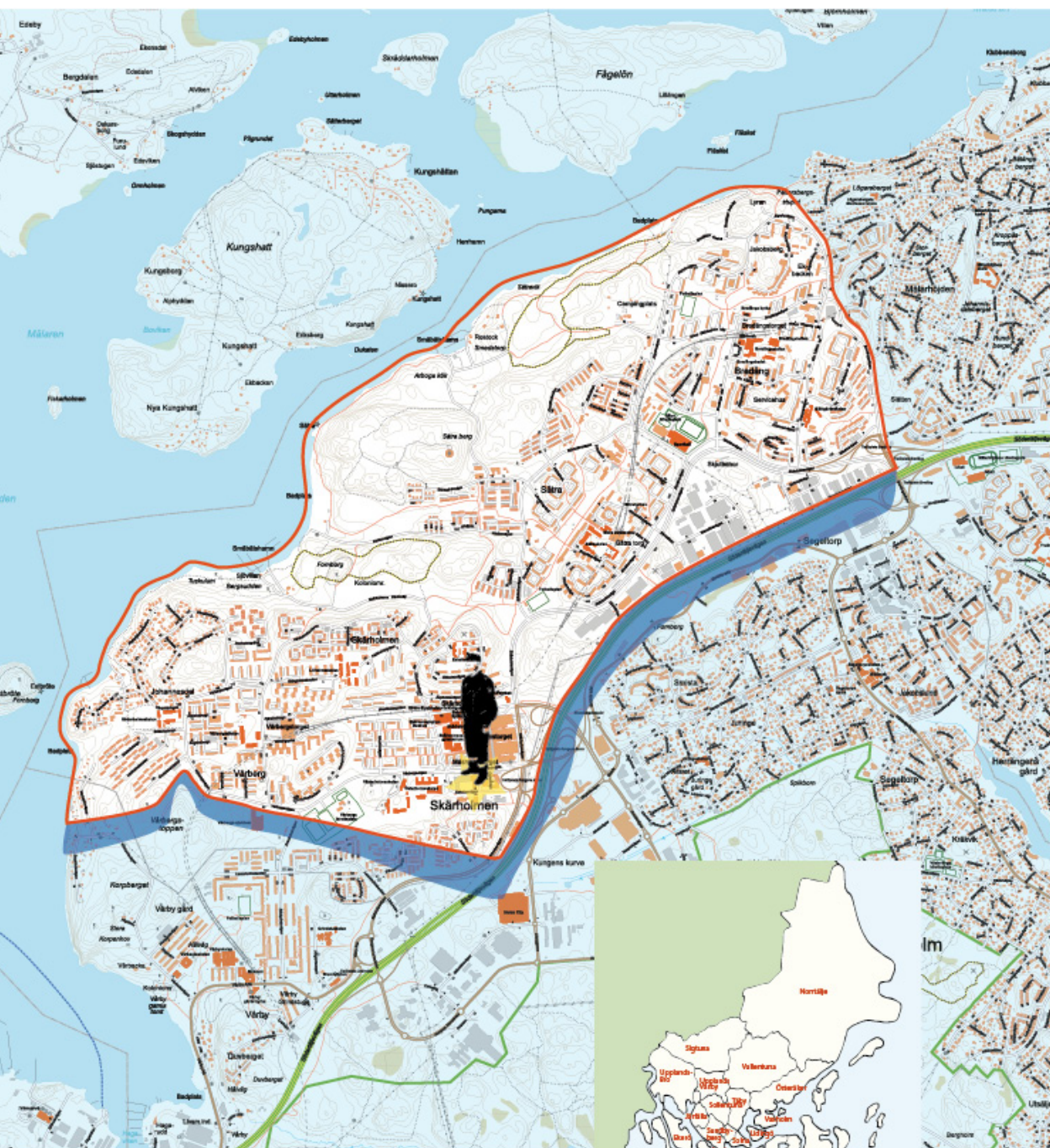
Jakobsberg är centralort i Järfälla kommun som ligger cirka 17 kilometer nordväst om centrala Stockholm. I området finns varierad bebyggelse med både villaområden och stora hyreshus.

Jakobsbergs pendeltågstation är en av länets största sett till antal resenärer. I anslutning till pendeltågstationen finns en stor centrumanläggning.

⁸ Alla uppgifter är hämtade från Statistiska centralbyrån (SCB). Uppgifterna gäller år 2009, med undantag av den öppna arbetslösheten (2010) och medelinkomst (2008).

⁹ Uppgifterna avser personer som antingen är födda utomlands eller personer vilkas båda föräldrar är födda utomlands.

¹⁰ Till skillnad från övriga områden inkluderar denna siffra dem som har 0 i förvävsinkomst.

Skärholmen

Sex poliser arbetar vid det lokala poliskontoret i Skärholmen. Eftersom närpolisstationen är centralt belägen i området, har inte de lokala poliserna något separat poliskontor.

Från närpolisstationen utgår ett antal enheter utöver de lokala poliserna, bland annat en närpolisgrupp, ungdomsutredare och en yttre ungdomsgrupp som arbetar mycket mot narkotika.

Skärholmens närpolisområde är ett av totalt tre närpolisområden i Söderorts polismästardistrikt. Polismästardistriktets huvudstation ligger i Västberga, cirka 7 kilometer från Skärholmen.

Jämfört med övriga studerade poliskontor har det varit låg personalomsättning i Skärholmen. Flera av poliserna i gruppen har varit med sedan satsningen startade.

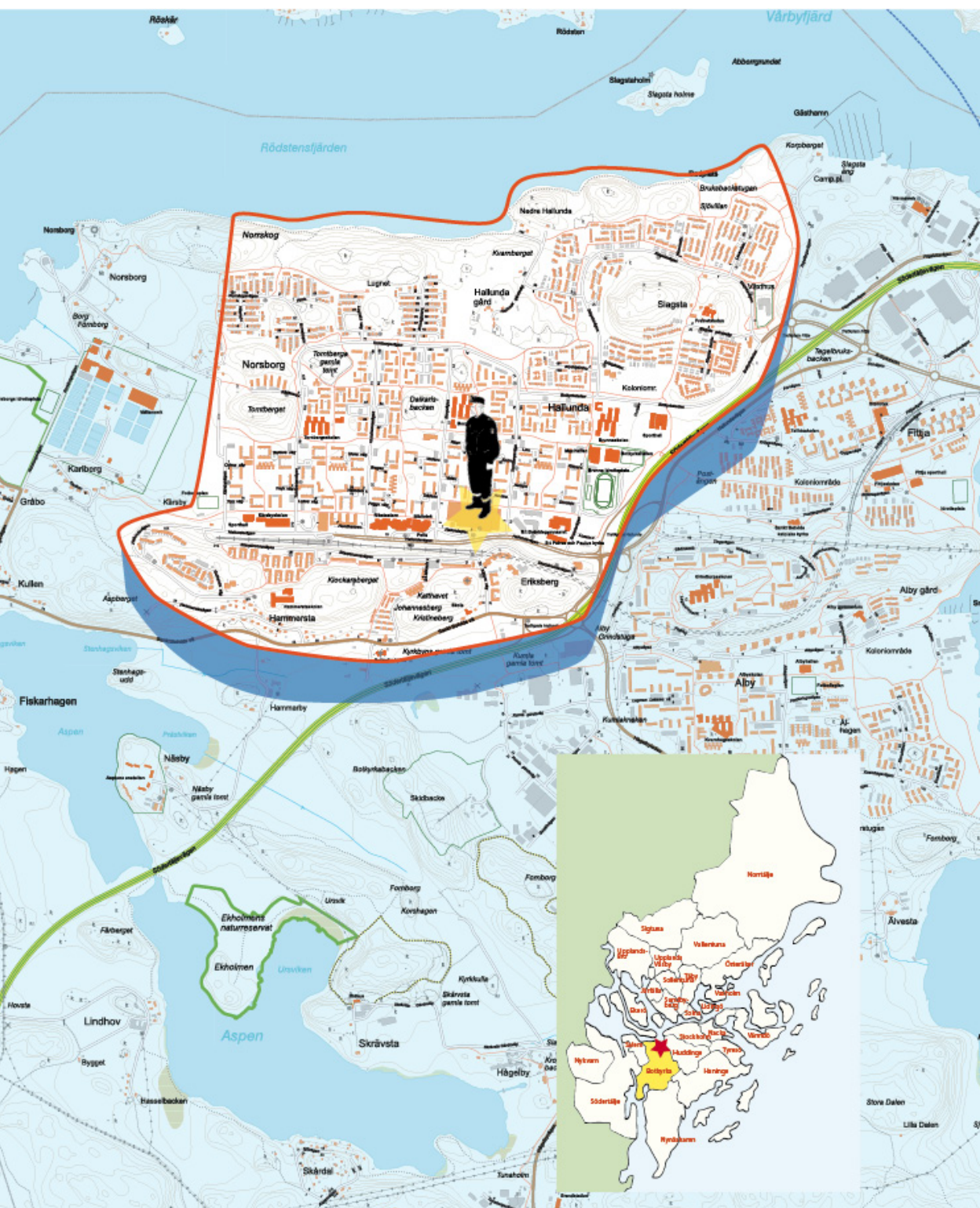
Korta fakta om Skärholmen¹¹

Folkmängd:	33 662
Inv. med utländsk bakgrund:	65,1 procent
Öppen arbetslöshet:	7,3 procent
Medelinkomst (20–64 år):	219 100
Behörighet till gymnasieskolan:	79,3 procent
Andel bostadsrätter:	18,9 procent
Ekonomiskt bistånd:	8,6 procent

Skärholmen ligger i sydvästra hörnet av Stockholms kommun och består av de fyra bostadsområdena Skärholmen, Vårberg, Bredäng och Sättra. Ursprungligen skulle poliskontoret endast arbeta i Skärholmen och Vårberg, men på grund av samarbetet med stadsdelsförvaltningen har området utökats även till Bredäng och Sättra. Poliskontorsområdet är med sina drygt 33 000 invånare det befolkningsmässigt största.

---

¹¹ Alla uppgifter är hämtade från Stockholms Stads Utrednings- och Statistikkontor AB (USK) år 2010.

Ronna

Det lokala poliskontoret ligger placerat på bottenvåningen i ett hyreshus, några minuters promenad från Ronna centrum.

Fyra poliser, varav en gruppchef, arbetar vid poliskontoret. Under längre perioder har poliskontoret varit underbemannat. Tidvis har därför kommenderad personal stöttat verksamheten.

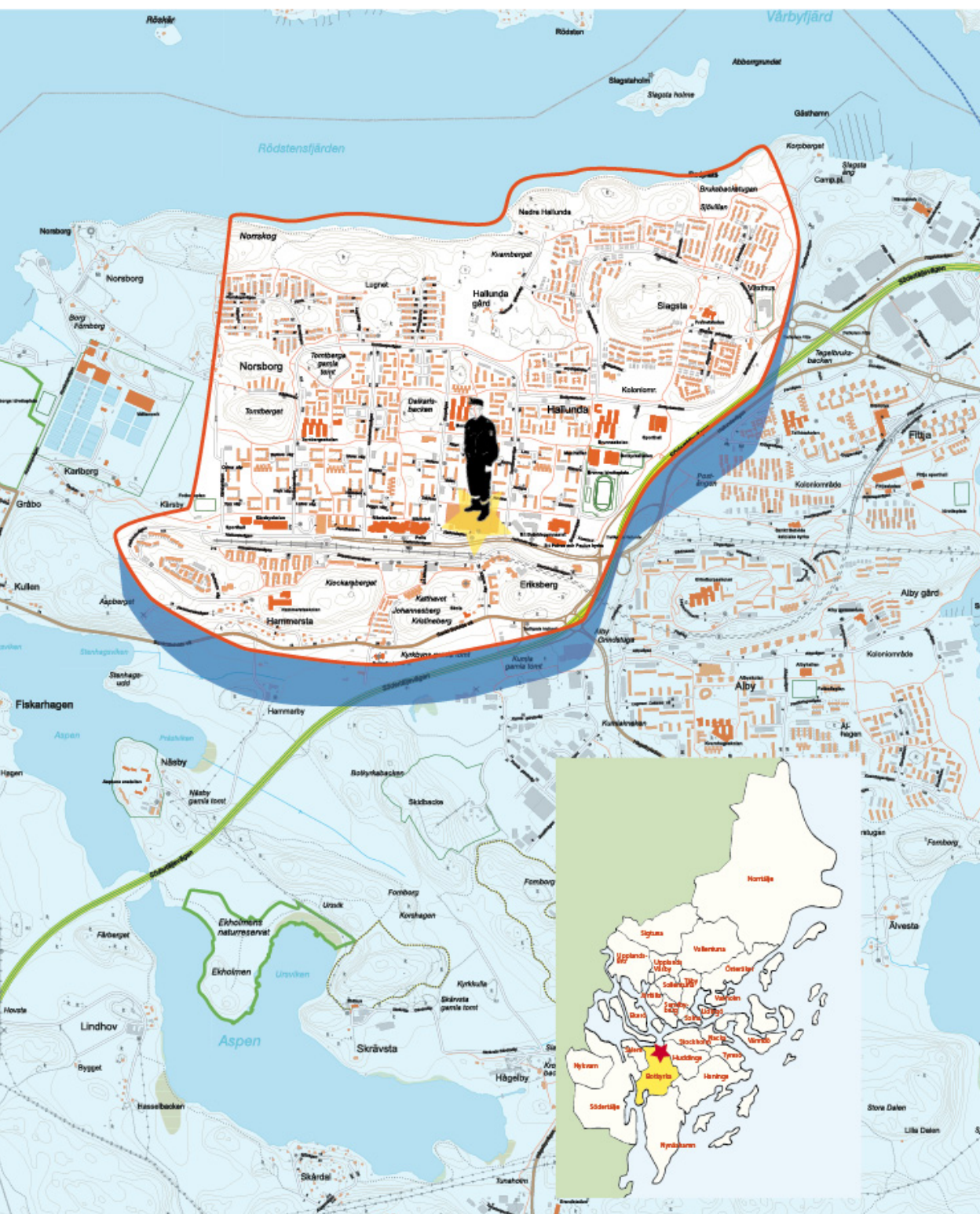
Södertälje polismästardistrikt är indelat i tre närpolisområden varav närpolisområde Södertälje är ett av dessa. De lokala poliserna utgår från polisstationen i centrala Södertälje, ungefär två och en halv kilometer från poliskontoret i Ronna. På närpolisstationen är de lokala poliserna samlokaliserade med närpolisområdets två övriga poliskontor. Från stationen utgår även en närpolisgrupp, ungdomsutredare, ordningsenheten och kriminalenheten.

Korta fakta om Ronna¹²

Folkmängd:	15 242
Inv. med utländsk bakgrund:	77,3 procent
Öppen arbetslöshet:	11,6 procent
Medelinkomst (20–64 år):	193 900
Behörighet till gymnasieskolan:	ingen uppgift
Andel bostadsrätter:	ingen uppgift
Ekonomiskt bistånd:	33,4 procent

De lokala poliserna i Ronna arbetar i bostadsområdena Ronna, Geneta och Lina hage i nordvästra Södertälje, varav Ronna är det största. Både Ronna och Geneta har små centrumanläggningar med ett par restauranger och ett fåtal butiker.

¹² Alla uppgifter är hämtade från Södertälje kommun och gäller år 2010.

Hallunda

Det lokala poliskontoret i Hallunda är samlokaliserat med bland annat Skatteverket och Försäkringskassan på andra våningen i Hallunda centrum.

Där bemannar sex poliser det lokala poliskontoret. Personalomsättningen var låg under de första åren, men under 2011 har stora delar av gruppen bytts ut.

Organisatoriskt hör poliserna till närpolisområde Botkyrka och Södertörns polismästardistrikt. De lokala poliserna i Hallunda (och deras kollegor i Fittja) utgår från närpolisstationen i Tumba, ungefär sju kilometer från poliskontoret i Hallunda.

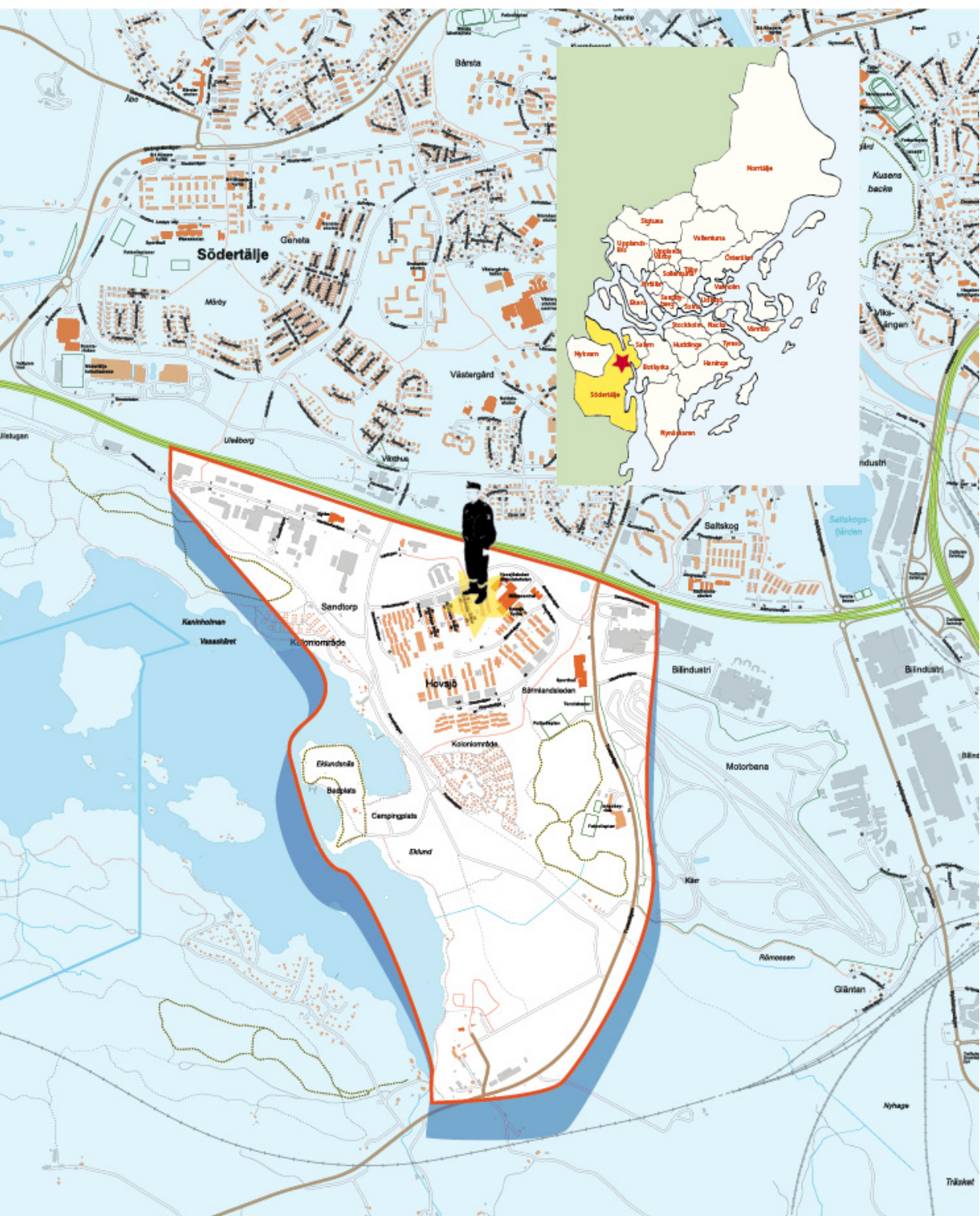
Korta fakta om Hallunda¹³

Folkmängd:	15 516
Inv. med utländsk bakgrund:	75 procent
Öppen arbetslöshet:	6,5 procent
Medelinkomst (20–64 år):	204 800
Behörighet till gymnasieskolan:	87 procent
Andel bostadsrätter:	49 procent
Ekonomiskt bistånd:	5 procent

De lokala poliserna i Hallunda arbetar främst i Hallunda och Norsborg, men även i de två intilliggande områdena Slagsta och Eriksberg. Områdena ligger i norra Botkyrka, cirka 20 kilometer sydväst om centrala Stockholm.

---

¹³ Alla uppgifter är hämtade från Botkyrka kommun och gäller år 2010.

Hovsjö

Hovsjös lokala poliskontor är samlokaliserat med det lokala bostadsbolaget centralt i området.

Poliskontoret ska vara bemannat med fyra poliser inklusive en gruppchef. Under längre perioder har gruppen varit underbemannad och utgjorts av endast tre poliser.

Det lokala poliskontoret tillhör Södertälje polismästardistrikt. Precis som kollegorna i Ronna utgår de lokala poliserna i Hovsjö från polisstationen i centrala Södertälje, ungefär fyra kilometer från det lokala poliskontoret. På närpolisstationen finns utöver personal från de lokala poliskontoren även en närpolisgrupp, ungdomsutredare, ordningsenhet och kriminalenhet.

Korta fakta om Hovsjö¹⁴

Folkmängd:	8 614
Inv. med utländsk bakgrund:	73,8 procent
Öppen arbetslöshet:	11,2 procent
Medelinkomst (20–64 år):	191 400
Behörighet till gymnasieskolan:	ingen uppgift
Andel bostadsrätter:	ingen uppgift
Ekonomiskt bistånd:	23,2 procent

De lokala poliserna arbetar i Hovsjö och Saltskog. Områdena, som är belägna i den sydvästra delen av Södertälje, är främst bostadsområden men har även ett fåtal butiker.

¹⁴ Alla uppgifter är hämtade från Södertälje kommun och gäller år 2010.

Fisksätra

Fisksättras lokala poliskontor ligger på bottenvåningen av ett flerfamiljshus centralt i bostadsområdet.

Organisatoriskt hör de lokala poliserna till Nacka närpolisområde och utgår från närpolisstationen i Ektorp, cirka åtta och en halv kilometer från Fisksätra. Vid närpolisstationen finns utöver de lokala poliserna bland annat ungdomsutredare. Närpolisområdet ingår i Nacka polismästardistrikt vars huvudstation ligger i Nacka strand.

Fyra poliser inklusive en gruppchef arbetar vid poliskontoret. Personalomsättningen har varit relativt låg, bland annat har gruppchefen varit med från det att poliskontoret öppnade.

Korta fakta om Fisksätra¹⁵

Folkmängd:	7 740
Inv. med utländsk bakgrund:	65,0 procent
Öppen arbetslöshet:	5,5 procent
Medelinkomst (20–64 år):	219 500 kr
Behörighet till gymnasieskolan:	87,8 procent
Andel bostadsrätter:	0 procent
Ekonomiskt bistånd:	8,7 procent

Fisksätra ligger i den sydöstra delen av Nacka och förbinds med Stockholm genom Saltsjöbanan. Inledningsvis arbetade poliserna endast i Fisksätra, men området har utvidgats så att även intilliggande Saltsjöbaden numera ingår.

¹⁵ Alla uppgifter är hämtade från Nacka kommun och gäller 2010.

Fittja

Fittjas lokala poliskontor är placerat i medborgarkontoret i ena änden av Fittja centrum. I det välbesökta medborgarkontoret arbetar bland annat ett antal samhällsväglare med att hjälpa de boende i sina kontakter med olika myndigheter. Poliskontoret bemannas av totalt sex poliser. Poliserna hör till närpolisområde Botkyrka och utgår från närpolisstationen i Tumba som ligger drygt åtta kilometer söder om Fittja. Förutom lokala poliser finns bland annat en närpolisgrupp och ungdomsutredare på närpolisstationen.

Närpolisområdet är en del av Södertörns polismästardistrikt vars huvudstation är placerad i Flemingsberg.

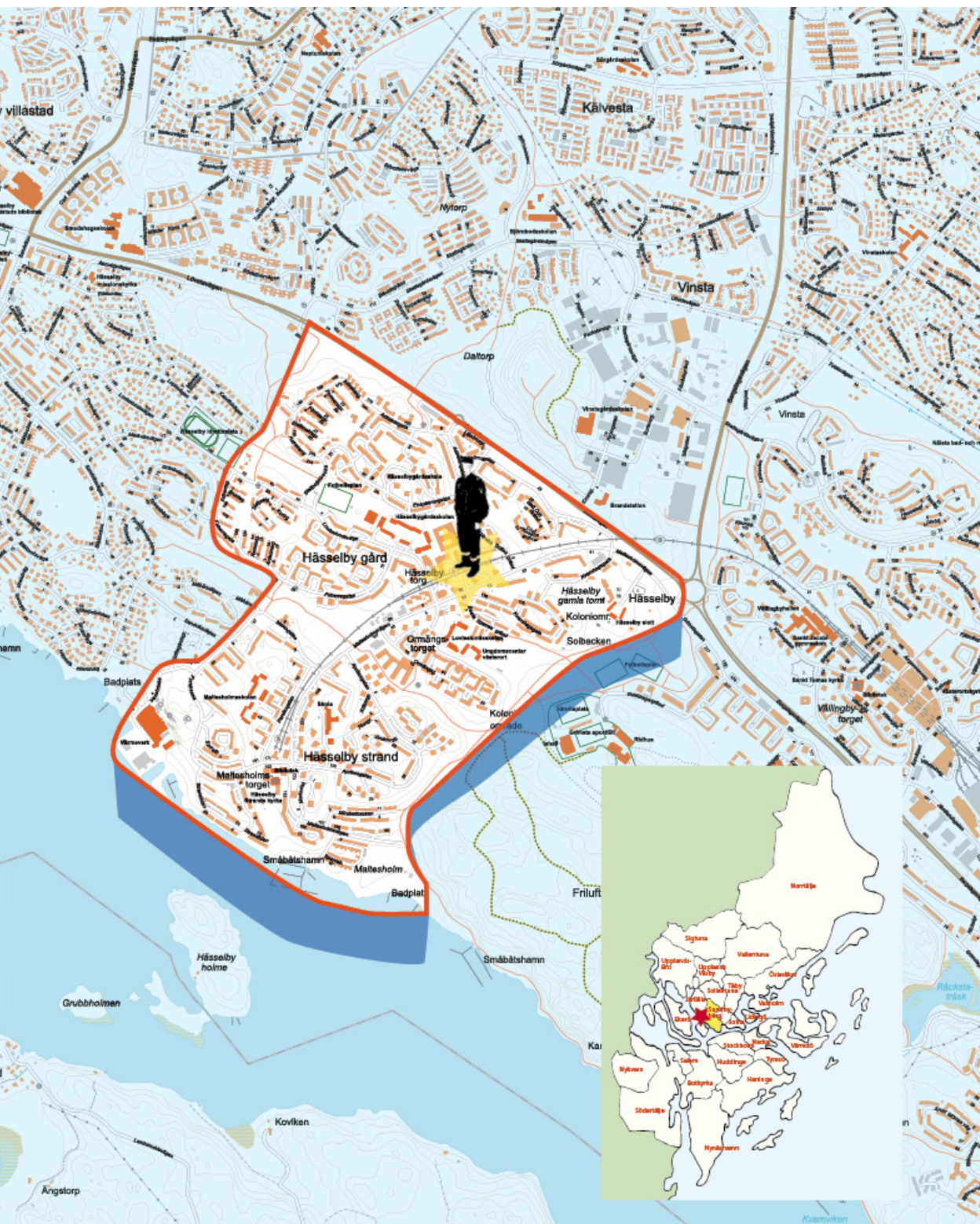
Korta fakta om Fittja¹⁶

Folkmängd:	19 913
Inv. med utländsk bakgrund:	83,0 procent
Öppen arbetslöshet:	7,2 procent
Medelinkomst (20–64 år):	186 000
Behörighet till gymnasieskolan:	79,5 procent
Andel bostadsrätter:	4,0 procent
Ekonomiskt bistånd:	6,9 procent

Inledningsvis arbetade de lokala poliserna enbart i Fittja men området har vuxit till att även omfatta det närbelägna Alby. Fittja och Alby tillhör Botkyrka kommun och ligger knappt 20 kilometer från centrala Stockholm.

---

¹⁶ Alla uppgifter är hämtade från Botkyrka kommun och gäller, med undantag av ekonomiskt bistånd (2009), år 2010.

Hässelby gård

Det lokala poliskontoret i Hässelby gård ska vara bemannat av sex poliser inklusive en gruppchef, men personalomsättningen har varit stor. Under långa perioder har poliskontoret varit beroende av roterande personal.

De lokala poliserna hade tidigare ett poliskontor i Hässelby gårds centrum men har sedan hyreskontraktet löpte ut i september 2010 i stället parkerat en polisbil på torget under veckans två besökstimmor.

Poliskontoret tillhör Västerorts polismästardistrikt och är en del av Hässelby-Vällingbys närpolisområde. Lokalpoliserna utgår ifrån närpolisstationen i Vällingby där det även finns närpolisgrupp och ungdomsutredare. Närpolisstationen ligger drygt två kilometer från Hässelby gård.

Korta fakta om Hässelby gård¹⁷

Folkmängd:	10 239
Inv. med utländsk bakgrund:	50,3 procent
Öppen arbetslöshet:	6,9 procent
Medelinkomst (20–64 år):	217 200
Behörighet till gymnasieskolan:	81,5 procent
Andel bostadsrätter:	17,9 procent
Ekonomiskt bistånd:	11,8 procent

De lokala poliserna arbetar huvudsakligen i de två bostadsområdena Hässelby gård och Hässelby strand, men även delvis i det angränsande Vällingby.

---

¹⁷ Alla uppgifter är hämtade från Stockholms Stads Utrednings- och Statistikkontor AB (USK) år 2010.

Bilaga 2.

Resultat från trygghetsundersökningarna 2006 och 2010, samtliga områden sammantaget

Tabell 10. Andelen boende som svarat att ordningsstörningen förekommer och är ett stort eller litet problem där de bor. Resultat från trygghetsundersökningarna 2006 och 2010. De fem problem flest boende upplever oavsett område.

Skadegörelse	2006	2010
Jakobsberg	50 %	38 % *
Hässelby gård	60 %	51 %
Husby	61 %	55 %
Tensta	59 %	70 %
Hovsjö	73 %	57 % *
Ronna	67 %	59 %
Hallunda	54 %	52 %
Vårby gård	71 %	64 %
Skogås	55 %	41 % *
Jordbro	51 %	39 % *
Fisksätra	54 %	30 % *
Bagarmossen	58 %	54 %
Skärholmen	56 %	57 %
Rågsved	58 %	49 %
Totalt	57 %	48 % *

Nedskräpning	2006	2010
Jakobsberg	46 %	37 %
Hässelby gård	56 %	42 % *
Husby	61 %	53 %
Tensta	58 %	69 %
Hovsjö	68 %	57 %
Ronna	64 %	58 %
Hallunda	48 %	55 %
Vårby gård	64 %	55 %
Skogås	44 %	38 %
Jordbro	45 %	33 % *
Fisksätra	45 %	32 % *
Bagarmossen	55 %	44 % *
Skärholmen	60 %	60 %
Rågsved	52 %	52 %
Totalt	52 %	45 % *

Ungdomsgång som bråkar och stör ordningen	2006	2010
Jakobsberg	32 %	20 % *
Hässelby gård	60 %	40 % *
Husby	62 %	47 % *
Tensta	54 %	64 %
Hovsjö	62 %	47 % *
Ronna	55 %	47 %
Hallunda	44 %	39 %
Vårby gård	58 %	42 % *
Skogås	42 %	29 % *
Jordbro	36 %	26 % *
Fisksätra	37 %	19 % *
Bagarmossen	57 %	54 %
Skärholmen	44 %	41 %
Rågsved	44 %	36 %
Totalt	46 %	36 % *

Trafik	2006	2010
Jakobsberg	43 %	46 %
Hässelby gård	48 %	46 %
Husby	48 %	33 % *
Tensta	49 %	58 %
Hovsjö	61 %	48 % *
Ronna	64 %	55 %
Hallunda	50 %	47 %
Vårby gård	48 %	36 % *
Skogås	49 %	38 % *
Jordbro	46 %	40 %
Fisksätra	46 %	44 %
Bagarmossen	44 %	39 %
Skärholmen	46 %	44 %
Rågsved	40 %	34 %
Totalt	47 %	42 % *

Berusade personer, utomhus 2006	2010	
Jakobsberg	26 %	19 % *
Hässelby gård	59 %	39 % *
Husby	29 %	23 %
Tensta	36 %	41 %
Hovsjö	45 %	32 % *
Ronna	44 %	30 % *
Hallunda	39 %	22 % *
Vårby gård	43 %	35 %
Skogås	36 %	26 % *
Jordbro	30 %	23 %
Fisksätra	33 %	20 % *
Bagarmossen	43 %	29 % *
Skärholmen	34 %	24 %
Rågsved	36 %	30 %
Totalt	35 %	27 % *

* Skillnader som är statistiskt säkerställda.

Tabell 11. Andelen boende som ofta eller ganska ofta oroat sig för att bli utsatt för någon av följande brott. Resultat från trygghetsundersökningen år 2006 och 2010.

Oro för inbrott i bostad	2006	2010
Jakobsberg	20 %	21 %
Hässelby gård	17 %	15 %
Husby	25 %	34 %
Tensta	30 %	53 % *
Hovsjö	30 %	16 % *
Ronna	24 %	34 %
Hallunda	20 %	13 %
Vårby gård	23 %	26 %
Skogås	19 %	19 %
Jordbro	15 %	14 %
Fisksätra	20 %	10 % *
Bagarmossen	14 %	11 %
Skärholmen	24 %	24 %
Rågsved	17 %	28 % *
Totalt	20 %	22 %

Oro för inbrott i garage, vind, förråd eller liknande	2006	2010
Jakobsberg	19 %	16 %
Hässelby gård	25 %	25 %
Husby	18 %	22 %
Tensta	27 %	41 % *
Hovsjö	36 %	19 % *
Ronna	31 %	36 %
Hallunda	16 %	10 %
Vårby gård	30 %	27 %
Skogås	17 %	14 %
Jordbro	16 %	11 %
Fisksätra	23 %	9 % *
Bagarmossen	22 %	12 % *
Skärholmen	24 %	23 %
Rågsved	19 %	21 %
Totalt	20 %	18 %

Oro för skadegörelse	2006	2010
Jakobsberg	29 %	22 %
Hässelby gård	41 %	28 % *
Husby	32 %	31 %
Tensta	38 %	44 %
Hovsjö	51 %	28 % *
Ronna	40 %	45 %
Hallunda	31 %	26 %
Vårby gård	34 %	27 %
Skogås	28 %	21 %
Jordbro	23 %	20 %
Fisksätra	22 %	11 % *
Bagarmossen	38 %	32 % *
Skärholmen	36 %	28 %
Rågsved	33 %	28 %
Totalt	31 %	27 % *

Oro för överfall eller misshandel	2006	2010
Jakobsberg	16 %	8 % *
Hässelby gård	34 %	20 % *
Husby	29 %	28 %
Tensta	30 %	41 %
Hovsjö	31 %	16 % *
Ronna	21 %	23 %
Hallunda	24 %	13 % *
Vårby gård	30 %	21 %
Skogås	18 %	10 % *
Jordbro	19 %	8 % *
Fisksätra	12 %	4 % *
Bagarmossen	26 %	15 % *
Skärholmen	24 %	22 %
Rågsved	27 %	25 %
Totalt	22 %	16 % *

* Skillnader som är statistiskt säkerställda.

Tabell12. Andelen boende som uppger att de känner sig trygga om de går ut ensam sent på kvällen i området där de bor.

Trygg, ensam sent på kvällen	2006	2010
Jakobsberg	51 %	57 %
Hässelby gård	25 %	32 %
Husby	35 %	36 %
Tensta	35 %	25 %
Hovsjö	32 %	37 %
Ronna	36 %	29 %
Hallunda	35 %	39 %
Vårby gård	30 %	39 %
Skogås	43 %	57 % *
Jordbro	49 %	63 % *
Fisksätra	58 %	72 % *
Bagarmossen	37 %	47 %
Skärholmen	30 %	33 %
Rågsved	32 %	32 %
Totalt	41 %	48 % *

* Skillnader som är statistiskt säkerställda.

I *Lokala poliser* följer vi femton områden runt om i Stockholms län. Gemensamt för dem är att de har sina egna poliser. Polismyndigheten i Stockholms län beslutade, med början 2006, om en resursförstärkning för att hantera oroligheter och ordningsstörningar. Brott och ordningsstörningar ska hanteras direkt, men också förebyggas. Poliserna som har ansvar för att upprätthålla lag och ordning har också ett bredare uppdrag. Genom en gemensam satsning, med företrädesvis kommuner, syftar etableringen av lokala poliskontor till att öka polisens närvaro och kontakt med andra lokala aktörer, inte minst de människor som bor i områdena.

Samverkan och samarbete mellan polis och lokala aktörer har gett flera positiva resultat. Rapporten tar upp faktorer som är viktiga för att lyckas med lokalt polisarbete och beskriver hinder och möjligheter som finns på vägen.

Brottsförebyggande rådet/National Council for Crime Prevention

BOX 1386/TEGNÉRGATAN 23, SE-111 93 STOCKHOLM, SWEDEN

TELEFON +46 (0)8 401 87 00 . FAX +46 (0)8 411 90 75 . E-POST INFO@BRA.SE . WWW.BRA.SE

ISBN 978-91-86027-75-9 . ISSN 1100-6676 . URN:NRN:SE:BRA-439